

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 3

MAREC 1941

LETO XII.

Še vedno

imate možnost, da si nabavite potrebno blago za obleke, plašče, kostume itd. v prvovrstni predvojni kvaliteti po solidnih, dostopnih cenah

Obiščite nas — prepričajte se!

Manufaktura NOVAK

LJUBLJANA, Kongresni trg, pri nunski cerkvi

TELEFON 28-03

Obziren mož.

«Ze tri noči nisem mogel spati; moja žena ima tako hud kašelj.»

«Potem bi bilo dobro vprašati zdravnika.»

«Zdaj se več ne izplača, drevi odhajam na trgovsko potovanje.»

preprečuje razdiranje petelj

in zajamčeno podaljšuje trpežnost ženskih nogavic. Steklenica din 30* — zadržuje za 20 parov nogavic. Enostavna uporaba, navodilo priloženo vsaki steklenici. Zahtevajte originalno »NIMELA« v drogerijah in trgovinah. — Samoprodaja »NIMELA« Celje, poštni predal 2

Zjutraj o petih.

«Kako — kako — hup — ti je ime, fantek, in čigav si?»

«Jaz sem vendar Pepček, očka!»

Kar se v mladosti naučiš...

Mama je imela god. Očka ji je dal škatlo bonbonov.

«In kaj boš dal mami ti?» je vprašal malega Vladka.

Vladko se je ustrašil, potem pa je potegnil očeta za rokav:

«Očka... pojdi z menoj v predsobo, moram ti nekaj povedati, da ne bo mama slišala...»

Očka gre z njim v predsobo. Deček ga potegne k sebi in mu šepeta v uho:

«Veš, očka... jaz bi dal rad mami denar, pa ga nimam... posodi mi!»

Akt.

Meščan Godrnjač vidi na razstavi sliko nage žene:

«No kajpak, za srajco nima, toda slikati se mora dati!»

Povračilo

«Ampak, Barica, kako pa paziš na svojo malo sestrico — glej — liže pasji prepečenec!»

«Prav mu je, Paziju, on ji je pa mleko popil!»

«Kaj? Ti loviš ribe v petek? Petek je vendar nesrečen dan!»

«Da — za ribe!»

Nagli tempo našega časa zahteva od nas čezmeren duševni in telesni napor. Zato moramo paziti zlasti na prehrano, ki naj bo lahko prebavljiva, pri tem pa krepilna in zdrava. Zlasti je važno, da pazimo, kaj zaužijemo zjutraj in zvečer. Čaša toplega «Emona» čaja Vas ne bo nikoli razočarala, ker je to resnično zdrav, cvetličan čaj, ki Vam nudi tudi z dodatkom mleka, citrone, ruma ali žganja prijetno pijačo. Toda samo pravi «Emona» cvetlični čaj v originalnih paketih lekarne Mr. Bahovec v Ljubljani. Dobi se povsod.

Sladni sladkor v vsakdanji prehrani.

Ta fina hrana je postala v toku časa sestavni del vsakdanje prehrane najširših ljudskih slojev. Zakaj jedro Kneippove sladne kave, s katero pripravljajo danes milijoni gospodinj belo kavo, sestoji iz karameliziranega sladnega sladkorja; tri četrtine teže te kvalitetne sladne kave so dragoceni sladni sladkor, ki daje kavi redilnost in izredno fin okus.

Povpraševanje po dobrem kvalitetnem blagu je čedalje večje. To je razumljivo, ker se kot posledica vojne blokade itd. uporabljajo v vedno večji meri umetna tkiva (surogati) volne, bombaža itd. Če hočete nabaviti še dobro blago v predvojni kakovosti, kupujte v Manufakturi NOVAK na Kongresnem trgu.

*Ko je otrok še majhen,
ga nauči na red in
snago! Ne pozabi na
na redno čiščenje zob!*

SARGOV

Navadi ga pravočasno na

KALODONT
proti zobnemu kamnu

VPRASAJ NE ODLAŠAJ

Skrb za sina. Imam sedemletnega sinčka, ki mi prizadeva samo žalost in skrb. Še ko je bil čisto majhen, smo ga večkrat zalotili na laži. Toda ker je bil še tako mlad, nismo te zadeve vzeli tako resno. Menili smo pač, da tako majhen otrok gotovo še ne more ločiti laži od domišljije in da se bo to, ko bo otrok razumnejši, samo po sebi uredilo. Zdaj je otrok v sedmem letu in bo torej moral v jeseni v šolo. Pa ne samo da svoje otroške lažnivosti ni opustil, še slabše je. Skoraj ni dneva, da bi nam ne natvezel kake izmišljotine. In sicer tako, da celo nas, ki smo njegove lažnivosti že vajeni, vedno in vedno preslepi. Niso to morda le kratki zlagani odgovori. Največkrat začne kar sam od sebe, ne da bi ga kdo kaj vprašal, pripovedovati stvari, o katerih človek kar težko verjame, da so zrasle v njegovi domišljiji.

Zaman pa je vsaka kazen in vse naše prizadevanje, da bi ga tega odvadili. Vsa obupana sem že. Bojim se, da se bo s tem svojim početjem docela onemogočil ne le med sošolci, ampak tudi pri učiteljih.

Kaj naj storim, da ga te grde lažnivosti odvadim. *Nesrečna mati.*

Odgovor. Da tega otrokovega nagnjenja niste vzeli resno že tedaj, ko je bil otrok še majhen, je bila ve-

lika napaka. Kajti čim starejši je otrok, tem težje ga je odvaditi katere koli razvade ali napake.

S pretepanjem in raznimi kaznimi boste le težko dosegli zaželjeni uspeh. Stremeti morate izpred vsega za tem, da z nazornimi zgledi otroka samega prepričate, da se prav vsaka laž brez izjeme prej ali slej bridko maščuje. Da je človeku samo v sramoto in škoda, če ne celo še v pogubo. Kadar otroka zasačite pri laži, ga najprej mirno poslušajte do konca. Potem šele vprašajte, ali je vse, kar vam je povedal, tudi res. Če vztraja pri svojem, mu mirno, toda resno razložite, da zadeva ni takšna, kakor jo je prikazal on, ampak da je taka in taka. Sklicujte se tudi na njegovo čast in na njegov ponos, kar v takih primerih dostikrat veliko koristneje učinkuje kakor katera koli kazen ali še tako ostre besede. Vedno in vedno poudarjajte, da tistemu, ki se večkrat zlaže, nihče več ne verjame, niti tedaj ne, kadar govori resnico. Računati morate že danes s tem, da bo najbrže treba veliko truda in potrpljenja, preden boste to otrokovo nagnjenje docela izkoreninili. Toda vztrajati morate, čeprav se otrok spet pregreši. Bodite dobri z njim in prizanesljivi, da ga ne oplašite in zbegate. Otrok Vam mora predvsem brezpogojno zaupati. Zakaj zaupanje v Vas in v Vaše razumevanje ga bo najprej privedlo do tega, da Vam bo govoril resnico. Morda ste bili kdaj prestrogi z njim in ste ga s svojo strogostjo še bolj begali v laž. V tem primeru bo seveda trajalo še dlje časa, preden se Vam bo otrok spet zaupljivo približal.

In še nekaj je, kar morate brezpogojno uvaževati. Le zelo redki so otroci, ki lažejo zato, da bi imeli od svoje laži kakršno koli korist, še redkejši pa tisti, ki bi hoteli s svojo lažjo prizadeti komur koli škodo ali bolečino. Iz Vašega dopisa sklepam, da tudi Vaš sinček ne spada v to vrsto lažnivih otrok. Pač pa bo eden izmed tistih, ki jih zavaja k laži samo premočno razvito nagnjenje do razburljivih in zanimanje vzbujajočih dogodkov, ali pa strah pred kaznijo.

Sedemletnega otroka še lahko odvadimo sleherne napake in razvade, to tem laže, ker je duševno že toliko razvit, da zajame in doumeva vsako stvarno razlago in pojasnilo.

Samo vztrajnosti Vam bo treba in doslednosti, predvsem pa prizanesljive ljubezni, pa boste to otrokovo slabost docela izkoreninili in ga vzgojili v iskrenega resnicoljuba.

Dolгови. Poročena sem nekaj nad dve leti. Moj mož je zelo dober z menoj. Ima dobro in stalno službo. Lahko bi bila torej zadovoljna in srečna, ko bi ne imela nekaj dolgov, ki me tako težijo, da sploh ne morem biti več vesela.

Imela sem nekaj nepredvidenih izdatkov, in tako se je zgodilo, da s svojim odmerjenim gospodinjstkim denarjem nikakor nisem mogla več izhajati tako, kakor je to moj mož pričakoval. Priznati se mu tega nisem upala. Vedela sem, da bi me oštel. In tudi sramovala sem se. Saj bi moje priznanje omajalo njegovo zaupanje v mojo gospodinjstvo sposobnost. Tako

Pri glavobolu ? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. Br. 1318 od 15. XII. 1938.

sem si nakopala nekaj dolgov, za katere moj mož ne sme zvedeti.

Za prvo silo sem si izposodila od svoje prijateljice neogibno potreben znesek. Toda zdaj si iz te zagate ne vem in ne znam pomagati. Kaj naj storim, da se rešim te moreče skrbi, ki me z vsakim dnem bolj muči in teži?

Zadolžena.

Odgovor: Če je bilo treba nekaj nabaviti, kar v rednih in običajnih gospodinjskih izdatkih ni zapopadeno in predvideno, bi morali Vi o tem brez-pogojno govoriti s svojim možem. Kajti če je bil ta ali oni nepredvideni izdatek res neizbežno potreben, tedaj bi bil to Vaš mož nedvomno tudi uvidel in se z njim tudi sprijaznil. Kakor hitro pa kateri koli izdatek ni bil potreben, ste bili vsaj lahkomišelní, če ne morda celo tudi potratni in razsipni. In za to svojo lahkomišelnost ali potratnost se morate zdaj s svojimi skrbmi pokoriti. S tem, da Vam to povem, Vam seveda ni pomagano.

Kaj Vam je torej storiti?

Ko ste že pri slepomišljenju in prikri- vanju, bi morda za zdaj tudi pri tem ostali, če Vam je res toliko na tem, da mož o zadevi ničesar ne izve. Če nanese priložnost, si izprosite od svojega moža denar za novo obleko, za perilo ali karkoli drugega. In potem skušajte pri tem prihraniti, čim več se da. Ker ste šele malo časa poročeni, bi morda pogledali pri svojih starših, če niste pustili tam kaj takega, kar bi se dalo s pridom uporabiti. Morda imate shranjen kakšen ostanek blaga, o katerem Vaš mož nič ne ve, pa bi tako lahko nekaj prihranili na račun svojega dolga. In tudi sicer se omejite kjerkoli in kolikor se le da, da boste lahko odplačevali. Vsak izdatek dvakrat preudarite in tudi potem, ko ste že ugotovili, da je zares neizbežen, še premislite, če bi se ne dal vsaj še kolikor toliko zmanjšati. Varčujte z nogavicami, s perilom in z vsemi šivalnimi in čistilnimi potrebščinami. Varčujte tudi v kuhinji, toda pametno in preudarno, ne da bi bil pri tem mož v čemer koli prikrajšan. Zlasti pri sadju in pri zelenjavi se bo dalo zdaj v pomladanskem času marsikaj prištediti. Predvsem pa skušajte najprej vrniti dolg svoji prijateljici. Kajti nič ni prijateljstvu tako nevarno, kakor dolgoví. Lahko se zgodi, da bo Vaša prijateljica potrebovala denar, ki Vam ga je posodila, prav tedaj, ko ji ga Vi nikakor ne boste mogli vrniti. Mar mislite, da bo to Vajino prijateljstvo poglobilo?

Sicer pa Vam nujno svetujem, da se svojemu možu ob primerni priložnosti izpoveste. Po mojem prepričanju bi bila to še najboljša in tudi najpravičnejša rešitev. Čeprav bo Vaš mož v prvem hipu razočaran in nejevoljen in bo tej Vaši izpovedi sledilo nekaj dni nesoglasja in nerazpoloženja, bo vsa zadeva na ta način vendar dosti prej izravnana in tudi pozabljena, kakor če še tedne in tedne, morda celo mesece nosite v sebi skrb in bojazen, o kateri

si ne upate z nikomer govoriti in ki Vam že v kali zaduší sleherno veselje.

Vsa skrb in ves nemir teh za Vas tako težkih dni pa naj Vam ostane trajno v spominu kot zgledno svarilo pred vsakim, tudi najmanjšim dolgom.

Neprijetna jokavost. Prosim Vas, draga gospa, svetujte mi, kaj naj storim, da ne bom tako cmerikava. Tako sem nesrečna zaradi tega. Če le kje kaj žalostnega ali ginljivega vidim ali slišim, pa sem že vsa solzna. Kadar kaj posebno lepega čitam, jokam, če slišim lepo pesem, jokam; če pa kdaj gledam lepo dramo ali lep film, se pa sploh kar topim v solzah.

Jasno je, da se mi zaradi tega že vsi posmehujejo. In skoraj ne bo že nihče več vedel, da mi je ime Ančka, in ne Jokica, kakor me zdaj kličejo že malone vsi, ki me količkaj poznajo. Kako naj se tej jokavosti ubranim in se spet rešim tega meni tako zoprnega pridevka.

Ančka.

Odgovor: Da ob vsakem ginljivem ali žalostnem prizoru jokate, bo vzrok najbrže v precej občutljivih živcih. Toda ker se te pretirane občutljivosti zavedate in Vam je celo neprijetna, se Vam ni treba bati, da bi se je ne otresli. Treba bo le nekaj dobre volje in vztrajnosti, pa Vam bo to brez dvoma uspelo.

Prav redkokdaj se zgodi, da naletimo na kaj žalostnega ali ginljivega

Da ne pridete prepozno

Mnogo žen toži, da se zjutraj ne utegnejo tako napraviti in na sebi vse tako urediti, da bi bile vedno videti negovane. Od same naglice in samega hitenja pridejo potem prepozno na delo. Dokazala vam bom, da s pravilno organizacijo zmorete tudi to. Ne smete pa seveda zanemariti niti trenutka, temveč morate premišljeno ravnati, pa boste prav lahko odšli z doma popolnoma urejeni že čez tri četrti ure, potem ko vstanete. Razume se, da se morate dolgotrajnim proceduram posvečati ob drugem času, ne ravno zjutraj in v poslednjem trenutku. Podajam vam navodilo, ki velja zlasti za žene v poklicih, zakaj žena, ki samo gospodinji, bo negovala svojo zunanost šele potem, ko bo pospravila stanovanje.

1. Skočite s postelje in si najprej očistite zobe, ker je to najbolj važno, da se počutimo takoj sveži. Zapomnite si, da se čez noč naberejo v ustih slabi sokovi, ki zelo neprijetno diše. Tak duh odbija Vašega moža in vse tiste, s katerimi govorite z neumitimi usti.

2. Izpijte kozarec vode, mrzle ali tople, ker morate zjutraj izmiti tudi želodec in čreva. Ta voda mora iti skozi čreva najmanj četrta ure pred zajtrkom.

3. Oščete si lase, zakaj temeljita masaža lasišča vas osveži.

4. Deset minut si s telovadbo krepite telo in dihala.

docela nenadejano. Nekaj sekund pač vedno ostane, da ta ali oni ginljivi prizor dojamemo. In ti trenutki bodo največkrat tudi zadostovali, da se postavite svojim solzam in svojemu ganotju v bran. «Ančka, ne jokati, ne jokati... samo jokati ne smeš in ne smeš!!!» Te besede v duhu poнавljajte naprej in naprej. In sicer s tako vztrajnostjo in voljo, da Vaše misli poleg teh besed ne bodo mogle zajeti prav ničesar drugega.

Seveda pa ne smete izgubiti poguma, če se Vam bodo prvič ali drugič vkljub vsemu naporu vendarle še orosile oči. Z vsakim ponovnim poizkusom pa bo uspeh lažji, in kaj kmalu bodo Vaše prijateljice in znanke zaman čakale povoda, da bi Vas dražile z «Jokico».

Tatjana. Večkrat smo že poudarjali, da na anonimna vprašanja ne odgovarjamo. Ker pa že od leta 1930. čitate «Ženo in dom», Vam sporočamo, da si zaradi nevoščljivosti ni treba prav nič greniti svojega življenja.

Prav zanesljivega sredstva za rast trepalnic ni. Lahko pa trepalnice potemnimo, če jih vsak večer namažemo z ricinovim oljem.

Priporočamo Vam, da preberete knjigo Margarete Raunertove «Kako naj se žena neguje». Če te knjige nimate, jo lahko dobite pri nas za polovično ceno 16.— din.

5. Oblecite si lahko domačo haljo, ker je po telovadbi telo razgreto.

6. Osvežite si obraz z vodo za polt, kajti zvečer očiščena koža potrebuje hrane in je po telovadbi bolj dovzetna za kozmetiko.

7. Z lahno masažo nanesite poživljajočo kremo na obraz in vrat.

8. Počehite se, ker morate kar najbolj izkoristiti čas, ko sedite pred zrcalom.

9. Kopljite se ali pa se vsaj dobro umijte po telesu; pri tem se masirajte s krtačo.

10. Malo pudra na obraz.

Veselje, ki ga boste občutili, ko se boste zadnje tri sekunde ogledovali v zrcalu in videli, kako ste čedni, vam bo lepa nagrada za točno delo. In prepričanje, da ste videti negovani, vam bo dalo mnogo samozavesti.

Poročile so se naročnice: gospodična Brigita Krlatčeva z gospodom Ivanom Vernikom iz Tržiča, gospodična Vera Piklova z gospodom Radom Štokljem iz Žalca, gospodična Anica Puhlinova z gospodom Otonom Jemcem iz Gornje Radgone, gospodična Nada Svetetova z gospodom Izidorjem Selanom iz Notranjih goric in gospodična Vekoslava Krajčanova z gospodom Francem Sebasujem iz Hrastnika.

Iskreno čestitamo!

Pravilno šminkanje

Ali ni kakor zakleto, da nam prav tiste dni, ko bi hotele biti posebno sveže in prikupne, pokaže zrcalo uvelo polt in slab videz! In prav tako je zakleto, da ravno takšen dan srečujemo znanke in znanke, katerim bi se rade pokazale le tedaj, kadar smo videti sveže in negovane! Čeprav nam v takih trenutkih lica hitro zardijo zaradi nepričakovanega veselja nad svidenjem, že v naslednjem trenutku prebledimo, ker se spomnimo, da prav zdaj ni pričeska najlepša in da nosimo obleko, ki nam v barvi ne pristoji najbolje, in da je prav danes naša polt videti uvela in brezbarvna. O nas ženah se vedno trdi, da smo ničemurne.

Naj se žena še tako neguje, kdaj pa kdaj pride čas, ko vsa nega nič ne zaleže, ko nam zrcalo neprestano kaže brezbarvno in uvelo polt. Vse smo storile, kar predpisuje strokovnjaško lepotičenje; masirale smo si obraz, zvečer smo se namazale s kremo, z raznimi obkladki smo poizkusile, s parnimi kopelmi, z mrzlimi prhami — toda vse ni nič pomagalo! V takem primeru si moramo pomagati s šminko, toda važno je, da se pravilno šminkamo.

V spodnjih plasteh kože je razsežno omrežje krvnih cevč. Kri v teh drobnih cevčah določa barvo polti. V primerih, kjer so zgornje plasti kože posebno močne, ali pa če je kožni pigment sam po sebi precej temen, postanejo male krvne cevke neprozorne. V takem primeru je polt vključno skrbni negi videti brezbarvna in uvela. Zakaj prav tisti rožnati dihi krvnih cevč nas dela mlade in sveže. Tega nedostatka ne moremo odpraviti, ker nam je prav tako prirojen kakor sinje oči ali pa plavi lasje. S pravilnim šminkanjem pa ta nedostatek lahko prikritimo. Oskrbeti si moramo dnevno kremo, ki se v barvi popolnoma ujema z našo poltjo. Nikar ne uporabljajte belih dnevnik krem! Tudi puder naj se ujema z barvo polti. Skrbno pazite, da bo vseboval kolikor mogoče močne rožnate ali rjavkaste tople odtenke, ki naj nadomeščajo naravni rožnati nadih kože.

Kupite si vselej mastno rdečo šminko! To lahko poljubno razredčite z dnevno kremo in si našminkajte lica prav do ušes in do oči. Če vam je obraz zelo blede, si natrite z razredčeno šminko še konec brade in konce ušes. Potem si šele napudrajte obraz. Tako dosežete gotovo uspeh!

Podrobnejša navodila, kako ravnajmo s poltjo, pa najdete v naši knjigi «Kako se naj žena neguje». Stane samo din 15.—. Nekaj izvodov imamo še na zalogi. kl

Zakaj
se nekateri lasje lepše
kodrajo kot drugi?

To je odvisno od umivanja las! Kodri Vaših las bodo bolj dolgo držali, ohranili bodo svoj sijaj in lepoto, če uporabljate za umivanje redno

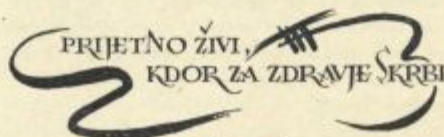
KAMILOFLOR

specialni Shampoo za plavalaske, ne vsebuje alkalijskega. Ohrani lasem naravni sijaj in svetlo barvo ter jo vrne, če se je izgubila.

BRUNETAFLORE

specialni Shampoo za kostanjeve lase, ne vsebuje alkalijskega. Lasje dobe lep sijaj, postanejo mehki in se dajo lahko in hitro česati.

ELIDA SHAMPOO

Vnetje vek.

Vnetje vek, t. j. robov oči, močno kazi obraz. Rdečkasti robovi vek popolnoma izpremenijo izraz oči. Poleg tega je takšno vnetje tudi zelo nadležno; oči se rade solzijo in vneta mesta srbijo. Zanemarjeno vnetje povzroča tudi hujša obolenja. Plavalaske imajo dosti bolj občutljive oči in sluznice in veke, kakor pa temnolaske. Zaradi mraza, vetra ali pa že zaradi hudo zakajene sobe se pri občutljivih ljudeh oči vnamejo.

Takšno obolenje hitro odpravimo, če si oči pridno umivamo s kamiličnim zvretkom. Dve polni jušni žlici čistih suhih kamilic poparimo s pollitrom vrele vode. Po desetih minutah precedimo kamilični čaj skozi snažno plat-

eno krpo in si umivamo oči z mlačnim zvretkom. Vek ne smemo drgniti, temveč le oplakovati.

Vlažne roke.

Potne roke ozdravimo, če jih po večkrat na dan kopljemo v raztopljenem galunu. V umivalnik nalijemo mlačne vode in ji dodamo košček galuna. Ko se galun raztopi, držimo roke pet minut v raztopini. Potem si jih dobro obrišemo in po dlaneh popudramo z otroškimi pudrom.

Mrzle potne noge.

Marsikatera poklicna žena toži, da ima zmeraj mrzle in vlažne noge. To se pojavlja pri slabem krvnem obtoku. Umivati si moramo noge zjutraj in zvečer v topli milnici, potlej jih oplakniti z mlačno čisto vodo. Po nožni kopeli frotiramo noge s trdo brisačo. Preden obujemo nogavice, si napudramo noge s salicilnim pudrom, ki ga dobimo za majhen denar v drogeriji. zž

233

Ali Vas smem pri tem vremenu spremljati?

Če dežuje ali če piha mrzel veter, tedaj nujno potrebujete NIVEO, da si morete obvarovati kožo. Zato si pred odhodom iz stanovanja nikar ne pozabite namazati obraz in roke z NIVEO! Videli boste, da NIVEA ne zapusti nikakega mastnega sijaja, ker jo koža vsrka vase. NIVEA vsebuje EUCERIT in zato krepča kožno tkivo ter dela kožo odporno. Kljub slabemu vremenu si boste ohranili kožo zdravo, nežno in belo.

VI. Šustr-Tuchovsky:

Lačno detinstvo

V predmestni ulici je stal pred gostilno deček v belih hlačkah. Ves je bil premražen. Pobožal sem ga in vprašal:

«Fantek, kje imaš pa očeta?»

Mislil, da se ni bal, toda odgovoril mi ni. Morda ga je ravno kaj bolelo, da ni mogel odgovoriti.

«Kajne, da ti je Janezek ime?» sem ga spet vprašal.

«Ne, Mirko,» je odgovoril s hripavim glasom.

«Zakaj nisi šel z očetom, Mirko?»

«Ne morem — očka se v gostilni pogaja,» je dejal polglasno.

«Pa o čem se pogaja?»

«Da bi smela midva nastopiti,» je rekel in se na pol obrnil k moji spremeljevalki, kakor bi jo hotel prositi, naj prepove mojo radovednost.

«Torej ti hodiš z očetom po gostilnah služiti denar? Pa kaj delaš?» sem ga iznova vprašal.

«Pregibljem se in zvijam,» je odgovoril.

Torej umetnik.

«In zaslužita dovolj, da nista lačna?»

Zmajal je z glavo in odgovoril bolj z očmi:

«Jaz nisem nikoli lačen, ampak Pepček in mama nimata včasih kaj jesti. Včasih dobiva denar, včasih samo pivo,» se je slednjič razgovoril.

«Mirko, torej hodiš takole vse večere z očetom?»

«Da; če nočem iti, oče zmerja in mama vselej joče. — Očka veliko pijel!»

Menda sem hotel še nekaj vprašati, toda sočutje mi je stisnilo grlo.

Prijel sem Mirka za roko — ni bila ravno žista in nežna. Pogledal me je in potem je dolgo, resno in žalostno zrl v oči moje zaročenke.

Morda ji je hotel reči, da bi ga odnesla domov v toplo čisto posteljico in mu dala vsaj eno igračko v roko. Morda naju je hotel oba prositi, da bi rekla očetu, da je otrok, ki je potreben ljubezni, nege in snage. Da bi mu vsaj za nocojšnji večer prepovedala plesanje in prekopicavanje v zakajenih lokalih in mu tudi privoščila malo detinstva. Koliko misli in sklepov mi je prigovarjalo, naj ga primem za roko in zbežim z njim v slaščičarno, v bufet, v hišo, naj ga odnesem med dobre in poštene ljudi, da bo spoznal vsaj košček življenja, v katerem smo rasli in se igrali mi, naj bi ga rešila odgovornosti za Pepčka in mamo!

V sosedni hiši so zaškripala vrata.

«Očka!» je znil Mirko boječe in stekel za suhim možem v starem sukniču in v čevljih, ki so bili že davno brez peta...

Dolgo sva gledala za njima. Dolgo? Nekaj minut, dokler ni obeh pogoltnila gostilna na drugem vogalu ulice.

Anekdote

Wagner je dal zadoščenje.

Pravijo, da je bil Rihard Wagner večkrat pri skušnjah precej surov. Ko je bila nekoč generalna skušnja za njegovo opero *Parcivala*, je bil navzoč tudi baletni mojster manjšega gledališča. Mož je občudoval lepo igro in je premalo pazil na Wagnerja, ki je dirigiral. Zdajci ga nahruli Wagner:

«Stojite tukaj kakor štor in gledate, kakor tele v nova vrata. Odidite, ker nič ne razumete!»

Plesalec je odšel, drugi pa so se smejali.

Ko je bila skušnja končana, je Wagner povabil vse v svojo vilo. Plesni mojster pa je bil seveda užaljen in ni hotel iti, dokler mu Wagner ne da zadoščenja.

Pri večerji, h kateri je prišel tudi užaljeni baletni mojster, ga je nekdo vprašal:

«No, ali vam je Wagner dal zadoščenje?»

«I, kajpak! Ko je videl, da nočem na večerjo, je stopil k meni ter mi dejal: No, zdaj pa vidim, da ste zares ne le tele, ampak osel. In tako si nisem mogel kaj, da bi ne prišel sem.»

Drage naročnice in bralke!

Radi bi vam napisali kaj veselega, da bi se lahko od srca nasmejale in bi vsaj za kratek čas pozabile na vse križe in težave sedanjih dni. A kako naj Vam kaj takšnega napišemo, ko prejemamo dan za dnem iz širokega kroga svojih naročnic le žalostna pisma. Mnoge gospodinje so postale tako malodušne in črnogledne, da jim moramo posvetiti danes vso pozornost.

Najprej ugotavljamo, da imajo v mnogih rečeh prav. Cene so v zadnjem času res tako poskočile, da jim gospodinjski denar uradniške žene ne more biti več kos. Misel, da si je ta ali ona žena, ki ima dovolj dohodkov, nabavila precejšnjo zalogo živil, pa zbuja v premnogih upor in gnev. Tu pa bi radi pripomnili nekaj. Nikar ne glejte zmerom samo črne plati medalje! Spomnite se tudi kdaj na to, da imamo svoje može, brate, sinove in fante še zmerom doma. Pomlad prihaja, in naši kmetje bodo v miru orali in sejali. Čeprav sedemo opoldne k pičlemu kosilu, vendar dobro vemo, da bomo vso noč mirno prespali v svojih posteljah in nam ne bo treba bežati v zaklonišča! To, da še vedno živimo v miru, je tolikšna milost, da morajo spričo nje skopneti vse druge skrbi, kakor sneg v pomladanskem soncu. Drugod po svetu živi danes že na sto tisoč, da, celo na milijone brezdomcev, nešteto beguncev! Koliko je pa družin, ki pri nezadostni in dragi hrani vsak dan trepetajo za svoje življenje! Koliko otrok ne more več hoditi v šolo, koliko otrok živi ločenih od svojih staršev! Koliko mož po frontah hrepeni po domu in miru! Me pa tako malo cenimo veliko milost, ki nas je doslej obvarovala vojne. Poleg tega se pa moramo tudi zavedati, da nas napravi vsak dan, ki ga preživimo v miru, močnejše. Meje naše domovine so vsak dan trdnjše, število naših letal je zmerom večje in skladišča orožja vedno bolj polna. Te svetle plati današnjega časa ne smemo prezreti. Prinaša nam pogum, odločnost! Če se prav zamislite v to, drage gospodinje, potlej se vam kmalu zazdijo vse druge skrbi malenkostne. Hudo je res, toda to bomo prestale, in dobro vemo, da nam bo kdaj bolje. To stanje ne more večno trajati, in kar pride za njim, se more obrniti le nam v prid! Te vere ne smemo izgubiti!

Pomlad je pred vrati. Zemlja čaka, da jo pognojimo. In potem nam bo dala ta naša ljuba zemlja novega kruha. Ali bo bel ali bo črn? To vprašanje ni važno. Važno je, da nam ga bo dala naša zemlja! Pojdimo v pomlad s trdnim sklepom, da bomo bolj strpne in bolj potrpežljive! S tem storimo sebi in državi največjo uslugo!

Uredništvo.

Kako spoznamo človeško srce

Kako spoznamo človeško srce? Če počasi raziskujemo značaj in ravnanje človeka.

Naj govori resničnost: Peljemo se s tramvajem. Natrpan je. Vstopi starejši gospod ali starejša gospa. Brž vstane nekdo izmed mlajših ljudi in ponudi svoj sedež. Zelo me veseli ta vpljdnost mladih.

*

Poletna nedelja, polna sonca in toplote. Peljemo se na prenapolnjenem parniku. Očitno boleha gospa hodi počasi mimo sedežev, na katerih sede mladi moški. Sedijo zraven deklet, s katerimi se zabavajo. Vročina je čedalje večja. Parnik se bliža obali. Boleha gospa je prosila po strani sedečo skupino, zraven katere je stal gospod s sinom, oba obrnjena s hrbtom proti notranjosti ladje nad izpraznjenimi sedeži, da bi ji dovolila sesti. Zraven njih sedeča gospa je rekla, da ni prostora in je energično pozvala svojega moža in sina, naj sedeta. Za-

dovoljno je z njima govorila in neka-ko boječe odmikala kolena od stoječe blede žene. — Parnik se je približal obali. Mnogi so vstali in šli na prednji del ladje, da bi si ogledali pokrajino. — Bolna gospa je sedla k mladi ženi z otrokom, kjer sta prej sedeli dve gospodični: «Ta prostor je zaseden!» — Besede mlade matere so zvenele trdo. Kakor kreda bele ustnice bolne gospe se niso zganile. Dve gospodični se vrneta: «Ti nisi povedala, da je ta prostor zaseden?» — «Sem,» je rekla mlada mamica. Glas gospodične je zadirčen: «Nekdo noče razumeti, kaj se spodobi!» — «Ves čas že stojim,» je trpko rekla bolna gospa. — «Kdor prej pride, prej melje!» — Parnik je zažvižgal in se ustavil. «Hvala vam, gospodična, lahko zopet sedete. Slabo mi je bilo, nisem mogla vstati.» — Gospa počasi odhaja. Ne gleda na vnemarne oči mladih, bodočih mamic. V njih bi ne videla sočutja niti razumevanja. Če so brezobzirne do tuje, starejše žene, bodo brezobzirne tudi do lastne matere.

*

Septembra — v nedeljo zvečer. Vsi tramvajci so tako polni, da je v njih strašna gneča. Starejša gospa je težko vstopila, in nikjer ni bilo prostora, da bi sedla. Pri vhodu sedi mladenič z dekletom. Mladenič je izpustil roko svojega dekleta iz svojih dlani ter hotel vstati. Toda nežne, bele roke ljubic so ga zadržale, in usta so nekaj pošepetala. Mladenič odgovori šepetaje, toda vstane. Starejša gospa se zahvali in sede, ampak obraz dekleta se zasenči. Nejevoljno odgovarja zaročencu, ki stoji pred njo. Ozlovoljena je zato, ker je bil spodoben in takten, ker ni ustregel sebični želji, ki je pozabila, da bi bila sedeča gospa lahko njena mama. Ali bi pustila svojo boleho, od dela in skrbi zlomljeno mater stati pred svojim sedečim fantom samo zato, da bi jo zabaval?

Matere, ne pozabite na to, da nam svoje sinove vzgojite v dobre in odgovorne može, ki bodo spoštovali starost in mater. Naučite jih, da bodo plemeniti in dobrega srca.

Ina Slokanova:

GOSPOD nageljčkom

Eva je držala v rokah pismo in se smejala s solznimi očmi. Končno vendarle, vendarle, zdaj, ko je že skoraj obupala, da bo še kdaj imela službo. Toliko ponudb je zastonj napisala, tolkokrat je zastonj upala v vseh teh devetih brezkončnih mesecih. Zdaj pa vendarle enkrat ni upala zaman.

— Ker Vaša ponudba povsem ustreza mojim pogojem, prosim, da se pridete osebno predstaviti. Najbolje bo, da se pripeljete v nedeljo z vlakom, ki pride v naše mesto ob enajstih. Da nas ne boste predolgo iskali, Vas pridem čakati na postajo, za znak bom imel v gumbnici nagelj.

«Vaša ponudba povsem ustreza mojim pogojem,» saj je to že toliko, kakor da je sprejeta. Službo imam! Eva se je zavrtela na petah. Skoraj dušilo jo je od sreče. Pela bi, vriskala, kričala in govorila dolgo, dolgo. Toda s kom? Saj ni nikogar doma. Sestra je šla k zobnemu zdravniku in svak je v pisarni. Sama bo najmanj še dve dolgi uri. Saj ne bo strpela tako dolgo. Edino živo bitje, ki ji je doma drugovalo, je bil kanarček. Stekla je k njegovi kletki in se vzpela na prste: «Cicek, slišiš, službo imam. — Moja ponudba povsem ustreza pogojem, razumeš, Cicek. In bodoči gospod šef me bo celo sam prišel čakati na postajo. Strašno dober človek mora biti, kaj, Cicek?»

Kanarček je vrtel drobceno glavico in jo pogledoval zdaj z enim, zdaj z drugim očesom. Nato pa je poskočil na zgornjo paličico in veselo zažvrgolel.

«Veseliš se z menoj, kajne, Cicek? Ti dobra ptičica! Čakaj, dala ti bom sladkorček, da boš z menoj praznoval ta veseli dan.»

Odprla je okno in se nasmejala lepemu sončnemu dnevu. Obslonela je na oknu in veselo zaklicala materi, ki je nesla svoje dete mimo: «Kakšno srčkano punčko imate, gospa!»

«Saj ni punčka, fantek je,» ji je odvrnila mati vsa blazena.

«Fantek?» se je začudila Eva in dodala, da bi se nepoznani materi še bolj prikupila: «Nikoli bi ne bila mislila, da so na svetu takšni lepi, mili fantki.»

Mati je privila dete k sebi in se vsa srečna smehljala. Srce ji je plalo od zadovoljstva. Saj je tako lepo, če moreš z majhno, neznatno besedo osrečiti človeka. In Eva, ki je bila zdaj sama tako srečna, bi bila najrajši osrečila vse ljudi.

Razmišljala je, kako bo sestri in svaku povedala veselo novico. Pisma jima ne bo takoj pokazala. Začela bo tako po ovinkih. Drobec za drobcem jima bo servirala svojo srečo. Kakor je morala ona v teh devetih mesecih zlasti od vsaka drobec za drobcem okušati bridko spoznanje, kako odveč jima je. Seveda, saj se zaradi tega niti jeziti ne sme, ko vendar ve, da ne živita v izobilju. Včasih jo

je tako imelo, da bi šla od hiše do hiše in sprejela kakršno koli delo. Tudi tla bi pomivala, če bi ne bilo drugače. Da bi le zaslužila toliko, da bi mogla živeti. Toda še vedno je rahlo upala, prav narahlo upala... In zdaj... oh... Spet bo stala za pultom v prodajalni in tehtala moko, kavo in sladkor... Želite, milostiva? O, prosim, takoj... Kakor mlada srna bo tekala za pultom. Uslužno se bo smehljala. Urno, ročno bo stregla, da ji šef ne bo imel kaj očitati. Ob mesecu bo pa šef položil zaslužek pred njo. Spet bo imela denar. Nič več ji ne bo treba nositi sestrih zakrpanih nogavic in obrabljenih čevljev. O, vse to je bilo ko prelepe sanje.

Ko sta se sestra in svak vrnila, je pa čisto pozabila, da jima je mislila vse povedati «po ovinkih». Tekla jima je nasproti do vežnih vrat in že od daleč kazala pismo. «Službo imam.»

Sestra je prebrala pismo, potem ga je dala možu. Ko ga je ta prebral, se je zasmeljal «O, Eva, to pa diši bolj po ženitni ponudbi. Kakšen gospod šef pa je to, ki hodi svoje nove uslužbenke čakati na postajo z nageljčkom v gumbnici. In še celo v nedeljo. Saj v nedeljo so trgovine zaprte. Zakaj te ni povabil v delavnico?»

Eva je bila užaljena.

«Oh, ti, iz vseh reči se norčuješ. Dober človek in kavalir mora biti, to je vse. Ve, da bi se v tistem mestecu, ki ga ne poznam, težko sama znašla. V nedeljo me je pa povabil najbrž zaradi polovične voznine.»

«Če bi bil kavalir, bi ti moral voznino povrniti.»

«Saj mi jo najbrž tudi bo.»

V nedeljo, ko so bile hiše in vrtovi še oviti v rahlo jutrnjo meglo, je Eva hitela na kolodvor. Sestra ji je posodila svoje skoraj še nove lepo izrezane čevljičke in svetlo-modro svilen bluzo. «Veliko je odvisno tudi od zunanjega videza, zlasti pri takšnih šefih, ki hodijo svoje uslužbenke z nageljčkom v gumbnici čakati na kolodvor,» ji je nagajivo rekel svak prejšnji večer. Oh, kako jo je ujezil. Toda vseeno se je skrbno oblekla, ker je bila pač mlado dekle, in vsako mlado dekle teži za tem, da bi čim bolj ugajalo.

Zrnila se je v vlak med vesele ljudi, ki so se odpravljali kdo ve kam na izlete. Glasno so se pogovarjali in šalili, in Eva se je smejala z njimi. Saj je bila tako zadovoljna sama s seboj. In kako bi ne bila, ko pa je v torbici nosila lepo zganjeno pismo, ki se je začinjalo s lepim stavkom: — ker Vaša ponudba povsem ustreza mojim pogojem...

Megla se je razkadila. Vlak je hitel skozi sončno pokrajino. Mimo vrtov s cvetočimi češnjami, mimo tihih kmetijskih naselij, mimo samotnih čuvajnic. Tu in tam jih je

kriče pozdravljala gruča otrok, ki so v nedeljskih oblekah hiteli k maši. Za trenutek se je izmed drevja na griču zabelil cerkveni zvonik, v katerem je veselo pozvanjalo. Izza ovinka se je vstric proge pokazala široka gladka cesta, po kateri so brzeli avtomobili, oviti v oblake prahu.

Vlak se je tu in tam ustavil in spet drvel dalje. Ljudje so izstopali in vstopali. Eva je ždela v svojem kotu pri oknu in jih opazovala. Čeprav si niso bili nič podobni, je na obrazih vseh odsevala nekakšna sproščena zadovoljnost. Videlo se je, kakor da vsi razmišljajo o nečem lepem in prijetnem. Najbrž o tem, kako bodo preživeli ta prelepi dan.

Slednjič se je vlak ustavil. Izstopila je med zadnjimi. Pogled ji je plaha begal po pločniku pred nizkim postajnim poslopjem. Gospoda z nageljčkom ni bilo. Obstala je nekoliko vstran od drugih in čakala. Pozorno je opazovala ljudi, ki so se rinili skozi izhod, in one, ki so prihajali. Postajala je nestrpna in nekako pobita. Morda pa vse skupaj ni nič res in jo je nekdo samo grdo potegnil. Naposled so vsi ljudje nekam splahneli. Ostala je sama. Nervozno je začela hoditi gor in dol. Bilo ji je na jok.

Nenadno jo je obšel neprijeten občutek, da jo nekdo opazuje. Ozrla se je, pa ni nikogar opazila. Toda občutek, da je opazovana, ni prenehal, nasprotno, še poostri se je. Obstala je in se pozorno zagledala v postajno poslopje. Zdajci se ji je zazdelo, da se je za steklenimi vrati čakalnice nekaj zganilo. Hlastno je stopila tja, medtem pa so se vrata že odprla in nasproti se ji je pri-smehljal majhen debelušen gospod z nageljčkom v gumbnici.

V zadregi je obstala, ko je gospod lahkotno šel proti njej in se smehljal: «Klanjam se, gospodična. Eva Tovor-nikova, če se ne motim? Dovolite, Just Potočnik, trgovec.»

«Ne smete biti hudi, ker ste me morali čakati. Toda saj razumete, mi poslovni ljudje imamo še ob nedeljah tisoč opravkov. In zdajle sem naletel na znanca,» se je nekako preveč gostobesedno opravičeval.

Eva se je vljudno nasmehnila, čeprav se je počutila nekako nelagodno. Laže, je kričalo nekaj v njej, laže. Že ves čas je bil v čakalnici in me je skrivaj opazoval. Toda le zakaj? Tega ni mogla tako na hitro razvozlati.

«Najbolje bo, da greva tja nasproti v restavracijo, kjer se bova v miru o vsem pogovorila, ko boste vi obe-dovali,» je predlagal.

Sedela sta v posebni sobi, v kateri je bilo samo dvoje miz. Eva je mislila naročiti samo juho. Izgovarjala se je, da ima malo pokvarjen želodec. Toda Potočnik je to preslišal in naročil natakarkju, naj prinese ves obed s pečenko in sladico.

«O, ti kmečka nevestica ti, kako se brani,» se je smejal in jo dobrodušno potapljal po roki.

«Za vas sem se odločil predvsem zato, ker ste tako ganljivo in iskreno opisali svoj težki položaj. Za mladega človeka je res najhujše, če mora biti brez dela in odvisen od miloščine tujih ljudi. Ponudb sem dobil več ko šest-deset. Lahko bi izbiral in prebiral, pa sem si rekel: tale punčka bo najbolj potrebna, in sem pisal vam.»

«Tako neskončno sem vam hvaležna,» je dahnila in odložila vilice, «tako sem vam hvaležna, da niti misliti ne morete. Ko sem dobila vaše pismo, sem bila kar nora od sreče,» mu je prostodušno priznala.

Smehljal se je in jo gledal s prižmurjenimi očmi.

«Tale vaša bluza,» je rekel nato, «se izredno poda k vaši polti. Kakor zrel gambovček ste!»

V zadregi je zardela še bolj in ni vedela, kaj naj bi rekla. On pa je spet začel:

«Plačal vam bom na mesec osem sto dinarjev, poleg tega boste imeli pri nas hrano in stanovanje. S hrano, vem, da boste zadovoljni, prav tako pa tudi s sobico. Trgovino vodim sam, in menda mi ni treba posebej reči, ker se mi že na zunaj vidi, da nisem kdo ve kaj hudoben šef, vajenec bo pa tako pod vašo komando...»

Eva je rezala pečenko in strmela na krožnik pred seboj. Njegove besede so ji zvenele kakor najbolj prijetna godba. Kaj ni bilo vse skupaj bolj podobno pravljici ali pa prelepim sanjam, iz katerih se bo zdaj, zdaj zbudila?

«Sploh boste pa v vsem kakor član naše družine. Mojo ženo boste redkokdaj videli, ker je skoraj vse leto v Toplicah; če je doma, pa leži...»

«Oh, vaša gospa je bolna?» ga je Eva sočutno pogledala.

Potočnik je tragično prikimal.

«Hm, da, hudo je bolna. Že nekaj let se vlači iz toplíc v toplíce...»

«To je pa hudo, uboga gospa!» jo je Eva odkrito pomilovala.

«Ne samo ona, tudi jaz sem revež, ki nimam od žene nič drugega, kakor samo stokanje in stroške. Se vam ne zdim revež, gospodična?»

«Seveda,» se je vljudno nasmehnila.

«Vidite,» ji je položil mesnato dlan na laket, «zato me boste pa morali vi kdaj malo potolažiti. Ali me boste?»

Veselo ga je pogledala in se zasmejala: «O, res ne vem, če bom mogla.»

«Pa jaz vem,» se je namuznil in njegov nekoliko preosladni glas je spet izzvenel v pravljico: «Če boste pridni, vam sčasoma plačo zvišam. V naši hiši je tudi navada, da o božiču in veliki noči še posebej nagradimo usluž-bence. Za kakšno posebno uslugo boste seveda dobili še posebej lepo nagrado.»

Evo je zabodlo prav v sredo srca, kakor da se je vanj zapičila tenka igla. Dvignila je glavo in se strmé zagledala vanj. «Kako mislite, posebne usluge?» je zajecjlala.

Majhne okrogle oči, ki so bile napol skrite za veselimi gubicami tolstih lic, so se lokavo zasvetile.

«Oh, kakšen ljubek otročiček ste še!» se je veselo za-smejal. Njegova dlan je kakor ponevedoma zdrsnila z njeni lakti na koleno in pobožala tanki svileni flor njene nogavice.

Tedaj se je Eva prebudila iz svojih čudežnih sanj. Od-rinila je njegovo roko in vstala.

«Gospod... če mislite... če mislite...» je zajecjlala vsa rdeča. Več ni mogla reči. Bilo ji je prehudo. Zajokala je.

Potem se je vozila domov sredi sončnega nedeljskega popoldneva. Oddelek, v katerem je sedela, je bil skoraj prazen. Stisnila se je v kot in se zagledala v zamazana, popljuvana tla. Bila je tako nesrečna! Krčevito je mečkala robec v roki in se poskušala zbrati, da bi mogla vse še enkrat premisliti. Pa ni mogla, ker je bilo vse še preblizu in je preveč bolelo. Kako strašno hladen je postal potem! Tako mrzlo vljuden! Kar iznenada ji je začel praviti o prodajalki, ki bi rada prišla nazaj k njemu v službo. Seveda, ta bi imela prednost, ker je že navajena razmer v trgovini. Sicer pa ji bo že pisal... Eva se je bridko nasmehnila. Taka pismena sporočila je tako dobro poznala. Vsa so se enako začenjala: Žal Vam moramo sporočiti...

Eva je strmela v popljuvana tla. Njene misli so tiho zlogovale:

«Jutri — grem — od hiše do hiše, vsako delo bom spre-jela, če bo treba, bom pomivala, prala bom...»

Blizu, blizu je pomlad...

Dogoški kovač Franc Stražun se je komaj vlekel s svojo leseno nogo navkreber proti domu.

Še prejšnji dan je kazalo, da bo jug pregnal zimo iz dežele, pa se je veter čez noč obrnil in mrzli krivec je zgladil poti, da kovač res ni mogel nikamor upreti svoje grčavke. Glasno je godrnjal in se jezil, si porival klobuk s čela na tilnik in nazaj, in na ostro izklesanem temnem obrazu se mu je poznalo, da ga ne jezito samo slaba pot in vreme. Čim bliže je bil domu, tem pogosteje je postajal, in tem bolj ihtavo so se mu vžigale črne oči, ko se je ozrl navzdol proti Oblakovi viničariji. Postal mu je žal, da ni rajši ostal v vasi in spil pri Martinkovi liter starega vina. Pijača ga je zmerom spravila v dobro voljo; samo kadar je bil nekoliko okajen, se je vsaj za kratek čas vrnil v dobo, ko se je še s svojimi zdravimi nogami lahko postavljal med dogoški fanti, da so dekleta videla, da je največji in najmočnejši med njimi. Da, včasih! Toda saj so minili od tedaj komaj trije meseci, in vendar se mu je zdela že prava večnost!

Prav takšen dan je bil, ko se je vrnil iz mariborske bolnišnice, prav tako tiho in mračno so ždele gorice, pogreznjene v sivo, gosto meglo. Nikjer ni bilo videti žive duše, le izza hišnih vrat je nekaj otrok začudeno strmelo za njim. Tudi matere ni našel doma, in kako dobro se mu je zdelo, da je ni bilo. Ko je potem vstopila, je že sedel za ognjiščem, in stari muc mu je čepel na kolenu, tako da mati ni mogla takoj opaziti, kako strašen je z eno samo nogo. In ker ni mogel ves večer čepeti pri ognju, je potem moral vendarle tudi vstati. Mati ni mogla drugače, kakor da si je s trepetajočimi rokami zakrila obraz.

«Sveta nebesa, Franc!» je zastokala. «Nisem mislila, da bo tako grozno!»

Potem ni šel ves teden iz hiše, čeprav so ga hodili sosedje in vaščani spraševati, kdaj bo spet prišel z delom v kovačnici. Le Lize, njegovega dekleta, ni bilo, zato se je ojunčil in stopil k njej.

Da, to grenko uro bi si bil lahko prihranil, saj je slutil, da ga Liza takšnega ne bo več marala. In bil je še celo tako bebast, da jo je prosil, naj ga ne zavrže, ko ga je pri delu doletela tolika nesreča. Saj vendar ni bil sam kriv, da je prišel ob nogo. Rekla mu je, da ga ni imela nikdar resnično rada in da je medtem, ko je bil v bolnišnici, vse natanko premislila. Nikar naj je ne nadleguje več in naj si poišče drugega dekleta.

Da ga ni nikoli marala?

Spomnil jo je vseh tistih jesenskih večerov v goricah, ki sta jih skupaj preživela, toda še poslušati ga ni hotela.

«Natreskal bi jo!» so mu svetovali fantje. «Saj nisi še ob vso moč! Obljubila ti je, pa naj drži besedo!»

Drugi, starejši, so se mu smejali in ga tolažili, da se bo že ohladil. «Žensk je več ko preveč na svetu,» so mu rekli, «in vse skupaj niso vredne pol dinarja.»

Francu so bili vsi njihovi nasveti in tolažbe malo mar, noč in dan je premišljeval, kako bi si spet pridobil Lizino ljubezen. Še vedno je upal, da se bo skesala in spoznala,

kakšno krivico mu je storila. Samo da bi zbudil ljubosumnost v njej, je pričel zahajati k Martinovi Marjani, viničarki s tremi nezakonskimi otroki. Liza pa se še zmečila ni, kakor se je zdela, čeprav ga je večkrat videla, ko je šel zvečer tja.

Danes pa je bil Boštjanov Tine pri njem v kovačnici in ga vprašal, če je res, da se Liza vse noči joče za njim.

«Bo že res,» mu je hladno odgovoril Franc, čeprav so ga presneto srbele roke, da bi mu jih naložil po gobcu, zakaj Boštjanov je bil znan malopridnež. Pol življenja je presedel v ječi zaradi pretepaštva in tihotapstva, čeprav so imeli doma lepó kmetijo, in bi si lahko na pošten način služil kruh. Franc je vedel, koliko zlobe se skriva v njegovih besedah, vendar jih je molče požrl, saj bi mu s svojo leseno nogo tako ne bil kos.

Nič več mu ni šlo delo od rok; zaprl je kovačnico in šel domov.

Pred hišo je še enkrat postal, si potegnil z roko čez oči in šele potem vstopil.

Na ognjišču je tlel ogenj. Stari muc je predel ob njem. Matere ni bilo doma, vendar mu ni bilo treba dolgo čakati, pa je prišla od nekod. Začudeno je obstala, ko ga je zagledala.

«Kaj se je zgodilo?» je vprašala še vsa zasopla. «Kaj se je zgodilo, da si že doma?»

«Kaj? Nič,» je zagodel in je ni pogledal.

«Oh! Kdaj boš spet takšen, kakršen si bil včasih?» je vzdihnila. «Zmerom si tako slabe volje!»

Jezno je sunil s polenom v ogenj in ji ni odgovoril.

«Velika nesreča te je zadela, res, saj ne rečem,» je spet pričela mati, «obupati pa bi ne smel. Drugače si zdrav, dela imaš zmerom dovolj, kaj še hočeš? Druge poglej: še enkrat na dan se ne morejo pošteno najesti.»

Ker je še vedno tako divje strmел v ogenj, je nadaljevala:

«In žensk je zadosti na svetu, da boš vedel! Dobrih in pametnih, ki bi te ne zavrgle, če bi se le menil zanje. Tako pa siliš in siliš samo v eno, kakor bi bila edina, pa ni!»

«Ah, kdo misli nanjo!» je rekel jezno. Vzel je mačka na kolena in ga pričel s svojo težko, izdelano roko božati po temnem kožuhu.

«Blagor tebi, stari mrjavček, blagor tebi!»

Mati je prenehala z delom, ki se ga je bila pravkar lotila, in se molče zagledala vanj. Sin ni opazil njenega zaskrbljenega pogleda, zakaj tisti hip se mu je zazdelo, da je že nekoč doživel prav takšen trenutek, ko si je ravno tako vroče zaželel, da bi se ne zavedel življenja, da bi pozabil na vse, kar ga je vezalo nanj. In prav tako medlo so tudi tedaj tlela polena na ognju, prav tako so škrtale miši na podstrešju, in čisto tako je mati nekaj brkljala po kuhinji. Ozrl se je po njej in jo zalotil, ko je njen pogled zaskrbljeno počival na njem.

«Poslušaj, Franc!» je rekla. «Pravijo, da zahajaš k Martinovi Marjani, ali je res?»

«Če pravijo, bo že res,» je rekel hladno. «Zakaj bi ne hodil k njej, ženska je, kakor vse druge.»

«No, ali res misliš,» je vzkliknila mati, «da nima že zadosti treh otrok, in še vsakega z drugim. Le glej, da ji ne boš še ti pustil katerega. Oblakova Liza ni dosti prida,

ker te je pustila, o Martinovi pa ni, da bi sploh govorila o njej. Sam veš, kaj in kako mislijo ljudje o njej.»

«Ljudje mi niso nič več mar,» je vzkliknil in vstal.

«Če ti niso mar ljudje, Franc,» je rekla, «misli vsaj nase! Pri Marjani ne boš mogel najti sreče. Poišči si drugo; kaj ne veš, da je dandanes lažje dobiti nevesto, ko deset dinarjev na posodo?»

«Ah, kaj, nobene ne maram, saj so vse enake, same mrhe z Lizo in Martinovko vred!»

Vstal je in začel štorckljati po tesni, temni kuhinji sem in tja, in mati ga je ves čas spremljala z zaskrbljenimi očmi, ker je vedela, da ni prišel zaman tako zgodaj z dela domov. Hotel ji je nekaj potožiti, a si ni upal.

«Dokler imaš mene, Franc,» je rekla, «ne skrbi! Oženiš se še zmerom lahko, saj si še mlad.»

«Povedal sem vam že,» je rekel in obstal, «nobene ne maram.»

«Da,» je rekla mati, «Lizo je lahko sram; zdaj zahaja Boštjanov k njej.»

«Kateri Boštjanov?» je planil sin.

«Tine. Pravijo, da je dosti zaslužil s saharinom in da ima denar skrit.»

«Hm.»

Vzel je palico in se namenil proti vratom.

«Kam pa greš? Ali ne boš večerjal?»

«Bom že pozneje. Zdaj bom stopil v vas, zgodaj je še.»

Hip nato ga je že slišala, kako je skakal po poti navzdol.

Franc je hitel, čeprav sam ni vedel, kam se je bil namenil. Le želja, da bi stresel Boštjanovega v svojih rokah, je zmerom bolj živo gorela v njem. Še spodrsnilo se mu ni več tako pogosto kakor prej, čeprav ni pazil, kako bo stopil. Šele ko bi moral mimo Oblakove viničarije, je postal in pomislil, ali naj bi se rajši izognil. Vendar ga je zelo mikalo, morda še bolj ko kdaj prej, da bi srečal Lizo. Toda še preden se je odločil, jo je že zagledal, kako je stopila iz hiše na dvorišče.

«Hej, Liza, počakaj!» ji je zaklical z glasom, ki se je zdel celo njemu samemu tuj. Prav zato je najbrže tudi Liza presenečeno obstala in počakala.

«Tako, ali kaj zelo sladko živiš,» jo je vprašal kar brez uvoda, «zdaj, ko zahaja Boštjanov Tine k tebi?»

«Zakaj sladko?» je vprašala, čeprav je bil prepričan, da mu bo zabrusila, češ, kaj mu mar. «Zakaj sladko?»

«Tako pač. Saj pravijo, da je saharin zelo sladek, ali ne?»

Liza se je najprej samo zdrznila, potem pa ji je zloben smehljaj spreletel obraz.

«No, mislim, da se tudi tebi ne godi slabo pri Martinovki,» je rekla. «Dobro pozna moške muhe.»

Nekaj časa sta se molče gledala in obema so žarele oči kakor razkačeni mački. Potem se je Franc zganil, da bi se ji približal, pa se mu je prestrašeno umaknila.

«Kar ostani!» je vzkliknil. «Če misliš, da si kaj boljša od Marjane, se zelo motiš. Še njene sence nisi vredna!»

«Pojdi no,» mu je odgovorila s tako mirnim glasom, da ga je kar podžgalo, «jezi te, ker te ne maram. Samo če bi ti namignila, bi pustil Martinovko z vsemi njenimi otroki vred. Kaj misliš, da ne vem?»

«Če bi bila malo manj domišljava, bi ti ne škodilo,» ji je hotel reči prav tako mirno, a se mu je od zatajevane jeze in užaljenosti tresel glas. «Boštjanov tako ne bo dolgo na svetlem, in kdo te bo potem še maral, bi rad vedel!»

«Kar zase skrbi in glej, da ne boš pustil Marjane na cedilu, kakor so jo že trije!» je rekla strupeno.

«Jaz? Nikoli!» je zaklical. «Nikoli!»

«No, bomo videli,» je rekla žarečih oči, «ali bo prej Tine mene, ali ti Martinovko, bomo videli!»

Hotel ji je nekaj zaklicati, a ga ni poslušala več. Stekla je čez dvorišče nazaj v hišo.

Prvi hip je mislil, da bi stopil v gostilno in si z vinom splaknil jezo, potem pa se je premislil in krenil proti Marjaninemu domu.

Pred oknom je postal, da bi videl, če ni morda kdo pri njej, pa je zagledal otroke same. Sedeli so za mizo in se glasno pričkali.

«Mama je rekla, naj si kar sami skuhamo, če ne bo prišla kmalu domov,» je trdila Mimica, najstarejša, in temne oči, ki so se zdele zaradi njenega bledega obraza še temnejše, so jezno žarele.

«Pa ni!» je vpil Tinek in tolkel z drobno peščico po mizi. «Ni in ni! Tepeni bomo!»

«Kdo je že njegov oče?» je pomislil Franc ob oknu. «Aha, mladi Rogan. Saj mali ne more zatajiti njegove krvi.»

«Lačen sem! Kje je mama?» je vokal najmlajši in si z umazanimi ročicami otiral solze z lic.

«Tega ji je pustil Strniša,» se je spomnil kovač. «Jurij Strniša, najbogatejši kmet v vasi. Kako je mogla Marjana samo za hip verjeti, da jo bo kdaj vzela? Oh, pa saj pozna njeno zgodbo. Hojela ga je premotiti, da bi tako preskrbela očeta svojima nezakonskima otrokoma. Pri ženskah je zmerom tako: prvega imajo za ljubezen, druge zato, da bi s tem prisilile fanta, da bi se poročil z njimi. Včasih se jim posreči, Marjani se ni. Ostala je sama s tremi otroki. In zdaj gara od jutra do večera, pa so kljub temu lačni in raztrgani.»

Kaj ko bi res postal oče tem trem sirotam, jim dal svoje ime in skrbel zanje? Še Lizi bi zavezal jezik in ji pokazal, da je za vse večne čase obračunal z njo. Pa saj ji je v jezi tudi obljubil, da ne bo pustil Marjane na cedilu, čeprav ni doslej še nikoli mislil na to, da bi postal njen mož.

Da bi se oženil z Marjano?

Pogledal je skozi okno v izbo. Tam so sedeli njeni otroci; zdaj se niso več pričkali. Molče so čakali mater, ki jim bo prinesla kruha.

Da bi postal oče tem sirotam in jim tako vrnil mater, ki bi poslej utegnila skrbeti zanje?

Zaslišal je znane hitre korake: Marjana se je vračala z dela domov. Ognil se ji je za grm, da bi ga ne videla. Šele ko je stopila v izbo, se je spet približal oknu.

Marjana je stala sredi sobe in delila otrokom kruh, ki ga je bila prinesla z dela domov. Zgornji del obraza ji je zakrivala senca izpod rute, toda po smehljaju okrog ust se je zdelo, da molče prosi svoje otroke odpuščanja.

Zakaj?

Zato, ker so jo morali tako dolgo čakati? Ker jim je prinesla samo skorje suhega kruha?

Dvignila je glavo; njene oči so bile polne solz.

Šel je tiho od hiše in prav nič več ni čutil v sebi potrebe, da bi si z vinom splaknil jezo, niti da bi premikastil Boštjanovega fanta, še manj, da bi še sploh kdaj videl Lizo. Nova, lepša in svetlejša misel se je zbudila v njem.

Zakaj bi ne postal oče Marjaninim sirotam? Zakaj ne? Ali je bila Marjana kaj slabša ženska, kakor so druge? Bila je samo nesrečna, kakor je bil on. To je spoznal po solzah v njenih očeh in po smehljaju okrog njenih ust.

Vedel je, da se mu bo smejala vsa fara, ker je prevzel skrb za Roganovega in Strniševega otroka, in da se bo mati jokala. Toda zdaj ni hotel misliti na to, ko mu je bilo tako lepo in dobro pri srcu.

Pačasi je lezel navkreber proti domu. Vselej, kadar je veter potihnil, se mu je zazdelo, da je blizu, blizu pomlad.

MOŽATOST IN NEMOŽATOST

Vsako dekle si prej ali slej ustvari v svoji domišljiji idealno sliko svojega bodočega moža. To je bilo in bo vedno tako, čeprav je moderni moški ideal drugačen, kakor je bil, recimo, že pred dvajsetimi leti. Od okusa mlade sanjark je odvisno, ali naj bo junak njenih sanj črn ali plavalas, naraven fant ali «salonski lev», resen ali vesel. Vsem tem idealnim možem pa je skupno nekaj — biti morajo možati. Vsako mlado dekle bi bilo ogorčeno, če bi ji kdo podtikal, da se navdušuje za nemožatega moža, za «pohlevno šlevo».

Kaj razumejo mnoge žene, zlasti pa mlada dekleta pod nemožatostjo? Če vzame dežnik in galoše, brž ko se na nebu pokaže oblaček? Ali če gre s tržno

mrežo na trg kupovati? Zares se smatrajo taka dejanja pogosto za nekaj nemoškega in nemožatega. Čim bolj možat je mož, tem bolj bi moral biti zaščitnik slabotnih in takih, ki so brez pomoči. Zakaj bi ne smel skrben in nežen soprog olajšati svoji žibki in morda bolehnih ženi delo in trud nakupovanja?

Dokler izpolnjuje mož svoje dolžnosti v življenju in tudi v hudih časih vztraja na svojem mestu, na katero ga je postavila usoda, ni nemožat, čeprav se je navadil na majhne posebnosti, ki v splošnem ne pripadajo moškemu. Nasprotno pa so notranja in vnanja žibkost, omahljiva volja, brezvestnost in neznačajnost nemožate lastnosti in se morajo obsojati.

In dočakala sem se.

Tisto jutro je stala pri svojem oknu, velika, vitka, lepša kakor prej. Bila je ona, pa vendar čisto druga. Iz njenih oči je izginila tista žalost in bolest, ki je prej tako vzbujala pozornost. Njene globoke in modre oči so žarele kakor dva dragocena kamena, v obrazu je bila odločnost, usta so ji bila na smeh, zaokrožena v nekoliko ponosen smehljalj.

Ko me je zagledala, mi je prijazno pokimala, potem pa se je pripognila in dvignila — dete, povito v pernico, komaj dvomesečno dete.

In ko je stala pri oknu z otrokom v naročju, je nenadno zasijalo sonce. Ulica je bila polna sonca, sonce je sijalo v vsa okna, najbolj pa na mojo neznano mater in njenega otroka, kakor da jo hoče odškodovati za vse trpljenje. Nisem mogla verjeti svojim očem — sonce pri nas, v naši ulici! Deset let hodim sem in še nikoli nisem videla toliko sonca. Hiša nasproti se mi ni zdela več grda. V naši ulici se je zgodil čudež, sonce je neprestano sijalo, ljubezen, ki se je vtelesila v beli živi zavojček pred nasprotnim oknom, je prišla k nam in storila ves ta čudež.

*

Jaz bi ne bila ženska, če bi ne vprašala jezične hišnice, kdo je ta žena.

«Oh, ta! Kaj bi vam pravila,» je zaničljivo rekla hišnica. «Pustil jo je, ko je izvedel, da bo dobila otroka. Vsakdanja zgodba!»

Vsakdanja zgodba! Povejte mi, ali naj bi ji bila jaz morala pojasniti, da ta zgodba sploh ni bila vsakdanja, ali bi ji bila morala pripovedovati o tej junaški materi, ki ni obupala in stopa pogumno v novo življenje, ali naj bi ji bila povedala o čudežu, ki se je zgodil v naši ulici? Ali bi bila ta ženska to razumela? Ne vem, toda srečna sem, da sem razumela jaz in da sem bila deležna tega čudeža.

— ZGODIL SE JE ČUDEŽ —

Ana:

Kadarkoli sem dvignila glavo od pisalne mize v pisarni, mi je ušel pogled v okno velike hiše nasproti.

Ta hiša se mi je zdela stara in grda, vsa naša ulica tako žalostna, kakor da je Bog na njo pozabil. Tja ni sijalo sonce, nikoli ni zapela ptica. Skozi okno sem videla samo košček neba.

In ko sem tako večkrat pogledala skozi okno, sem nekoč uzrla njo. Sedela je pri oknu in šivala. Videla sem jo le do pasu, sklonjeno nad delom. Lepa glava s temnimi, gladko počesanimi lasmi me je takoj zamikala. Morda je bil slučaj, morda je pa čutila moj pogled — uprla je vame svoje očarljive oči. Koliko so govorile te oči! Bila je v njih dobrotta, nežnost in pohlevnost, posebno pa neka stisnjenost, bolest in razočaranje. Takoj sem vedela, kaj me je odslej tako privlačevalo k njej. Ni bilo dneva, da bi bila nanjo pozabila. Kadar sem prišla zjutraj v pisarno, je ona že sedela pri marljivem delu, in kadar sem odhajala, je še zmerom delala kakor stroj. Toda ni se več name ozrla. Navadila sem se nanjo in si naše ulice nisem več mogla misliti brez nje.

Tako je bilo nekaj mesecev. Potem pa je nekega dne ni bilo. Ni sedela zjutraj pri oknu in ves dan ni prišla na spregled, tudi drugi dan ne in ne pozneje. Vsako jutro sem jo iskala, a zaman. Bila sem žalostna. Manjkala

mi je moja neznanka. In v naši ulici je bilo še bolj pusto in žalostno.

*

Minilo je nekaj tednov. Okno nasproti je bilo še zmeraj brez nje, toda tudi nov najemnik se ni pojavil. Zato sem upala, da bom vendarle nekega dne zagledala spet svojo neznanko. Nisem hotela verjeti, da je ne bom nikoli več videla.

Zlato pravilo za mlade zakonce

(Čeprav ga je napisal J. H. Daniel Zschokke že pred sto leti, ni zaradi tega nič manj priporočljivo za današnji čas.)

Slovesno obljubita drug drugemu, da se ne bosta — niti za šalo ne — nikoli prepirala, pričkala ali drug drugega grdo gledala. Nikoli, pravim: nikoli! — Tudi pričkanje za šalo, grdo gledanje iz nagajivosti se sčasoma, ko se ga navadiš, izpremeni v resnico. Zapomni si to! Nadalje si obljubita, oba enako pristrčno in slovesno, da ne bosta imela nikdar kakršne si bodi skrivnosti drug pred drugim, ne glede na to, kako bi jo mogla opravičiti ali zagovarjati. Zmerom in vsak trenutek morata jasno videti drug drugemu v dno duše. Tudi če bi se kateri izmed vaju v čemer koli pregrešil — niti za trenutek se ne obotavljata, ampak se izpovejta, čeprav s solzami — izpovejta se! — In kakor drug drugemu ničesar ne skrivata, tako skrivajta svoje lastne notranje hišne, zakonske in srčne zadeve očetu, materi, sestri, bratu, teti in vsem ljudem. Vidva, in z vama Bog, gradita svoj lastni tihi svet. Vsak tretji in četrti, ki bi ga pritegnila vanj, bi se pristransko zavzel za enega ali drugega in bi stal med vama! Tega ne sme biti! Obljubita si to! Ponovita obljubo ob sleherni izkušnji. Dobro vama bo. Tako se bosta vajini duši, rekel bi, zrasli; tako bosta oba en sam. Oh, ko bi bila nekatera mlada dvojica že na poročni dan poznala to preprosto ukano življenjske modrosti in se z njo okoristila, koliko zakonov bi bilo srečnejših, kakor so!

ab.

JE KATERA MED VAMI - tatica

Kar vidim vas, kakšne obraze ste naredile, strašansko dolge, strašansko užaljene: No, lepa reč. To je pa že več kakor nesramno. Da bi bile med nami tatice — tfej.

Toda kljub vašemu svetemu ogorčenju bom tako drzna, da vas še enkrat prav ponižno vprašam: Drage moje, ste trdno prepričane, da še nikoli v življenju niste kradle?! Seveda ne mislim tistih otroških tatvin, ko ste mami iz škatle izmaknile kocko sladkorja, ali bratcu jabolko. O ne, mnogo resnejših in veliko, veliko večjih tatvin zagreše žene dan na dan. Ampak da se bomo popolnoma razumeli, vas vprašam kar naravnost: Je katera med vami že kdaj takole, ko je «beseda dala besedo», ukradla komu dobro ime? Je katera med vami ukradla srce človeka, kateri je bil že last druge žene, ki je bila z vso ljubeznijo navezana nanj?

Saj se zgodi kar nevede in nehote, da komu ukrademo dobro ime. Takole v družbi smo, dobro razpoložene in naš jeziček drdra in drdra, kakor bi bil z najboljšim oljem namazan. Govorimo o znancih in znankah, prijateljih in prijateljicah. Všeč nam je, ker nas tako zvesto poslušajo. Naša domišljija se trudi in trudi in brska po možganih, kaj bi kje še zanimivega in senzacionalnega iztaknila in nazadnje vse zaokroži po svoje, samo da je bolj — zanimivo. Tako se v svojem klepetanju razvnamemo, da nam niti na misel ne pride, da smo morda prav v tem trenutku postale tatice, ker smo svoji najboljši prijateljici ukradle dobro ime.

Še laže je ukrasti človeško srce. O, ne domišljajte si, prosim, da je morda to kakšne sorte junaštvo. Niti malo ne. Nekateri moški so kakor otroci. Prav malo ženske zvijače je treba, da se dajo preslepiti. In če je ta moški že oženjen. To je nekaterim posebno všeč. To strašno godi ženski domišljavosti. (In ženske smo bolj ali manj vse domišljjave!) V tej domišljavosti se popolnoma izgubi svarilo vaše vesti: Ne kradi! Ne gradi svoje sreče na nesreči in obupu svoje sovrstnice. Ne jemlji otrokom očeta in rednika!

Ko se pa vendar tako ljubiva in izpopolnjujeva! Najini duši sta si tako sorodni, kakor bi bili eno. Z ženo se pa ni razumel. In sploh, saj je pet let starejša in tako sitna, ljubosumna, prepirljiva... S takšnimi in enakimi frazami se zaduše še zadnji ostanki slabe vesti. «Sorodni duši» zaživita v svoji ukradeni sreči, — čeprav nekje joka oropana žena in osamelci otroci. In življenje teče dalje enakomerno, bolj ali manj zložno, dokler ne naleti nekje na kamen — v življenju slehernega je teh kamnov več, kakor na kateri koli cesti — ob tem kamnu se «sorodni duši» spotakneta, ali vsaj ena, če ne obe. Nenadno spoznata, da nista nič sorodni, da, niti od daleč ne. Sreča, zgrajena na trpljenju drugih, se sesuje, ali pa tako razmaje, da se bo sesula ob naslednjem kamnu...

V nekdanjih časih so zapeljivke oženjenih mož, razdiralke družin, hudo kaznovali. Postavljali so jih na sramotne odre. Za kazen so morale voziti po mestu gnojnice, in ljudje so pljuvali nanje, neredko so jih kaznovali celo s smrtjo. Današnji čas je te kazni odpravil, toda življenje je in bo najbolj kritičen opazovalec vseh naših dejanj in nehanj in bo prej ali slej tudi naš najpravičnejši in najmanj prizanesljivi sodnik. Če ne danes, če ne jutri ali pojutrišnjem, pa morda čez nekaj let, lahko tudi čez nekaj desetletij pride čas, ko bo krivica in bolečina, ki smo jo prizadele drugim, z dvojno težo padla na naša pleča.

Zdaj mi boste pa ugovarjale: Kaj pa možje? Kaj niso oni prav toliko krivi, kakor me? Kako so moledovali, prosili in grozili! Kaj vse so počeli, da so nas pridobili! Človek vendar ne more biti tako trden in neomajen, kadar posreduje srce. Res je, toda prav zaradi tega posredovanja srca bi morale biti trdne in neomajne. Sebičnost je sicer ženskega spola, vendar se pa kot lastnost mnogo bolj prilega moškemu, kakor pa ženski. V vsaki ženi, najsi bo stara ali mlada, je bolj ali manj razvito čustvo materinskega samožrtvovanja. To čustvo pa izključuje sebičnost. Če nas življenjsko naključje privede do tega, da se zaljubimo v človeka, ki je že last neke druge, potem je edino pošteno, da ubogamo svojo vest in ta čustva, čeprav so še tako iskrena in globoka, žrtvujemo. Naše trpljenje bo tako majhno v primeri s trpljenjem, ki bi ga lahko povzročili ženi in družini ljubljenega moža. In verjemite mi, da bo tudi mož, čeprav bo sprva zaradi naše neomajnosti morda hudo nesrečen, pozneje našo žrtev razumel in nam bo zanjo hvaležen.

Konec pomladi jima je umrla mama. Nadi, starejši, temnolasi deklici je bilo takrat sedem let, mlajši ldi, navihanemu, svetlolasemu dekletcu pa štiri. Obe sta jokali in žalovali za njo, kakor pač žaluje vsak človek, kadar izgubi najboljše in najdragocenejše bitje na svetu — svojo mamo.

Toda otrok je otrok. Ob večerih, ko jima je bilo dolg čas in sta pogrešali dobro, nežno materino prisotnost, sta jokali in se stiskali pod odejo ter druga drugi tožili svojo žalost in zapuščenost, čez dan pa, ko sta pozabili na nočne strahove in bridkosti, sta se veselili svobode in se od jutra do večera potepali naokrog. Raztrgani, zamazani, razkuštrani sta hodili po predmestnih ulicah na bližnja polja in na travnike, brodili po jarkih in mlakužah, nabirali rože, se kotalili po travi in prišli domov samo takrat, kadar sta bili lačni ali trudni.

Pa kaj bi tudi doma? Oče je bil ves dan z doma in ni imel časa, da bi se menil za nji. Stara, sitna varuhinja, ki jo je najel, da bi pazila nanji, pa je bila sama vesela, če ju ni bilo doma in ji ni bilo treba poslušati njenega vpitja.

Minilo je poletje, in Nada je morala v šolo. Spočetka se kar ni in ni mogla odvaditi misli na prostost in je prvi teden trikrat ušla domov. Šele pozneje, ko jo je oče trdno nagnal nazaj in jo je tudi učenje pričelo zanimati, je pričela bolj z veseljem hoditi v šolo. Teže kakor ona pa se je na to privadila lda, saj je morala zdaj preživljati cele dneve sama. Prve dni je kakor izgubljena posedala okrog doma in se objokanih oči smukala okrog varuhinje toliko časa, dokler je ni zapodila od doma. In tako se je morala, če je hotela ali ne, spet privaditi na krajše «potepe» v bližnjo mestno okolico. Spočetka jo je bilo precej strah in veliko poguma je morala zbrati, kadar je smuknila mimo samotnega, razcapanega sprehajalca, pozneje pa se jih je navadila in njeni izleti so bili vedno daljši in podjetnejši. Nekoč je proti večeru prišla do potoka, ki jo je že tolikokrat zvalil v svojo bližino, in sklenila, da bo poiskala njegov izvor. Hodila je in hodila ob vodi navzgor dalje in dalje, da niti ni opazila, kdaj se je okrog nje zgrnila tema. Ko se je slednjič odločila, da se bo vrnila nazaj in drugo jutro nadaljevala raziskovanje, je hipoma zagledala zvezde na nebu in od samega strahu in groze postala tako utrujena, da je morala sestri v travo in je hip nato zaspala. Sredi noči jo je zbudil mraz, ki je vstajal iz vode. In ko se je vsa zaspana ozrla okrog sebe, sama ni vedela, ali bedi ali sanja. Ko pa je spoznala, da je črna noč nad njo in šumeči potok ob strani čista resnica, je zajokala prestrašeno in obupano, da so ji debele solze tekle po licih. Vsa mokra in drhteča od mraza in strahu je nazadnje spet zaspala. Zjutraj, ko ji

je sončni žarek odprl oči, je jokala naprej in se obupana, lačna in prestrašena napotila ob potoku navzgor, vedno dalje od doma. Končno je vendar zagledala hišo pred seboj. Bila je majhna kmetija sredi samotnega polja. Stopila je na dvorišče in je že skoraj udarila v nov jok, ko se ji je velik pes z odprtim gobcem postavil na pot, a jo je zagledala kmetica in jo peljala v kuhinjo. Dala ji je mleka, in ko je po dolgem pregovarjanju in ugibanju vendar spoznala, čigava je lda in od kod, jo je eden izmed domačih odvedel domov.

Seveda je bila doma od samega razburjenja vsa hiša in vsa soseščina pokonci. Oče jo je vso noč iskal in proti jutru ves obupan in prestrašen šel v službo prosit za dopust. Nada, ki ni hotela v šolo, je jokaje sedela na pragu in s prsti risala po prahu vijuge in vijugice ter jih zalivala s svojimi bridkimi solzami, varuhinja pa je v sobi ihte pospravljala svoje stvari, da pojde iz službe.

Pri sprejemu, ki ga je doživela ob svoji vrnitvi, je lda šele spoznala, da je zelo važna osebnost. Sprejeli so jo skoraj tako kakor izgubljenega sina v svetopisemskih zgodbah, samo teleta ji niso zaklali. Sredi tet in tetk in sestričen pod posebnim Nadinim nadzorstvom si je lda mašila vedno nove kose čokolade in tort in sladkorčkov v usta, da je bila že po vsem obrazu rjava in lisasta od vseh teh dobrot. V razburjenosti je brisala umazane roke v oblekico in hlačke in je s polnimi usti pripovedovala, kaj je vse doživela na svojem nočnem potovanju. Seveda ji je domišljija z vsakim kosom torte ali čokolade čedalje bolj rastla in rastla, tako da nazadnje niti zaljubljene in skrbne tete in tetke niso več vedele, pri čem so.

Toda uspeh je bil dosežen. lda je postala junak vse rodbine in znamenitost vsega predmestja. In ker si je s sladkarijami pokvarila želodček, ni mogla teden dni iz hiše. Tako je bilo trenutno popolnoma poskrbljeno za njeno varnost.

Potem pa, ko se je spet pričela odpravljati na nove izlete in je nevarnost, da se bo vnovič zgubila, narasla, se je Nada, ki je postala nekaka njena osebna straža, skrbno zavzela zanj.

Prvi dan jo je zaklenila v sobo. Ker pa ji je lda medtem, ko je bila sama v šoli, ušla skozi okno in si pri tem raztrgala zadnjo obleko, ki je bila še cela in vsaj kolikor toliko čista, je Nada sklenila drugače.

Drugo jutro je morala lda z njo v šolo. Posadila jo je v klop zraven sebe in ji zabičala, naj bo čisto mirna.

Seveda tisto dopoldne v Nadinem razredu niso imeli pouka. Nadini razlagi, zakaj je privedla sestrico s seboj v šolo, je sledil viharen smeh in glasno razpravljanje, tako da učiteljci ni kazalo nič drugega, kakor da so ldi

na čast priredili izlet in odšli vsi skupaj k potoku, da jim je tam na licu mesta popisala svoje nočne doživljaje.

Taka šola je bila ldi ševeda všeč. In zelo žal ji je bilo, ko ji oče zjutraj ni dovolil z doma. Učiteljica mu je namreč prijazno, toda odločno razložila, da štirileten otrok ni za šolo in da ne bodo več ponavljali.

Zdaj je oče pričel resno premišljati, kaj bi storil s svojima dvema podivjankama. V zavod jih ni hotel poslati, ker bi pogrešal njuno prijetno, ljubeznivo bližino; pa tudi nove služkinje ni hotel najemati, ker je vedel, da bi skrbela le zase, ne pa za varnost in vzgojo otrok. Tudi svojih sorodnikov ni hotel klicati na pomoč. Mislili bi, da se bodo bog ve kako žrtvovali, če bodo poskrbeli za njegova angelčka in pričakovali bog ve kakšno hvaležnost za to.

Ne, potreboval bi nekoga, ki bi se z ljubeznijo zavzel zanj in jima z dobrim, ljubeznivim ravnanjem nadomestil mamo, ki ju je tako kmalu zapustila. Toda kdo bi bil to?

In zdajci je zagledal pred seboj obraz svoje daljne sorodnice, ki se je vedno tako lepo in prisrčno zavzemala za otroka in mu je bila zato že od nekdaj všeč. Kaj če bi poskusil z njo? Kaj če bi jo izbral za novo mamo svojima osirotelima deklicama? Toda če ona ne bo hotela?

Teden dni je premišljeval in zbiral pogum, potem pa se je odločil. Zvečer po končani službi je stopil k njej. Povedal ji je vse po pravici in resnici, nič ni olupšaval in nič ni skrival, niti tega, kakšna divjaka sta postala otroka po materini smrti, niti tega, da je sam že malo v letih in zato ne ravno primeren ženin zanjo. Toda ona je bila taka, kakršno si jo je predstavljal. Nič ni dosti premišljevala, segla mu je v roko in mu obljubila, da se bo drugi dan oglasila pri njih.

Veseli sta je bili Nada in lida, ko je drugi dan proti večeru potrkala pri njih. Radi sta jo imeli, saj je vedela toooliko pravljič in lepih zgodb in je znala taaako lepo pripovedovati. In drugi dan, ko je spet prišla, sta bili še bolj zadovoljni. In tretji dan, ko jima je prinesla še čokolado, vedno bolj in bolj.

«Ljuba tetka, dobra tetka, boš jutri spet prišla?» sta jo spraševali ob slovesu in se ji obešali za roke. In tetka je še prišla in še. Oba sta bila zadovoljna s tem, oče in

lida potepuška.

Nada pri učenju.

bodoča mama. Posebno ona je bila srečna, saj je videla, da sta otroka resnično dobra, in se je veselila, da jima bo lahko druga mati. Spoznala je tudi, da je njun oče dober človek in da ji bo tudi dober mož.

Čez mesec dni so ju prvič oklicali.

Dekleti sta kar vriskali in skakali od sreče, ko jima je teta drugi dan povedala, da se bo čez nekaj dni za vedno preselila k njim. Delali sta že načrte, kaj bosta vse s tetko počenjali, kam bosta hodili na izlete, kdaj bo jima pripovedovala pravljičice in še to in ono. Tako sta vse dneve preživeli v srečnih načrtih.

Ampak pravijo, da človeško bitje ni ustvarjeno zato, da bi živelo v sami sreči. Vsako srečno minuto je treba plačati z uro trpljenja. In tudi sreča teh štirih ljudi se je na mah zrušila. Kamen, ki jo je sprožil, je bila postarna teta, stara gospodična, ki je bila vsakomur, ki je srečno prijadral v zakonski stan, iz vsega srca nevoščljiva. Sladka kakor dateljni, se je nekega dne prismejljala v radostno hišo in delila svoje ljubeznivosti in dobrote na vse strani. Otroka sta bila sama doma. Kar nista mogla razumeti čudne izpremembe, ki je drugače tako čemerno teta pretvorila v sam sladkor in med.

«No, deklici moji,» je začela, «kaj pa vajina mačeha? Kaj jo bosta nazadnje le dobili? Pa nič ne skrbita, jaz bom gledala na to, da se vama ne bo godila krivica! Jaz, vajina teta!» In pri tem je pačila obraz, kakor bi krdelo razbojnikov in morilcev stalo pred njo.

«Kakšno mačeho, teta? Zakaj mačeho?» sta jo spraševali deklici in se čudili njenim besedam.

«No, teto Milko vendar! Njo, grdo hinavko, ki je zdaj vsak dan pri vas in vaju podkupa s čokolado, da bo prej dobila oblast v roke. Vajinega očeta je že itak čisto omrežila. Ampak, kakor sem rekla, nič ne skrbita! Bom že jaz gledala na vaju!»

Obe sta zrla vanjo, kakor da je padla z neba. Teta Milka bo njuna mačeha? To je vendar čisto nemogoče! Teta Milka je teta in ne more biti hkrati mačeha — tako sta premišljevali v svojih razburjenih glavah.

«Teta, ti lažeš!» se je nazadnje oglasila Nada in ji obrnila hrbet. Za njo je še Ida odkoracala, prišla sestro za krilo, in obe sta sklonjenih glav brez besede odšli na vrt.

Teta ju je nekaj časa gledala in mrmrala o slabi vzgoji, potem pa je še sama odšla, prisegaje v duhu, da je ne bo nikoli več v to zakrknjeno družino.

Obe, Nada in Ida, sta sedli v kotichek pri ograji, njun najljubši prostor. Premišljevali sta. Na sosednjem vrtu je domača hčerka obešala perilo. Ona jima je že v velikih težavah svetovala. Zato je Nada smuknila skozi luknjo v ograjo in jo potegnila za krilo.

«Ti, ali si ti tudi že slišala, da dobiva mačeho?»

«No seveda, saj se bo menda še ta teden preselila k vam!» ji je odgovorila in obešala perilo. Nada je razprtih oči obstala pred njo. Torej je le res! Mačeho bosta dobili! In oče in teta Milka sta ju tako grdo ogoljufala. Podkupovala sta ju s sladkorčki in čokolado, kakor je rekla teta, samo da bi ju preslepila in ju prej dobila pod svojo oblast.

Obrnila se je, da bi odšla nazaj. In ker ni gledala pod noge, se je zaletela v posodo s perilom in jo prevrnila.

«Ti neroda nerodna!» se je zadržala nad njo soseda. «Kaj ne znaš gledati pod noge? No, mačeha te bo že odvadila tvojih slabih manir!»

To je bilo za Nado preveč. Glasno ihtoč, je smuknila k ldi in jo objela. In potem sta obe jokali ves čas, dokler se ni vrnil oče. Začudeno je gledal njuna objokana obraza in ju spraševal, kaj se jima je pripetilo; toda na vsa njegova vprašanja sta molčali, da je nazadnje zma- jaje z glavo odšel Milki naproti. Povedal ji je, kakšna sta otroka in potem ju je še ona skušala potolažiti. Spočetka sta se sploh odmikali od nje in ji kazali hrbet, nazadnje pa se je Dana obrnila k njej in kriknila:

«Ne marava te, veš, ne marava mačeha in sploh nočeva, da prideš k nam!»

In obe sta udarili v nov jok ter jokali toliko časa, da sta nazadnje v kotu za mizo zaspali, obe mokri od solz.

V nedeljo po poroki se je Milka preselila k njim. Toda nič ni bilo veselja v hiši, nič smeha in radosti. Otroka sta se objokana in zaprta vase plazila po sobah in nista na vse še tako lepe besede in tolažbe odgovarjala niti s pogledom. Sploh sta od onega dne, ko sta zvedeli, da dobita mačeho, postali čudno zakrknjeni in se nista menili za nikogar več. Vse dni sta preživeli v svojem koticčku in nekaj skrivnostno šepetali med seboj. Nada je včasih prenašala za seboj knjige in polglasno črkovala iz njih. Brala je pravljice o mačehah. In vse, kar je bilo tam zapisano, se jima je zdela čista resnica. Nista verjeli Mil- nim prijaznim besedam, nista se veselili novih oblekic in sladkarij, ki jih jima je vsak dan nosila, čakali sta samo, kdaj bo tudi ona postala taka, kakršne so vse mačeha v pravljicah. Hudobna, grda, škodoželjna.

Nikomur nista več zaupali, ne očetu ne teti Milki, ne vsem njunim dobrim besedam in lepim obljubam. Niso ju pridobile nove oblekice, ne sladkarije, ne prikupne igrače, nič ni moglo potolažiti njunega prevaranega, ogolju-

fanega zaupanja, s katerim so jima pod prijazno podobo tete Milke vtihotapili mačeho v hišo...

Toda minili so tedni, minili meseci, in teta Milka je bila še vedno ljuba dobra teta, nič se ni spremenila v mačeho, le še boljša je bila. In tako sta tudi obe deklici pozabili na svoje razočaranje in sta spet verovali, da Milka le ni njuna mačeha, ampak dobra, skrbna teta.

In teta je tudi ostala.

Tudi pozneje, ko sta otroka že nekoliko zrasla in sta razumela, da je Milka res njuna mačeha, toda ne mačeha, kakršno sta jo poznali iz pravljic, ampak dobra naslednica njune mame; nista spremenili svojih navad in je nista klicali za mamo, čeprav ju je to včasih prosila in je bila žalostna zaradi njune trdoglavosti. Ampak Nada in Ida nista bili trdoglavi, le rekli sta, da je mama lahko samo ena, in nje nista imeli več. Teta Milka pa je bila samo njuna teta.

Zgodilo pa se je, da jima je teta nekega večera zau- pala veliko, skrivnostno novico: dobili bosta bratca ali morda tudi sestrico. To je bilo zanju nekaj izredno veli- kega. Dobili bosta živega otroka, čisto majčkenega, ta- kega, kakor so njune punčke, samo da bo živ in bo jokal in se smejal in jedel in... ah, ljubi Bog, kaj še vse.

Od samega razburjenja sta komaj zaspali. Misel na to ju je že zjutraj navsezgodaj zbudila iz sladkega sna.

«Ti, Ida,» je zašepetala Nada in se dvignila v postelji, «kaj bi ti rajši, sestrico ali bratca?»

«Sestrico, sestrico, seveda! In ti?» se je z drugega konca oglasila Ida ter od samega veselja brcala odejo v zrak.

«Jaz tudi. Ampak, kako ji bo ime?»

«Tako kakor meni! Ida naj bo!»

«Oh, kako si neumna!» se je razjezila Nada in čisto pozabila, da mora govoriti tiho. «Potem pa nikoli ne boš vedela, ali kličemo njo ali tebel!»

«No, pa naj bo Milka, kakor je teta!» je popustila Ida.

Na to Nada ni ničesar odgovorila. Bila je prevzvišena, da bi odgovarjala takemu otroku.

Ida pa ni odnehala. Že čez čas se je spet oglasila:

«Nada, pa bo to najina prava sestrica?»

«Seveda!»

«In teta Milka bo njena prava mama?»

«Seveda!»

Molk in premišljevanje.

«Ti, Nada, pa bo nova sestrica teti rekla mama?»

«Seveda!»

«Kaj misliš, ali se ji ne bo čudno zdelo, če bo ona teti Milki rekla mama, medve pa teta? Sestrice imajo vendar vedno isto mamo, ne?»

«No, seveda!»

Spet molk. Dolgo časa molk.

«Ti, Nada, kaj pa če bi tudi medve rekli teti Milki mama? Potem bi tudi ne imeli več dveh Milk v hiši, am- pak samo mamo in Milko!»

Zdaj se je Nada dvignila s postelje in počasi prišla do lde. Hitro jo je objela in zašepetala:

«Ti, Ida, pa le nisi tako neumna kakor si videti včasih!»

In ne da bi počakala, da bi Ida premislila, ali so ji te besede prišle iz srca ali pa jih je rekla samo zato, da bi ji pokazala, kakšna neumnica je, se je zadržala v sosednjo sobo, da je odmevalo po vsej hiši:

«Mama, maaaa!» In cvileči glasek lde je pomagal:

Trenutek nato je bila mama že pri njima, ju objemala in poljubovala. In debele solze so ji tekale po licih. Bile so solze sreče in veselja. Vedela je, da si je zdaj res- nično pridobila srce obeh otrok.

Kokiši Mikimoto

IN NJEGOV BISER

Ne, to ni pravljica, ampak resnična zgodba majhnega japonskega dečka, ki je bil nekoč zelo siromašen, zdaj pa je imeniten, bogat gospod.

Šedem desetletij je že minilo od takrat, ko je v majhnem japonskem mestecu, v revni, s slamo kriti koči živel Otokiši Mikimoto, ki se je s svojimi devetimi otroki težko prebijal skozi življenje. Preživil je se je z izdelovanjem rezancev, ki jih je prodajal v svoji mali trgovinici. Otokiši Mikimoto je bil zelo pošten, spreten in razumen človek. Izumil je majhen preprost mlinček za mletje žita in z njim nadomestil primitivne kamnite možnarje, ki so jih že dolga stoletja uporabljali v njegovi deželi. Toda kljub vsej njegovi spretnosti in iznajdljivosti, kljub vsej njegovi spretnosti in iznajdljivosti mu posel ni šel kdo ve kako dobro.

Zato je moral njegov najstarejši sin Kokiši že zgodaj očetu pomagati pri preživljanju družinice. Ko so se drugi dečki njegovih let še brezskrbno igrali in v svojih svetlih lepih kimonih razigrani tekali med rožnimi grmiči in lovili metulje, je mali Kokiši vstajal navsezgodaj in na svojem majh-

nem vozičku vozil in prodajal po ulicah sadje in sočivje, ali pa je sedel v mali sobici poleg očetove trgovine in v kamnitem možnarju tolkel žito.

Kokiši je bil zaposlen od zgodnjega jutra do večera in ni utegnil niti v šolo hoditi. Šele zvečer po večerji in skupni molitvi, ko so na oltarju svojih prednikov zažgali kadilo, je bil Kokiši prost in je smel iti v privatni čaj, kjer so se nadarjeni otroci učili pisati in brati.

Tako se je mali Kokiši Mikimoto, kakor njegov oče nekoč in kakor tisoči drugih japonskih dečkov, pripravil na svojo veliko pot v življenje. Ali je že takrat kaj slutil, kakšna lepa bodočnost ga čaka? Takrat, ko se je ob večerih ves truden in zbit od celodnevne dela učil deset tisoč črk japonske abecede? Morda, kajti mali Kokiši je bil izredno bister in inteligenten. Od očeta je podedoval poštenje in smisel za trgovino, od žoltega plemena svojega rodu pa brezmejno potrpežljivost, žilavost in pogum, ki mora zmagati nad vsem: nad časom, nad zaprekami in morda celo nad smrtjo samo.

Zgodaj je pokazal svojo veliko trgovsko spretnost. Ko mu je bilo šestnajst let, se je nekoč usidrilo v zalivu Tobi angleško brodovje. Tedaj se je srečna misel porodila v dečkovi glavi. Pokupil je v mestu in okolici vsa sveža jajca ter jih pozneje primerno dražje prodajal mornarjem v zalivu. Zaslužil je precej. To je bil njegov prvi večji uspeh v življenju. Ta uspeh mu je vlil novega poguma in še bolj ojeklil njegovo voljo, da si z delom in razumom ustvari zložnejšo življenjsko pot, kakor je bila njegovega očeta in njegovih prednikov. Sklenil je, da se bo posvetil drugačnemu, donosnejšemu trgovanju, s kakršnim se bavi njegova žolta pleme že od pradavnih časov: s trgovanjem z biseri.

V naših krajih ni trgovcev z biseri. Pri nas prodaja bisere draguljar. V njegovih izložbah jih vidimo. Z biseri so okrašene ure, uhani in prstani. Biseri — drobne, iskreče se solze, ujete v platino ali zlato. Na Daljnem Vzhodu pa je to drugače. Tam je tako rekoč rojstna dežela bisera. Stara pravljica pripoveduje, da je biser zadnji božji dar, ki ga je Eva na begu iz raja prinesla na

zemljo in ga potem vrgla v Perzijski zaliv, kjer so najdišča najlepših bisero. Lahko pa tudi, da je Eva na begu izgubila svoj biser kje ob japonskih obalah, kjer so prastara najdišča bisero. Morda...

Kokiši Mikimoto seveda ni mislil na to pravljico. On je bil praktičen človek. Misli je na bisere in na tiste bedne iskalce bisero, ki jih je kot deček tolikokrat opazoval pri njihovem napornem opravilu. Z dolgimi vrvmi, privezanimi k čolnom, so se spuščali v morje, včasih celo trideset metrov globoko, in brskali po morskem dnu za bisernimi školjkami. Ko so se skoraj nezavestni, pomodrelih obrazov, pol slepi in oglušeli od morske vode, spet prikazali na površju, so stiskali v roki školjko z njenim dragocenim zakladom — biserom. Toda kolikokrat so se morali ti ubogi ljudje potopiti v morje in koliko školjk so morali prinesiti, da so slednjič našli en sam čist polnovreden biser!

Biserna ogrlica.

Biser — iskreča se solza.

Iskalci biserov vsako jutro na potu.

Zato ni preveč, če trdimo, da je vsaka takšna dragocena iskrea se solza, ujeta v platino ali zlato, ki jo občudujemo v draguljarjevi izložbi ali na raki lepe bogate gospe, plačana s človeškim življenjem. Iskalci biserov sčasoma pri svojem poslu popolnoma oglušne in oslepe. Le takšni, slepi in gluhi, lahko zdržijo nekaj minut brez dihanja v morskih globinah z vsem težkim bremenom morja na plečih in brskajo za bisernimi školjkami, medtem ko jim voda hrumeče vdira v ušesa in jim jedka sol pekoče izjeda oči. Mnogim od teh nesrečnežev se iz nosa in ust ulije kri, ko se dvignejo na površino. Takšne polože na dno čolna, kjer poleže, dokler krvotok ne poneha, potem pa morajo spet v morje na svoje težko delo.

Kokiši Mikimoto je razmišljal, kako bi mogel umetno pridobivati bisere, da ne bi bil vsak takšen droben, dragocen kamenček plačan s tolikšnim človeškim trpljenjem. Dolgo in podrobno je razmišljal o tem. Vedel je, kako nastaja biser v školjki. Če prandre v školjko zrnce peska in zaide med njene žleze, začne te žleze izločati posebno sluzasto tekočino, imenovano aragonit, ki se sčasoma strdi okrog zrnca in tako nastane biser. Seveda pa so takšna zrnca, ki jih zanese morje v školjko, odvisna le od golega slučaja. Mikimoto Kokiši je sklenil, da bo poskusil školjki umetno vcepiti zrnca, krog katerega bi se potem stvaril biser. Če bi mu ta poskus uspel, bi bil problem umetnega bisera rešen.

Naselil se je na malem otočku v zalivu Age in začel s svojim poskusom. Vcepil je školjki zrnca in opazoval nastanek svojega bisera. Tako je več let samotno živel na otočku. Po sedmih letih je šele dobil svoj prvi umetni biser, ki pa ga je zelo razočaral. Kajti bil je siv, brez leska in brez vrednosti. Toda Kokiši kljub temu ni obupal. Delal je dalje. Raziskoval, preizkušal, študiral svoje školjke še dvajset let. Večkrat so mu struje mrzle vode uničile vse njegove školjke, ljudje so se mu posmehovali, imeli so ga za prismuknjenežega čudaka, toda Kokiši se za vse to ni menil.

In nekoč zvečer, ko se je morje srebno lesketalo, je Kokiši šel k njemu kakor po skrivnem ukazu svojega srca. Z opreznimi, tihimi koraki je šel po obali k njemu, ki mu je šumeče šepetalo veliko, radostno skrivnost...

Ko se je vračal, je tiščal v pesti biser, gladek, okrogel, iskreač, kakor zvezde na jasnem nebu. Njegov prvi umetni biser. To je bilo leta 1913.

Kokiši Mikimoto je slavil svojo veliko življenjsko zmago. Njegov načrt je uspel. Tisti, ki so se mu prej smejali, so ga zdaj občudovali. Postal je slaven, bogat. Sam japonski cesar ga je odlikoval in ga povabil na pojedino, prirejeno v čast desetim najslavnejšim učenjakom sveta. Toda Kokiši Mikimoto se ni prevzel. Ni ga preslepil lesk časti in bogastva. Srečen je, da je veliko delo uspelo. V svoji lepi, razkošni vili še vedno hrani v spomin na svojo žalostno, revno mladost kamnit možnar, s katerim je očetu tolkel žito.

V oddaljenem, romantičnem zalivu Ago, kjer je Mikimoto vzgojil svoj prvi umetni biser, se je razvila prava «biserna industrija». Tu je Mikimotovo kraljestvo, kraljestvo njegovega umetnega bisera. Toda tam ne vidite pol slepih, gluhih, od trpljenja spачenih obrazov prezgodaj ostarelih iskalcev biserov, ampak sama mlada, nežna, nasmejana dekleta. To so iskalke biserov — Miki-

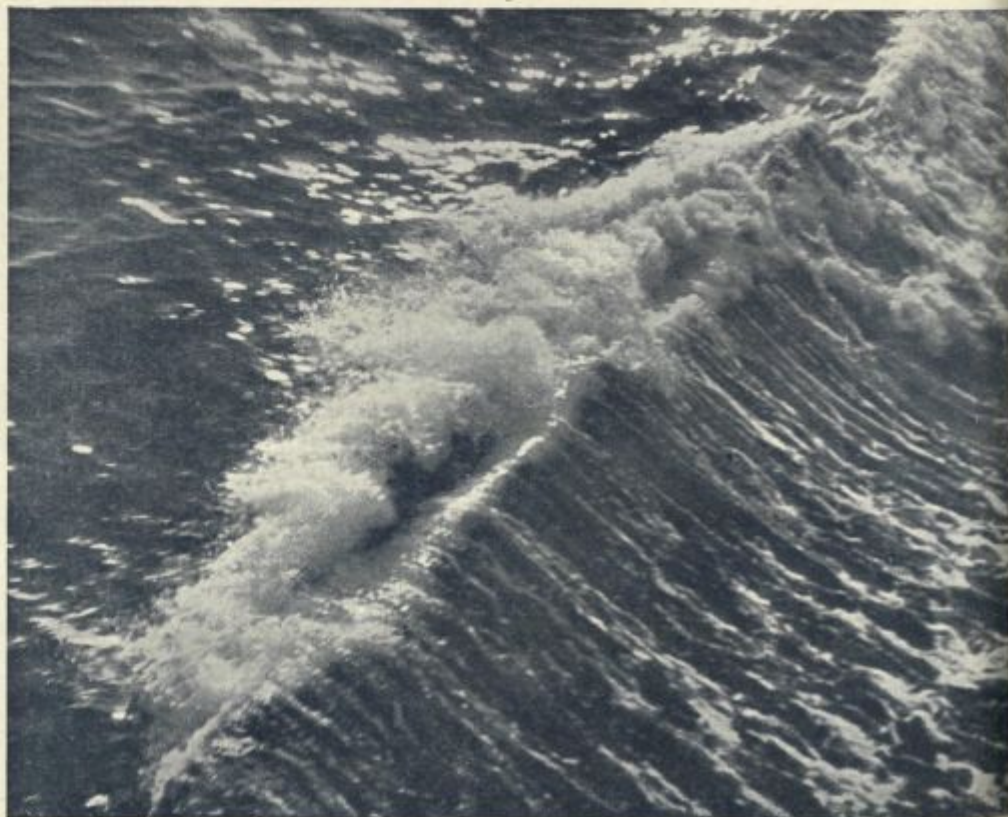
motove «morske vile». V zgodnjih poletnih jutrih, ko se morje zlato leskeče, prihajajo ta dekleta po obali v ohlapnih belih kimoni in izginjajo v valovih ob obali. Tu love zaplodke biserne školjke, ki plavajo poleti ob okoliških obalah. Tisoče teh zaplodkov zbirajo v posebne žične košarice ter jih nato za tri leta spuščajo v morje. Po treh letih so školjke «operirane». Skozi drobno zarezo se vcepi školjki drobna kroglica iz sedefa, ki jo zmorejo le zelo nežni, drobni in spretni dekliški prsti. Končno se ranica desinficira in školjke, ki so še vedno v žičnatih košaricah obešene na splave, se spet spuste v morje za sedem let. Vseh teh sedem let dekleta školjke skrbno negujejo. Čim prispe n. pr. vest o mrzli morski struji ali pa o plimi, ki bi lahko zanesla med školjke parazite, splavi, na katerih so obešene košarice s školjkami, takoj dvignejo sidra in prenesejo svoj dragoceni tovar v druge varnejše kraje. Od časa do časa se tudi vse školjke skrbno očistijo s posebnimi ščetkami. Tudi to je opravilo deklet. Mikimoto zaposluje 1200 deklet: vse nosijo bele kimone in skrbno bedo nad nesigurnim, dragocnim življenjem bisernih školjk. Ta dekleta so zelo mlada, stara največ štiri-najst, petnajst let. V službi ostanejo najdlje do poroke, ker delo, kakor je gojenje bisernih školjk, lahko opravljajo le zelo mlada, gibka dekleta.

V spomin na one nesrečne iskalce biserov, ki so svoj težki poklic plačali z življenjem, je Kokiši Mikimoto sezidal veliko svetišče. Vsako leto na praznik cvetočih krizantem je v tem svetišču služba božja v njihov spomin. Ta dan je velik praznik v zalivu Ago in Mikimotove delavke zamenjajo svoja bela oblačila s svetlimi cvetličastimi kimoni in neso polna naročja darov: cvetja in biserov v svetišče ter jih polože k nogam bogov, da se umiri duh tistih nesrečnikov, ki so za biser živeli, trpeli in umrli...

(Po Marie Luise Lédé — is)

Foto: dr. Robert Nigojevič, Zagreb

Val.

NOVI

pomladanski modeli

S 1793

S 1793. Pomladanski kostum. Krilo je sešito iz treh pol in ima zadaj gubo. Jopica je krojena tesno ob životu in se zapenja na en sam gumb. Za velikost III potrebujemo 2.25 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

S 1808. Pomladanska dvodelna obleka z nagubanim krilom. Jopica se zapenja od vratu do pasu. Za velikost II potrebujemo 2.80 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

B 2557. Bluza iz karastega blaga. Za velikost III potrebujemo 2.30 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

K 8930. Obleka s svetlim životkom. Kroj je primeren zlasti za predelavo starih oblek. Za velikost II potrebujemo 1.85 m temnega in 1.20 m svetlega blaga, oboje 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

M 2958. Pomladanski plašč. Krojen je ob životu in okrašen s prešlvi. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.70 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2947. Prehodni plašč brez ovrtnika. Krojen je ohlapno in okrašen z vrvicami. Zapenja se na dve vrsti gumbov. Za velikost I potrebujemo 2.35 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8930

S 1808

B 2557

M 2958

M 2947

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. — OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE DESET DO DVAJSET DNI.

VSAK MESEC BOMO

PRINAŠALI MODELE, KATERIH KROJI BODO NARI-

NAROČNICAM KROJNE POLE

Ker smo prejeli v zadnjem času od naročnic več vprašanj glede velikosti otroških krojev in sestavljanja krojev sploh, prinašamo naslednja pojasnila.

Nemogoče je, da bi otroški kroji, narejeni samo z ozirom na otrokovo starost, odgovarjali vsem otrokom teh let, ker so nekateri otroci bolj razviti ko drugi. Mi vzamemo vedno srednje mere. Prerišite kraj s krojne pole, izmerite otroku hrbtno in prsno širino in prilagodite kraj otrokovim meram.

Pri krajih za odrasle moramo vedeti, da je zadnji del rame zmeraj za 1 cm daljši od prednjega dela. To razliko zadržimo pri navdarjanju, da se

blago lepše uleže po hrbtu. Pri plaših nategnemo gornji del rokava na notranji strani z likalnikom. Prav tako upognemo tudi ovratnik po pregi bu z likalnikom, gornjo in spodnjo stran nategnemo, ker se bo ovratnik le na-ta način prilagal vratu.

Vsi kroji so delani točno po meri. Za šive pa moramo dodajati na rami in stranskih šivih 2 do 3 cm, pri rokavni in vratni izrezi 1 in pol cm, za dolžino pa 8 cm. Dolžine krila na krojni poli ne moremo točno označiti, ker je odvisna od velikosti osebe.

Ako boste ta navodila upoštevale, se Vam bodo perilo in obleke, izdelane po naših krajih, dobro podale.

1

2

Štev. 1. Pomladanski plašč, krojen po prsni širini 98 cm. Krojen je ob životu in spodaj zvončasto razširjen. Blaga potrebujemo 3 m, če je 140 cm široko.

Štev. 2. Pomladanski kostum, krojen po prsni širini 92 cm. Dečki ovratnik je pošit z nizkim krznom. Veliki žepi so našiti. Blaga potrebujemo 2.75 m, če je 140 cm široko.

Štev. 3. Pražnja obleka iz mehkega, volnenega blaga, krojena po prsni širini 90 cm. Prednji del in žep okrasimo z našivi iz okrasnih vrvic. Blaga potrebujemo 2.25 m, če je 140 cm široko.

Štev. 4. Preprosta obleka iz kockastega, volnenega blaga. Krojena je po prsni širini 96 cm. Blaga potrebujemo 2.50 m, če je 140 cm široko.

4

3

NA TEH DVEH STRANEH

SANI NA POLI, KI BO PRILOŽENA „ŽENI IN DOMU“

Štev. 5. Obleka za nosečo ženo, krojena po prsni širini 100 cm. Prednji gornji del je položen v gube. Blaga potrebujemo 5 m, če je 140 cm široko.

Štev. 6. Športna bluzi in telovnik. Krojena sta po prsni širini 94 cm. Če je bluzi iz gladkega blaga, ukrojimo telovnik iz kockastega blaga. K vzorčasti bluzi pa si umislimo gladki telovnik. Za bluzo potrebujemo 2 m blaga, če je 80 cm široko, za telovnik pa 0.75 m, če je 140 cm široko.

Štev. 7. Plašček za 4 do 6 letno deklico. Krojen je močno zvončasto in ima velike, našite žepe. Zanj potrebujemo 1.25 m volnena blaga, če je 140 cm široko.

Štev. 8. Plašček za 6 do 8 letnega dečka. Krojen je ohlapno in je v pasu prepasan. Zanj potrebujemo 1.75 m volnena blaga, če je 140 cm široko.

Štev. 9. Obleka za 11 do 12 letno deklico. Krojena je močno zvončasto. Zanj potrebujemo 2.50 m žameta, če je 80 cm širok.

Štev. 10. Obleka za 3 do 5 letnega dečka. Bluzi in hlačke sta krojena vsak zase. Zanj potrebujemo 1.50 m blaga, če je 130 cm široko.

Štev. 11. Moška športna srajca za vratno širino 40 cm. Ovratnik je prišit. Blaga potrebujemo 3.20 m, če je 80 cm široko.

Štev. 12. Jopica in čepica za dojenčka. Sešijemo ju iz mehke flanele ali iz mehkega šifona. Lahko pa tudi iz umetne pralne svile. Potrebujemo 1.50 m blaga, če je 80 cm široko.

Prikupno krojena OBLAČILA

K 8888

K 8888. Kozaska obleka. Krilo je sestavljeno iz šestih pol. Jopica je zgoraj na obeh straneh nabrana in ima ob bokih novovrstne žepi. Za velikost II potrebujemo 3.50 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8850

K 8876

K 8850. Obleka z životkom v obliki bolera. Vstavljeni pas, ki se zavezuje v veliko petljo, je iz temnejšega blaga. Krilo je krojeno zvončasto in sestavljeno iz štirih pol. Za velikost I potrebujemo 2.95 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8876. Mladostna obleka z netopirskimi rokavi. Enostranski rever je podložen z imitacijo krzna. Iz istega materiala je tudi pas. Krilo je sestavljeno iz dveh pol in ima dva žepa. Životku pa so vdeleni kar štirje žepi. Za velikost 17 potrebujemo 2.20 m blaga, če je 100 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8910

M 2946

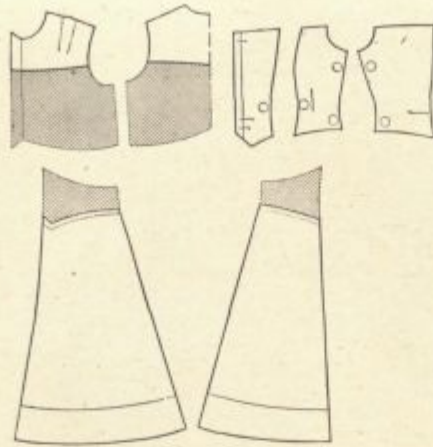
K 8910. Obleka za gospe. Krojena je iz črtastega blaga in ima dolge ali tričetrtinske rokave. Za velikost IVa potrebujemo 2.15 m blaga, če je 120 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IVa po 22 dinarjev.

M 2946. Pomladanski plašč. Krojen je ob životu in se zspenja na eno vrsto gumbov. Za velikost III potrebujemo 2.30 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. — OPOZARIJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE DESET DO DVAJSET DNI.

Iz starega

N·O·V·O

K 3508. Ta obleka je prenavljena iz stare obleke, kakršno vidite na manjši sliki. Razparane dele te obleke vidite na gornji skici. Temnejši deli odpadejo. Iz 1,30 m blaga, ki je 70 cm široko, ukrojimo po pomanjšani skici životek in posebno progo za krilo. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in II po 7 dinarjev.

K 8383. Po tem kroju si lahko prenavedimo obleko na razne načine. Na prvi sliki vidite obleko, prenovljeno z dostavki iz temnejšega blaga, ki ga potrebujemo 80 cm. Druga obleka je prenovljena z dostavki iz čipkaste blaga, ki ga potrebujemo 90 cm, če je 70 cm široko. Na spodnji skici vidite pomanjšani kroj za nove dele prve in tudi druge obleke. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III in IV po 22 dinarjev.

B-F 2698. Ta dekliški predpasnik je narejen iz srajce, ki je postala bratu premajhna. Kako predpasnik ukrojimo, je razvidno iz skice. Gornji del obrobimo s progo temnejšega blaga. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 7 dinarjev.

K 8383

B-F 2698

LEPO IN PRAKTIČNO PERILO

W 2060

W 2061. Spalna srajca iz dveh vrst blaga z za sebe krojenim bole-rom (glej malo skico!). Za velikost I potrebujemo 3 m enobarvnega in 2,65 m vzorčastega blaga, oboje po 92 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

W 2086. Hlačna kombinirana, okrašena z ročnim vezenjem. Za velikost III potrebujemo 1,65 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» z risbo za vezenje se dobi v velikostih II, III in IV po 14 dinarjev.

W 2091. Mladostna spalna srajca brez rokavov iz pikčastega blaga. Za velikost 17 potrebujemo 2,55 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

W 2060. Spalna srajca z dolgimi rokavi. Okrašena je z ozkimi čipkami. Za velikost IV potrebujemo 4,40 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 14 dinarjev.

W 2079. Spalna pižama iz rožastega blaga. Krojena je v celem. Za velikost II potrebujemo 3,55 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 14 dinarjev.

W 2031. Delovni predpasnik z zavezanim pasom. Rokavi so dolgi ali pa kratki. Za velikost II potrebujemo 4,25 m blaga, če je 80 cm široko. Če sta rokava kratka, zadostuje 3,75 m. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II, III, IV, V in VI po 14 dinarjev.

W 2079

W 2061

W 2086

W 2091

W 2031

K-M 5671. Obleka za prvo sv. obhajilo. Okrašena je s smok-vozenino. Za velikost 8 potrebujemo 1.90 m blaga, če je 110 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8, 10 po 14 dinarjev.

K-M 5670. Obleka za prvo sv. obhajilo, okrašena s trakci. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 2 m, če je 92 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5697. Dekliška oblekica z belim ovratnikom. Krojena je zvončasto. Za velikost 7 potrebujemo 1.70 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

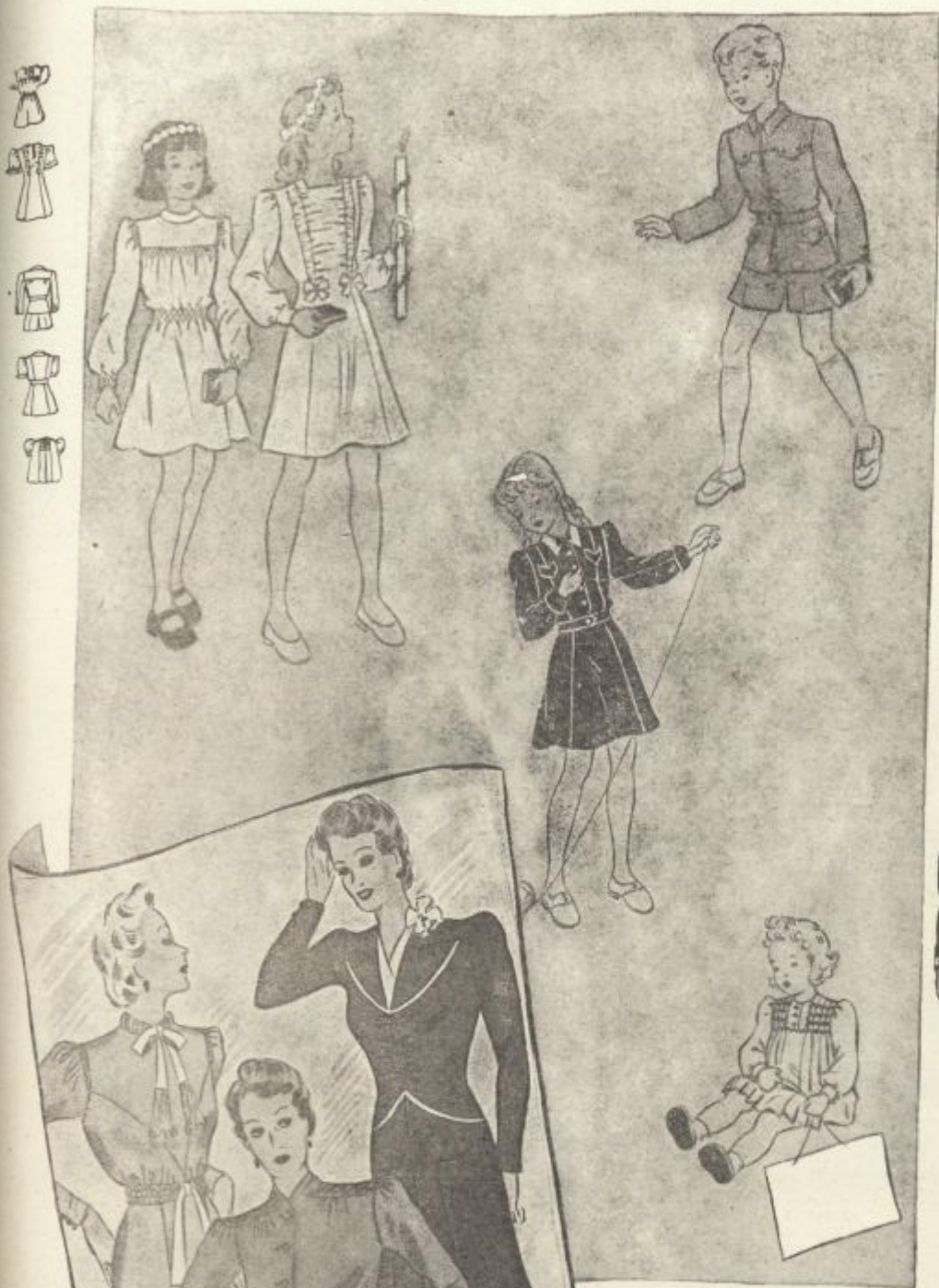
K-M 5671 K-M 5670

K-M 5697

K-K 1720

K-K 1720. Deška obleka s patentno zadrgo. Za velikost 8 potrebujemo 1.35 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5699. Nagubana dekliška oblekica. Za velikost 2 potrebujemo 1.00 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4, 6 po 14 din.

B-F 2854. Dekliška kozaška obleka. Za velikost 15 potrebujemo 2.85 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2854

B-F 2829. Dekliška obleka, okrašena z barvastimi programi. Za velikost 14 potrebujemo 2.35 metra blaga, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

K-M 5699

K 8855. Kozaška obleka, krojena v celem. Kraj je primeren zlasti za močnejše postave. Obleko poželjva svetlo telo in svetli obšivi. Za velikost V potrebujemo 3.45 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih II, IV in V po 22 dinarjev.

K 8887. Lepo krojena obleka za gospe. Pas in ovratnik sta nabrana in se zavezujeta s svetlimi, resastimi trakci. Za velikost IV potrebujemo 3.40 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8869. Obleka za gospe. Krojena je v celem. Krilo je spredaj nabrano. Obramek in žepi so okrašeni z vrvičami. Za velikost III potrebujemo 2.25 m blaga, če je 100 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K-M 5698. Dekliška obleka iz karirastega blaga, s patentno zadrgo. Pas je usujen. Za velikost 12 potrebujemo 1.25 m blaga, če je 130 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

B-F 2829

K-M 5698

Lepa otroška

oblačila

K-K 1722

K-M 5507

K-M 5703

K-K 1722. Deška oblekica, okrašena z vezeninno. Za velikost 2 potrebujemo 1.20 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev. Vzorec za vezenino II 6621 stane 7 dinarjev.

K-M 5507. Dekliška oblekica z nabranim krilcem. Jopica je obrbljena z naborki. Za velikost 11 potrebujemo 2.70 m blaga, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 57-03. Dekliška oblekica, okrašena s smok-vezeninno. Za velikost 4 potrebujemo 1.80 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 14 dinarjev.

K-K 1359. Deški plašček z belim ovrtnikom in belimi gumbi. Za velikost 4 potrebujemo 1.20 m blaga, če je 150 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4, 6, 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5692. Dekliški plašč. Krojen je ob životu, spodaj pa razširjen z gubami. Za velikost 10 potrebujemo 1.50 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10, 12 po 14 dinarjev.

B-F 2870. Pomladanski plašč za mlade deklice. Za velikost 14 potrebujemo 2.15 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

K-K 1647. Vetni jopić za večje dečke. Nosi se zapet ali pa odpet. Za velikost 9 potrebujemo 1.30 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11, 13 po 14 dinarjev.

K-M 5693. Dekliški plašček z obramkom. Spredaj ima dva gubi, zadaj pa eno. Za velikost 6 potrebujemo 1.15 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4, 6 po 14 dinarjev.

K-K 1359.

K-K 1647

K-M 5693

K-M 5692

B-F 2870

Kako pravilno čistimo kovinasti nakit

Nakit, ki ga nosimo vsak dan, hranimo v šatulji za lepotiche. Stvari, ki jih redkokdaj nosimo, zavijemo v svilen papir, ki ne vsebuje klor, ker klor in žveplo kovine razjedata. Kupimo lahko poseben svilen papir, ki ne vsebuje ne žvepla ne klor. Le malokateri ve, da je prav zaradi tega nov nakit vedno vložen v barvasto (rumeno, rožnato) vato ali žamet, ne pa v snežnobo.

Končno kovinasti nakit dobro izbršemo z mehko volneno ali suknenno krpo in nato še z drugo zelo mehko krpo, da ne pušča na koži ali obleki temnih madežev.

Verižice in zapesnice iz srebra, zlata ali drugih kovin ovijemo okrog roke in jih ščetimo z mehko ščetko, namočeno v vroči milnici. Nato z vročo čisto vodo splaknemo.

Po čiščenju moramo nakit osušiti. Zato ga položimo v segreto žagovino, ki izsrka vlago.

VARČEVANJE PRI KUHI

Na enem plamenu lahko skuhamo hkrati dve ali več jedi, če postavimo posodo drugo na drugo. Seveda se morata lonca ali kozici natanko prilegati, da ne uhaja sopara.

S pomočjo posebnih obročev postavimo lahko tudi posodo različne velikosti drugo na drugo. Jedi, ki se kuhajo dlje časa, so spodaj, druge pa na zgornjih obročih.

Lonc za dušenje jedi, ki zaradi dvojnega oboda dobro drži toploto. V ta lonc denemo drug lonc iz stekla, ki mu ogenj ne škoduje. Na tega lahko postavimo še enega ali dva lonca. Tudi pokrov je izoliran.

Lonc za kuhanje v sopari. V ta lonc postavimo druge vmesne lonce drugega na drugega. Na ta način jedi ne pridejo v dotiko z ognjem in se ne morejo prismočiti niti preveč skuhati, pa tudi ne prekipevati.

Za tiste družinske člane, ki prihajajo pozneje domov, postavimo jed z loncem vred na toplo pod poseben pokrivač, ki ga naredimo iz blaga. Spodnji je okrogel, kakor blazinasti pokrov. Obod je na spodnjem robu raven, zgoraj pa je nazobčan. Spodnji del in obod imata kot vmesni vložek večkrat zganjen časopisni papir, ki drži toploto. Blazinca zgoraj je napolnjena z lesno volno ali s papirjem.

Poročna darila

Poročno darilo naj razveseli oba zakonca. S tem je dosežen glavni namen. To pa se še ne pravi, da moramo kupiti tak poročni dar, ki ga moreta porabiti samo oba zakonca. Narobe! Brez skrbi lahko ponudimo tudi dar, ki je namenjen samo enemu izmed njiju.

Najbolj običajna so poročna darila iz srebra, medenine, kristala in porcelana. Človek nehoti misli, da so te reči najbolj prikladne za poročna darila. A dandanes ne kaže, da bi se oklepali te navade. Mala stanovanja nimajo zmerom dovolj prostora za velike zbirke predmetov, kakršne po navadi vsi darujejo. Zelo priporočljivo je, da se prej sporazumemo z nevestino materjo ali nevesto samo; tako se ognemo dvojnih daril. Seznanimo se nekoliko z bodočim gospodinjstvom, pa bomo morda lahko poklonili povsem praktičen poročni dar, ne da bi bil zaradi tega kdo užaljen. Za babilinih dni je bilo vse to drugače, kakor dandanes. Dandanes radi pomagamo izpopolniti mlado gospodinjstvo s tem, da poklanjamo razno drobno pohištvo,

zastore, svetilke, radijske aparate, šivalna stojalca, namizno perilo, pisala itd. Praktični predmeti, ki jih v takem gospodinjstvu še manjka, se z veseljem sprejemajo. Mnogokrat sta jih obdarovanca dosti bolj vesela, kakor n. pr. srebrnega nastavka za sadje, ki se ne sklada s skromnim okvirom bodočega gospodinjstva.

Pri nabavljanju poročnih daril se najprej ozirajmo na domačo in umetno obrt. Tu najdemo neverjetno mnogostranska, nova in mična darila. Seveda morata imeti obdarovanca nekaj smisla za domačo, narodno umetnost. Pazimo na to, da ne bomo podarjali imitacij. Darila morajo biti pristna v slogu in pristna v tvorivu. Darila, ki bi jim bilo že na oko poznati, da so kupljena brez ljubezni in brez razumevanja za posebni svet ljudi, ki naj jih prejmejo, je bolje opustiti. Nepremožnim poročencem lahko tudi po več sorodnikov in znancev skupno pokloni kako reč, ki bo storila novi dom hogatejši in prijaznejši.

ab.

Za kaj vse

lahko uporabljamo star časopisni papir

Če smo naročeni na enega ali na več dnevnikov, se nam počasi nabere precej starega časopisnega papirja, s katerim nekatere ne vedo kaj početi. Včasih smo takšno papirnato navlako nosile na podstrežje, kjer je mirno počivala leta in leta. Zdaj pa morajo biti podstrežja lepo pospravljena, tam ne sme biti papirja in druge gorljive navlake, zakaj preveč bi gorelo, če bi vžigalna bomba zadela hišo. Toda kam z nesrečnim papirjem?

Drage moje, kako ste nespametne, nepraktične, nevarčne, nesodobne. Če

bi tako počenjale s papirjem ženske v kateri izmed vojskujočih se držav, kjer papirja tako primanjkuje, bi bile za to morda celo kaznovane. Saj star časopisni papir lahko na nešteto načinov koristno uporabimo.

Predvsem ga lahko prodamo za zavijanje, če je čist in če nimamo grde navade, da izrezujemo članke. Mesar ali trgovec bo tak papir rad kupil ali vzal v zameno za živila.

Mnoge tudi ne vedo, da je časopisni papir dobro sredstvo proti moljem. Tiskarsko črnilo namreč tem škodljiv-

cem strašno smrdi. Obleko, ki je ne nosimo vsak dan, obvarujemo pred molji, če vsak del obleke posebej zavijemo v časopisni papir, preden ga zložimo ali obesimo v omaro.

Pogostno umivanje in čiščenje oken ni prijetno. Okna pa se zlasti poleti tako hitro zamažejo. Ne bo nam jih treba dostikrat umivati, če se navadimo, da jih vsak dan sproti pri pospravljanju obrišemo z zmečkanim časopisnim papirjem.

Večkrat se primeri, zlasti otrokom, ki morajo daleč v šolo, da se jim ob slabem vremenu premoči obutev. Če nimajo priložnosti, da bi se takoj preobuli, naj si ovijejo noge s časopisnim papirjem. Papir je slab prevodnik toplote; zato ostanejo noge, ki so zavite v papir, tople, četudi so čevlji mokri.

Spominjam se, kako so naše matere med svetovno vojno delale za naše očete na fronti iz starega časopisnega papirja tople vložke za v čevlje. Časopisni papir so dobro zmečkale, potem pa spet naravnale in zgladile, tako da je postal mehak kakor krpa. Potem so ga zložile v več plasti, ga dale med debelejši papir ali med blago, ga izrezale v obliki podplata in dobro prešile. Ti vložki so bili baje izvrstni.

Tudi v kuhinji nam star časopisni papir nešteto korist. Z njim pokrivamo živila, da jih varujemo pred muhami. Razgrnemo ga po umitih tleh, da jih ne zamažemo, še preden se posuše.

In končno nam star časopisni papir lahko dobro služi tudi kot kurivo. Umazan, zmečkan časopisni papir, ki ga ne moremo drugače uporabiti, stlačimo v večje kepe in spravimo v poseben zaboj. Ko se nam tega papirja dovolj nabere, ga pošteno zmočimo, nato pa ožmemo in posušimo. Te kepe dobro gorijo in nam prihranijo precej drv.

ŠE NEKAJ OKUSNIH JEDI IZ ZELJA

Od trde zdrave zelnate glavice odluščimo previdno liste, ki jih bomo potrebovale za zelni zavitek in zelni puding. Da listov ne natrgamo, jih pričenemo odločevati pri vrhu glave in ne pri kocenu.

Skoraj vse leto je živilski trg preobložen z različnimi vrstami zelja. Belo zelje, rdeče zelje, brstični ohrovt, rožno zelje itd. — vse to daje gospodinjstvom tisoč možnosti za pravo cenениh, izdatnih in okusnih jedi. Vse vrste zelja in ohrovt vsebujejo veliko vitaminov in mineralnih snovi. Zato je dobro, da pride zelje čim večkrat na našo mizo. Moramo ga pa pravilno pripravljati. Nekateri vitamini in mineralne snovi se namreč pri kuhanju hitro raztope in tako izgubi zelje na svoji redilni vrednosti. Zato zelja ne smemo predolgo kuhati, ker bi izgubilo vitamine in bi tudi ne bilo okusno. Ker se pri kuhanju zelja razvijajo tudi neprijetno dišeči plini, je dobro, da ga kuhamo v odkriti posodi ali pa ga vsaj med kuhanjem večkrat odkrijemo. Pogreto zelje je težje prebavljivo in sploh nezdravo, zato ga ne smemo samo pogreti, ampak dobro prevreti.

Rdeče zelje režemo na emajlirani plošči, ker bi z lesene deske težko odstranile rdeče madeže od zelja. Z rok odstranimo madeže s kisom ali limono.

Solatna omaka: Nastrgano korenje damo v platneno krpo in sok iztisnemo v sir (mahant). Z dodatkom čebule, jabolk, soli, olja in kisa pripravimo solatno omako.

Zelje na lovski način.

Srednje veliko glavo zelja drobno narežemo in dušimo. Posebej dušimo nekaj olupljenega, na kose zrezanega krompirja. Nato naredimo iz koščkov prekajene slanine omako, ki jo okisamo s kisom ali citrону. To omako zlijemo na dušeno zelje in krompir ter vse dobro premešamo. Paziti moramo, da krompirjevih koscev ne zmečkamo. Na ta način pripravljeno zelje damo na mizo kot samostojno jed.

Zavitki iz sladkega zelja z gobami.

Na 100 gr masti prepražimo dve drobno zrezani čebuli. Nato dodamo $\frac{1}{2}$ kg izbranih, očiščenih, na kose narezanih svežih gob (kakršnekoli vrste), premešamo, zgostimo z ovsenimi kosmiči, osolimo in začini po okusu s svežimi ali suhimi dišavnimi zelišči. Če je še preredko, zgostimo s krušnimi drobtinami. Posebej dušimo cele zelnate liste in dušene namažemo z nadevom, zvijemo skupaj in opravimo v isti kozici, v kateri smo prej na masti pražile čebulo.

Okusna, zelo nasitljiva in redilna jed, pripravljena iz testenin, s koščki mesa in brstičnim zeljem, prepraženim na masti s čebulo.

Zelnata solata.

Trdo zelnato glavo operemo, zbršemo in kalikor mogoče drobno narežemo ali nastrgamo. Nato pripravimo omako: $\frac{1}{4}$ kg sira ali skute zdrobimo in zmešamo z drobno narezano čebulo, korenovim sokom in z nekaj nastrganih jabolk. Vse to začini z oljem in kisom ter dodamo po okusu, preden jed prinesemo na mizo, še nekaj drobno zrezanih svežih zelišč. Omako zlijemo na zelje in dobro premešamo. Solato stresemo na steklen krožnik ali v plitvo skledo ter obložimo z rezinami svežega paradižnika.

Zelnate liste, ki jih bomo potrebovale za zelnate zavitke, kuhamo v parilniku za krompir. Če nimamo takšne posode, zložimo liste na rešeto, ki ga postavimo na velik lonec z vrelo vodo, in tako kuhamo v sopari.

Precej narezanega zelja, nekoliko korenja, nekaj na koščke zrezanega mesa, čebule in krompirja damo v pudingov model, osolimo, začini po okusu, polijemo z mlekom in v sopari kuhamo. Če kuhamo v pokriti posodi, lahko zelje prevremo.

Ohrovt in zelje kuhamo nekaj časa v odkriti posodi, da lahko izhlapevajo plini, ki se tvorijo pri kuhi zelja in zelo škodujejo naši prebavi.

Zelnati cmoki.

Iz sladkega zelja pripravimo okusno, precej gosto prikuho. $\frac{1}{2}$ kg kuhanega, še vročega krompirja pretlačimo, dodamo 100 gr krompirjeve moke, 25 do 30 gr masti, nekoliko soli, drobno narezane čebule in nastrganega muškata oreščka. To dobro premešamo in zgnetemo v testo. Razvaljamo ga za prst debelo in razrežemo v pravokotne krpe. Na vsako krpo damo žlico dušenega zelja, jo zganemo in robove stisnemo. Cmake kuhamo v slani vodi deset minut. Na mizo jih damo s paradižnikovo omako.

Pikantno pripravljena zelnata solata s sirom. Na mizo jo damo kot samostojno jed. Obložimo jo z rezinami svežega paradižnika in polijemo z marinado.

Prevarani tenorist

ojstru Pietru Gandiniju je bilo, kakor da ga je nekdo s kladivom udaril po glavi, ko mu je tenorist njegove potujoče opere, znameniti Ernesto Alfieri iz Verone, kate-rega je bil z vratolomnimi obljubami in po tedne dolgih pogajanjih pridobil za sodelovanje, že po prvi uprizoritvi «Tosce» jasno in odločno izjavil, da za nobeno nagrado sveta naslednje dni ne more več peti.

To izjavo je sledilo burno prekanje, ki pa žal ni rodilo uspeha, ker se mojstru Gandiniju niti s silnimi izbruhi jeze niti z omamnimi prilizovanjem ni posrečilo, da bi muhastega in trmastega tenorista spravil k pameti. Na vse očitke je slavni pevec iz Verone samo začudeno skomigal z rameni in prešerno odgovarjal, da njemu, Alfieri-ju, vsekakor ni treba peti njegovega slavnega Cavardosija na trgih in na podeželskih odrih Umbrije. Sicer pa da mora vprašati, ali je tem tako tenkoslušnim ušesom mojstra Gandinija nocoj nemara ušlo, kakšna nevarnost preti najbolj slavnemu tenorju Verone? Že v velikem dvo-spevu prvega dejanja, v njegovi najljubši ariji «o čudovitih očeh», je bilo nekaj v njegovem glasu, nekaj tujega in motečega, sicer komaj zaznavnega, nekaj, kar se da morebiti primerjati z drobno in tenko režo v dragocenem steklu, toda tudi njegova znamenita in nepremagljiva «Zmaga, zmaga!» na visokem b v drugem dejanju ni tako izzvenela kakor drugekrat... — Ne, mojster Gandini mu ne bi mogel popraviti njegovega glasu, če mu bo prah umbrijskih podeželskih cest morda za zmeraj skalil njegov sijajni blesk, je, stoječ že med vrati, še dodal gospod Alfieri in potem zapustil sobo z umerjenimi koraki in dostojanstveno držo vélikega trageda, nad čigar glavo se že zbirajo oblaki usode in propada.

Ko se je nekaj minut pozneje mojster Gandini z baritonistom Carduccijem po ozkih, z mesečino oblitih ulicah malega mesta vračal na svoje stanovanje in je jel pazorno poslušajočemu pevcu z jeznim in zaskrbljenim glasom pripovedovati vse podrobnosti svojega razburljivega in nepojmljivega nastopa, se je ta samo drobno in dobrovoljno smehljajal.

«Položaj je zares neprijeten,» je menil zamišljen, «vendar se drznem trditi, da se mi bo posrečilo, z zvijačo in preudarnostjo ukrotiti upornega pevca iz Verone. Če mi je mojster Gandini pripravljen z malim, toda nujno potrebnim predujmom pomagati iz zadrege, bom spraval slavnega tenorista do tega, da bo spet nastopal pri naših predstavah.»

Ravno sta dospela do hiše, v kateri je stanoval gospod Gandini. Baritonist Carducci mu je ponudil roko, mojster Gandini je vzradoščen segel vanjo in smehljaje se dejal:

«No, velike skrbi ste me rešili. Zdaj pa res upam, da se bo vse dobro izteklo, saj ste fant od fare! Če boste uspeli, vam je predujem zagotovljen.»

Medtem je ležal Ernesto Alfieri na oguljeni, že malo vegasti otomani v udobni sobi, ki jo je bil najel v prtiličju ozke, stare hiše blizu Cerkvenega trga, in prisluškoval v noč poskočnemu, daljnemu pljuskanju nekega vodnjaka. Ugasil je bil svetilko in strmel v temino, iz katere se je v medlih obrisih odražala železna rešetka, ki je skoznjo vel mlačen, vonjav, težko utripajoč dih poletne noči. Dolgo je gledal na lično spleteno okrasje zamreženega

okna, da je naposled v somračju zvezd razločil, da ta starinska kovaška mojstrovina predstavlja vrtnico sredi trnjevih stebelc in drobno nazobčanih listov, bohotno razcvelo vrtnico...

Nenadoma je pevec vtrepetal in se naglo dvignil na otomani. Zazdelo se mu je, da je ugledal obraz, ki se je bežno, le za en sam utrip srca, pojavil za rešetko. Toda samo daljno pljuskanje vodnjaka je zvenelo v gluhi, nepremični noči.

Ko je že menil, da ga pač varajo čutila, je zaslišal čisto blizu pred seboj pritajen glas. Bil je glas žene ali dekleta, ki je tiho, skoraj brezvočno pel arijo «o čudovitih očeh», njegovo znamenito arijo iz «Tosce».

Presenečen in začuden, se je z neslišnimi koraki počasi dotipal do okna in naslonil svoj obraz na železno rešetko z bohotno razcvelo vrtnico. V fitem trenutku pa se je zgodilo, da sta se iz črne noči, kakor iz skrivnostne, neznanne globine, dve lesketajoči se roki oprijeli rešetke in se je počasi iz temine dvignil obraz, nežen, opojen dekliški obraz, ki je nenadoma vtrepetal in se, kakor od čarobne sile gnan, ustavil, tog in negiben, oči ob očeh in usta ob ustih s pevčevim obrazom, ves sladak in vabeč. Naslonil se je k hladni, železni vrtnici. Dehteče lase so mu obkrožale daljne zvezde...

Tako sta stala v brezglasni tišini poletne noči. Privlačevala ju je neka čarobno sla. Roka je poiskala roko, obraz se je nežno dotaknil obraza. Začutila sta, kako se je objelo valovanje dvojega dihanja. Njunje ustnice so se našle skozi bujno razrasla trnova stebelca in drobno nazobčane liste bohotno razcvete vrtnice — vroče, vlažne, strastne ustnice. Dolgo sta ostala tako in pila poljub iz temno žareče čaše noči...

Tedaj je v visokem stolpu zvonko udarila polnoč. Izpu-stila sta se, roke so se še krčevito držale rešetke, ki je ločila njuni telesi. Bila sta omamljena, kakor da sta pila težko vino.

«Kdo si, lepa tujka?» je dahnil Alfieri. «Povej mi, kdaj te bom spet videl!»

V tem trenutku so se njene bele roke odtrgale od železne mreže, obraz je hipoma spet utonil v noč in skrivnost.

Pevec je prisluhnil v temó.

«Jutri v operi,» je tiho zašepetalo iz mračne globine. Potem ni bilo več glasu iz soparne poletne noči...

Ko je zjutraj naslednjega dne baritonist Carducci obiskal tenorista Alfierija in z opreznimi besedami zasukal pogovor na dogodek z mojstrom Gandinijem in na pevčevo namero, da ne bo več sodeloval pri predstavah potujoče opere, je našel pevca iz Verone čudno vznemirjenega.

«Seveda, še včeraj sem imel to namero,» je obotavljaje se odvrnil Alfieri in pri tem zamahnil z roko, kakor da hoče nekaj odpoditi daleč proč od sebe, «še včeraj sem imel to namero, zdaj pa se je nepričakovano nekaj zgodilo, kar me sili, naj vendar še pojem.»

Baritonist se je nasmehnil, kakor da ve, zakaj se je muhasti gospod Alfieri tako spremenil.

«Ženska? Je kakšna sladka Evina hčerka stopila vmes?» je vprašal in zvedavo pogledal pevcu v obraz.

Zdaj je nenadoma vroče in proseče zavrelo iz Alfierijevih ust:

Zadnji akordi.

«O, Luigi, ti poznaš vsa mesta in vse ženske Umbrije. Povej mi, kdo je? Njen sladki obraz je bled in ozek ko popek orošene vrtnice in njeni lasje se svetijo kakor žareči baker.»

Baritonist je odskočil. Trdno se je prijel za naslanjalo nekega starinskega stola in vzkliknil s široko kretnjo, katere učinek je bil že često preizkusil na odru:

«Kaj praviš, Ernesto?»

Na njegovem obrazu se je zrcalilo presenečenje.

«Njeni lasje se svetijo kakor žareči baker? Pri Madoni, v tem mestu, v vsej Umbriji ni nobene žene z rdečimi lasmi, razen ene... tajinstvene...» Tu je nenadoma stopil k tenoristu in mu zašepetal na uho: «Markiza.»

«Markiza?» je ostrmel pevec iz Verone. «Markiza, praviš. Kaj veš o njej?»

«Najlepša žena je v Umbriji,» je nadaljeval baritonist, «toda nihče je ne pozna. Stanuje na griču v palači Tortoni. Njen mož jo ljubosumno straži. Samo v opero sme včasih, skoraj nevidna sedi v temini srednje lože. Ko se prižgo luči, izgine. Oh, Ernesto, v kakšne nevarnosti, v kakšne pustolovščine si zabredel! Če ljubiš svoje življenje, bodi previden! Markiz te bo ubil! Ne izdaj se nikdar, da veš, kdo je! Obljubi mi, da ne boš nikoli vprašal po njeni skrivnosti! Ponosna in kruta je. Maščevala se bo.»

Zvečer je Ernesto spet pel svojega znamenitega Cavaradossija. Parterni sedeži v gledališču niso bili popolnoma temni, ker sta z desnega in levega izhoda svetili nanje dve medli rdeči lučki. Toda iz srede dvorane je strmela vanj črna tema. Stopil je na oder, bled in zbeigan; nobenega glasu ni čutil več v grlu. Toda kmalu se je vpel. Pričel je ljubavni prizor prvega dejanja. Kleče je pel svojo arijo «o čudovitih očeh» in čutil, kako mu toni kakor neizmerne struje sreče vro iz prsi...

Ko je njegova arija izzvenela, je skušal z očmi prodreti v temo. Tedaj mu je padla v roke vrtnica. V istem hipu se mu je zazdelo, da sta se v črnem mraku srednje lože zganili dve beli roki in brezglasno zaploskali, medtem ko je vse gledališče šumelo, ropotalo in tulilo od navdušenja...

Cavaradossi je stokal v natezalnici, lopov Scarpia pa se je gostil in mastil pri bogato obloženi mizi. Cavaradossi je zavriskal svojo: «Zmaga, zmaga!» z glasom, ki je s sočno, božansko silo pretresel vse poslušalce. V tretjem dejanju je zapel še svojo veliko arijo življenju in padel potem pod krogami biričev. Negibno je ležalo njegovo truplo v naročju lepe Florie Tosce.

Nenadoma se je iz vseh kotov gledališča oglasilo burno, navdušeno odobravanje, sto in sto rok je ploskalo slavnemu pevcu, sto in sto ust je klicalo njegovo ime. Ozrl se je v srednjo ložo. Bila je prazna. —

Še tri večere je nastopil Ernesto Alfieri kot Cavaradossi pred razprodano hišo. Zavedal se je, da ni še nikdar lepše in pretresljiveje pel. In še tri noči so se vroča in opojna ženska usta skozi hladno rešetko z železno, bohotno razcvelo vrtnico prižela na njegova usta...

Četrti dan je potujoča opera mojstra Gandinija zapustila mesto.

Ko so njeni vozovi ropotali po razdrapanem cestnem tlaku, je stala pred vrati tovarne oblek gruča deklet, ki so odhajajočim pevcem veselo mahala v slovo.

«Glejte ga!» je vzkliknila ena izmed njih, katere lasje so se svetili ko žareči baker, «tó je Ernesto Alfieri! Ozira se na grič proti palači Tortoni. Nihče ne zna tako poljubovati kakor Ernesto Alfieri. Velik, slaven pevec je in viteški človek. Pomislite, 'markiza' mi je rekel... Kaj ni to imenitno, nepojmljivo! 'Markiza' je rekel meni, mali šivilji, ubogemu, neznatnemu dekletu iz siromašnega predmestja.»

Prevedel d'Artagnan.

Čudaški klatež

Stephan Georgi.

Za eno uro na sprehod!» je zaklical z dvorišča. Nekoliko godrnjavo je pokazal na ponošeni suknjič, ki ga je imel na sebi, na nepokrito glavo, kakor da je hotel s tem povedati, da tako oblečen ne more iti daleč. Stara gospodinja pri oknu je neverno vzdihnila. Že poznam to uro! Vselej se raztegne do poznega večera. Včasih je trajala dva ali tri dni. Križ je s tem človekom! Vsi sosedje se tresejo zaradi njegovega ponočnega brenkanja na klavir. Strašen človek.

Medtem je ta grozni človek že zapustil lepo mesto Baden, ki je pred nekoliko leti gostilo kneze vseh dežel. Pripeljali so se po Napoleonovem padcu v dunajsko prestolnico, da bi restavrirali Evropo. Z rokami na hrbtu je korakal v naravo, po bogatem polju, med vinogradi, po travnikih in gozdovih.

Po tem, kako je hodil brez cilja in ne po navadni cesti, se je dalo soditi, da je s svojimi mislimi daleč od resničnosti, da mu je nekaj rojilo po glavi.

Iz njegovih neprestano se gibajočih ust je prihajala neizmerna vrsta tonov, ki so se večkrat ponavljali. In spet je pogosto umolknil, pa zopet začel. Z rokami je mahal, kakor bi dajal takt nevidnemu orkestru.

Med tem čudnim ravnanjem brez smisla za čas in oddaljenost se je izgubljal mož po travnikih in gozdu čim dalje bolj v daljavo. Nenadno je legel pod drevo na kraju gozda v travo. Iz žepa je vzel beležnico in tesarski svinčnik. Neprisoten z duhom, je začel pridno pisati. Še opazil ni, da se sonce nagiblje k zatonu.

Sele ko je nehal pisati in šel nekaj korakov, se mu je zdelo, da je v kraju, ki ga ne pozna. Toda romal je naprej. Že se je mračilo, ko se je nekoliko utrujen, s težkimi nogami in oglašujočim se želodcem bližal hišam. Že v prvi ulici je spoznal, da ni v Badnu. Kam je neki zašel? Deček, katerega je vprašal, kje je, ga je plašno pogledal in zbežal. Hodil je sem, tja, gledal v okna hiš, na dvorišča, pa si ni znal pomagati iz stiske.

Vtem so se že zbrali ljudje na ulici. Kazali so na sumljivega tujca in, ker njegova zunanost ni bila čisto nič prikupljiva in ker očitno ni imel nič dobrega v mislih, so poklicali stražnika.

Mož s sabljo se je široko razkoračil, se postavil pred tujca in ga pozorno ogledoval. Čokata postava z debelo glavo, top nos; izpod gostih obrvi so žarele oči, na visokem čelu bujni, razkuštrani lasje. Njegov suknjič je pričal, da ga že veliko let nosi, na ponošenih hlačah so se držala stebelca trave, stari čevlji so bili zelo zaprašeni. Aha! Čuden človek! Klatež! Nevarna, sumljiva oseba!

«Stojte!» je zaklical mož s sabljo. «Kam greste? Od kod prihajate? Imate papirje v redu? Zakaj zijate v hiše in na dvorišča?»

Ogovorjeni je nagnil glavo malo na stran, kakor delajo to naglušni ljudje. Zmignil je z rameni, potem pa vprašal stražnika z glasom, ki ni razodeval spoštovanja do uradnice osebe, temveč samo nestrpnost:

«Prosim, kje pa sem? Zašel sem. Rad bi se vrnil v Baden!»

«Tako! V Baden. Zašli ste? Torej tako. In da ste zdaj v Wiener Neustadtu, tega menda ne veste. To sem si kajpak lahko mislil.»

Kratko, značilno je pomignil s prstom:

«Pojdite z menoj!»

Trajalo je nekaj časa, preden je tujec razumel pomig s prstom. Stopil je korak nazaj, privzdignil glavo, pogledal grdo stražnika — hkrati pa se je zavedel, da bi bilo nespametno, če bi se upiral. Saj ni bilo tam nikogar, ki bi ga poznal. Imel ni nikakšne legitimacije niti denarja, samo popisane papirje. Kaj bi s tem?!

Nič ni pomagalo. Moral je na stražnico. Tam pa uradniku sploh ni hotel odgovarjati na vprašanja. Kratko je izjavil:

«Ker sem v Wiener Neustadtu, prosim, pokličite gospoda kapelnika Herzoga. Ta vam bo povedal, kdo sem.»

Neverni pogledi.

«Od kod pa poznate gospoda kapelnika Herzoga, he?»

Tujec je bil zdaj nemiren. Bobnal je s prsti po mizi in vztrajno, ogorčeno zahteval, naj pošljejo po gospoda Herzoga.

Sumljivo so zmajevali z glavo in zaprli osumljenega tujca v celico ter poslali po kapelnika.

Precej dolgo ga niso našli, ker ga ni bilo doma. Potem je prišel in se začudil: «Klatež hoče z menoj govoriti?»

Toda brž ko so se odprla vrata in je vstopil mož, je gospod kapelnik Herzog poskočil s stola in začudeno zaklical:

«Mojster! Za pet ran božjih! Kaj se je zgodilo? Kako je tole mogoče?»

«Klatež» je posmehljivo zadržal zadovoljni nasmeh. «Moral sem vas dati poiskati, dragi gospod Herzog, da bi dovedali, kdo sem. Tule gospodje me ne poznajo in me nočejo pustiti naprej, ker nisem v fraku.»

Kapelnik je zajel sapo. V obraz je zardel. Zdelo se je, da se bo vrgel na uradnike.

«Vi ne veste, kdo je tale mož? Najznamenitejši človek, ki živi med nami! Mož, ki so mu stiskali roko cesar, kralj in car. Ta mož — ta gospod — — to je — — Beethoven!»

Razburjeni kapelnik, zaprepašeni uradniki, razočarani stražniki — vsi so slišali zvonki smeh «klateža».

Beethoven je prenočil pri kapelniku Herzogu in se drugi dan odpeljal v županovi koči v Baden.

E. Justin: Beethoven.

ZA NAJE MALE

Kako je mornar ugnal vraga

Holandska pravljica.

V bogatem pomorskem mestu Amsterdamu je živel mornar Peter, ki ni imel drugega, kakor staro, trhlo ladjico. Vozil se je s svojo ladjo v Indijo po dišave, s katerimi je potem trgoval. Tudi obogateti ni mogel od tega. V ladjo je namreč uhajala voda in mu kvarila dragoceni tovor, ali pa mu je veter nagajal, tako da se ladja po več dni ni ganila z mesta. Tako je počasi lezel v dolgove in nazadnje ni bil niti en žebelj ladje več njegov.

Spet je vozil s svojo ladjo od otoka Ceylona proti Holandski, ko je utihnil veter in je ostal sredi Indijskega oceana nepremično na mirni morsk gladini. Jadra na jamborih se niso niti malo zganila.

V skladišču ladje je stala voda trideset centimetrov visoko, in mornarji so jo neprenehoma lovili v vedra in izlivali nazaj v morje.

«Če ne bo kmalu veter napel jader,» je pomislil Peter. «pojdem lahko berčič!»

Mornarji so se nemirno ozirali v nebo in nestrpno čakali, kdaj se bo pojavil veter, toda ozračje je bilo popolnoma mirno. Tedaj je popadla ubogega Petra strašanska jeza. Planil je kvišku in zakričal, da se je razlegnilo daleč čez temno morje:

«Če bi le sedem let lahko vozil z dobro ladjo v dobrem vetru, bi zapisal svojo dušo vragu!»

Komaj je izpregovoril te besede, že je zagrmelo, zasmrdelo po žveplu in smoli, in pred prestrašenim Petrom je stal sam vrage, oblečen v dolg črn frak po takratni amsterdamski modi.

Vljudno je privzdignil cilinder in dejal:

«Klical si me, in zdaj sem tukaj! Lahko se zmeniva za kupčijo!»

Peter je zbral ves pogum in dejal:

«Daj mi najlepšo ladjo sveta, v katero ne bo vdrla niti kapljica vode, in sedem let najugodnejšega vetra, tako da bom lahko jadral, kamor koli bom hotel, pa ti dam čez sedem let svojo dušo!»

«Dobro, imel boš, kar si želiš,» je odgovoril vrage. «Podpiši to pogodbo s svojo lastno krvjo!»

Peter si je z nožem potegnil po roki in s svojo krvjo podpisal pogodbo.

Komaj je bilo to storjeno, je peklenšček izginil. In spet je zagrmelo in zasmrdelo po žveplu.

In glej čudo! Zdaj so stali Peter in vsi mornarji na krasni novi jadnici, ki je imela štiri velikanske jambore, tako da so bili vrhovi komaj vidni. Hkrati je potegnil veter, jadra so se napela, in ladja je kakor labod plula med penečimi se valovi. Glasen krik radosti se je izvil srečnim mornarjem iz grl.

S to ladjo je zdaj križaril Peter po morjih. Plul je iz dežele v deželo, z otokov na otoke. Če ni bilo vetra in so druge ladje nepremično stale na morsk gladini, je letela Petrova ladja, gnana po neznani moči, kakor puščica mimo nje. Tedaj so se mornarji križali in dejali:

«Ta je zapisal svojo dušo vragu!»

Peter je vozil s svojo čarobno ladjo tako hitro, kakor nihče drug na vsem Holandskem. Dosegel je najboljše cene za svoje dišave. Tako je zaslužil zmerom več denarja in kmalu je bil bogat mož. Kljub temu pa ni

olja. 5. moško ime. 6. samoglasnik. 7. del tedna; potreščina mlatičev.

Navpično: 1. človeku najljubši kraj; velika posoda. 2. samoglasnik; žensko ime; samoglasnik. 3. neprijetno, včasih nevarno stanje človeka. 4. čas. veznik; veznik. 5. vodna ptica. 6. samoglasnik; vprašalnica; samoglasnik. 7. darilo; del živalskega telesa.

bil srečen. Vedno je mislil na sklenjeno pogodbo in se bal dneva, ko bo treba dati neumrljivo dušo grdemu peklenščku.

Premišljeval je noč in dan, kako bi se z zvijačo rešil vrage. Kar prehitro so mu potekala leta, in preden se je prav zavedel, je minilo sedem let.

Baš ko je vozil z napetimi jadri okoli južnega rtiča Afrike, je zapazil na obzorju žveplenorumen oblak, na katerem je sedel vrage.

Hitro je zapovedal ladijskemu tesarju, naj napravi v dno skladišča dve luknji, da bo vdrla voda, in postavi nanje dve črpalki, tako da se voda ne bo več dvigala.

Komaj je bilo to storjeno, je veter ponehal in rumeni oblak je objel ladjo.

Zasmrdelo je, in sam vrage je stal pred Petrom. Glasno se je zadril nanj:

«Sedem let sem ti pihal v jadra, da sem že kar bolan na pljučih! Zdaj pa je tvoja duša moja, le hitro se odpravi z menoj!»

«Oho, lepo počasi, gospod vrage,» je dejal Peter. «Ti svoje pogodbe nisi izpolnil! V skladišču stoji voda 90 cm visoko. Najprej jo izčrpaj, potem me imaš lahko za vso večnost.»

«To bo takoj opravljeno!» je zakričal neumni vrage in se pognal k črpalki. Črpal je s silo stotih mož, toda voda ni padla niti za prst! Kajti črpalka je črpala vodo iz morja in vrage jo je gonil spet nazaj v morje. Delal je tako silovito, da mu je pot v debelih curkih lil po telesu.

Okoli njega pa so stali mornarji in se mu smejali, da so se jim hrbti križili. Sedem ur je črpal peklenšček morje v morje in sedem ur so se mu smejali mornarji, toda vode še zmerom ni bilo manj.

Tedaj je vrage vrgel črpalke od sebe in izginil s strašanskim gromom in treskom.

Peter pa je vesel nad svojo rešitvijo obrnil ladjo proti domu in še dolgo užival svoje bogastvo.

Rešitev ugank iz šte. 2

Križanka.

Vodoravno: 1. kis, ulovek; 2. oven, eden; 3. lan, n, en, m; 4. en, red, po; 5. k, pa, a, kit; 6. soba, kolo; 7. letalo, dar. — Navpično: 1. kolek, l; 2. Ivan, se; 3. sen, pot; 4. n, raba; 5. u, ne, al; 6. le, da, o; 7. oder, k; 8. ven, kod; 9. en, pila; 10. k, motor.

Posefnica.

Šolarček.

Zamenjalnica.

selo — salo.

Uganke šte. 3

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. drevo; moško ime. 2. predlog; čutilo; samoglasnik. 3. miščina. 4. osebni zaimek; polovica

	1	2	3	4	5	6	7
1				■			
2		■				■	
3							
4	■			■			■
5							
6		■				■	
7				■			

ZLOGOVNICA.

Prvi zlog pomožnega je glagola oblika, drugi zlog le potrjuje, ne zanika. Če prvi zlog in drugi pa spojiš, za pranje nekaj nujnega dobiš.

Zaradi tega!

«Jejej, Tonček, ti si skoraj koleno razbil, pa še jokal nisi?»

«No, kajpak, mama, jaz sem mislil, da te ni doma!»

Šolska risba.

«Mirko, kaj predstavlja tale tvoja risba?»

«Prosim, Jurčka, kako je padel s češnjje.»

«Češnjo že vidim, ampak kje je Jurček?»

«Prosim — v bolnici.»

Njena skrivnost

(Nadaljevanje)

Dan poroke se je bližal. Mora se mu kako razodeti. Mora! Zvečer je odšla k Lovrencu v delavnico, trdno odločena, da mu bo vse povedala. Ko pa je začela govoriti z njim, mu je pripovedovala o vseh mogočih rečeh, le o svoji žalostni preteklosti ni mogla izreči besedice, čeprav jo je kar žgalo na jeziku. Vsa obupana se je vrnila domov in se spet vso noč ubijala z mislijo, kdaj in kako naj Lovrencu vendarle pove. Končno jo je obšla srečna misel: pisala mu bo.

Drugi dan je vse popoldne sestavljala v pekarni pismo za ženina. V njem mu je vse po pravici in iskreno razložila, le ime otrokovega očeta mu je zamolčala. Ko sta se potem zvečer sešla, mu je ob slovesu stisnila v roke pismo in hitro odšla.

Potem je vsa nemirna pričakovala, da bo pridrvel v prodajalno in jo vpričo vseh ozmerjal in nahrulil. Pa ga ni bilo. To je imela za dobro znamenje. Odpuštil mi je, je rahlo upala. Toda zvečer si vendar ni upala iti k njemu v delavnico. Počasi je šla po cesti, koder sta navadno hodila, misleč, da ji bo prišel naproti. Ni ga bilo. Čakala ga je celo uro. Zastonj. Žalostna se je vrnila. Dolgo v noč je gorela luč v njeni sobici. Lenka je sedela pri mizi in si podpirala glavo z rokami in mislila venomer: zdaj je vse končano!

Ni ga bilo ne drugi in ne tretji dan, ne prvi, ne drugi in ne tretji teden. Kakor da se je v zemljo vdrl. Od ljudi je zvedela, da se je v nedeljo v krčmi napil in razsajal, da je moral priti stražnik. Jaz sem kriva, jo je bolelo čedalje huje. V svoji stari pleteni košari je imela med obleko shranjeno majhno Pavličevo fotografijo, ki jo je nekoč skrivaj vzela iz albuma. Malokdaj se je zadnje čase spomnila na to fotografijo. Zdaj jo je poiskala in ogledovala. Toda zdela se ji je nekako obledela, kakor je v njej obledela preteklost. Pavličeve črte so se izpreminjale v Lovrove, ki je bil ves v njenih mislih in srcu. Tudi misel na otroka, ki ga je tako ljubila, je obledela in splahnela. Nič več je ni tako skrbelo, kako se mu godi. Kakor da bi ne bil njen. Zdaj se je le toliko spomnila nanj, ker je bil njeni sreči na poti. In prav zaradi tega ga je skoraj mrzila. Ti si kriv, je grenko očitala fotografiji, da je med menoj in Lovrencem vse končano. Samo ti si vsega kriv! Bridko je zajokala.

Strašno je trpela tiste dni. Bolelo je ni samo to, da jo je zapustil fant, ki ga je imela rada, in je izgubila možnost, da bi postala gospa in samostojna gospodinja, tudi njen ponos je bil bridko prizadet. Zdelo se ji je, da vsi ljudje vedo za njeno razdrto poroko in se ji posmehujejo. Gospodinja jo je že večkrat mimogrede radovedno vprašala: «Kaj pa vaš fant? Nič ga ni videti zadnji čas.» Tudi radovedne odjemalke so jo tako spraševale: «No, kdaj bo poroka?» Škodozeljno so jo gledale. Lenka bi se bila najrajši vdrla v tla. Zdelo se ji je, da jo ti ljudje sprašujejo samo zato, da jo mučijo in spravljajo v zadrego. Tudi Lovrenca najbrž sprašujejo. In on, jezen in povrh še večkrat pijan, gotovo ne išče praznih izgovorov. Najbrž ve že vse mestece, kako je z njo: da je Lovrenca grdo prevarala. Da ima nezakonskega otroka in da ni dosti boljša od cestne vlačuge.

Vse to jo je tako bolelo, da se je odločila za poslednji obupni korak: pojde k Lovrencu. Kriva je, zato se mora tudi ponižati, mora se mu opravičiti, da je ne bo obsojal še huje, kakor zasluži.

Šla je. Toda Lovrenc niti poslušati ni hotel njenih opravičb in prošenj. Vpričo pomočnika jo je nagnal z vlačugo in ji pokazal vrata. Takšnega sprejema ni pričakovala. To jo je tako ponižalo in potrlo, da si je želela samo eno: da bi umrla. Pa ni umrla, čeprav je še tako hotela. Vso noč je prebedela in prejkokala. Zjutraj je šla v prodajalno. Otopela za vse, je rezala, tehtala in zavijala kruh. Ljudem, ki so jo spraševali, kdaj bo poroka, je kratko pojasnila, da sta se z Lovretom nekaj sprla, da s poroko najbrž ne bo nič ali pa vsaj ne še tako kmalu. Gospodinji je bilo to kar všeč, ker ji ni bilo treba iskati druge prodajalke.

Včasih je videla Lovrenca na ulici. Zdaj ji je ta, zdaj oni prinesel novico, da se ženi pri tem ali onem dekletu. In njej je ob takšni novici planila kri v lica, in obšla jo je čudna medloba, da se je zježila sama nase. Večkrat je sama sebi dopovedovala, da je zanjo najbrže bolje, da se je zaroka razdrla. Z Lovrencem bi morda nikoli ne bila srečna. Toda kadar je zvedela, da se ženi pri drugi, jo je to vselej bridko zadelo. Najbolj jo je jezilo zaradi tega, ker se je Lovrenc osamosvojil z njenim denarjem. Vsaj zaradi tega denarja bi se ji moral nekako opravičiti ali ga pa vrniti.

Potem se ni mogla več premagati. Napisala mu je pismo in zahtevala, da ji mora takoj vrniti posojeni denar, češ da ni tako bogata, da bi svoj težko prisluženi denar razmetavala tujim ljudem.

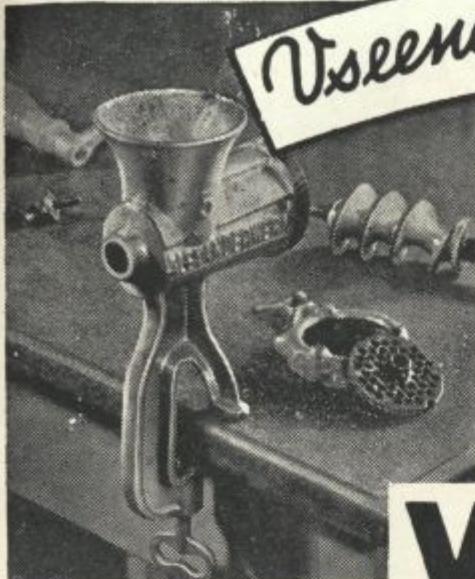
Naslednji dan, ko je prejel pismo, je Lovrenc nenadoma stopil v pekarno. Lenka je vsa vztrepetala, ko ga je zagledala. Tega, da bi prišel v pekarno, ni pričakovala. Mislila je, da ji bo kvečjemu pismeno odgovoril. Kupil je pol štruce kruha in počakal, da so drugi odšli. Ves čas je ni pogledal v obraz. Ko sta ostala sama, je rekel, zroč na pult: «Prišel sem zaradi vašega pisma (vikal jo je). Na tisti denar nisem pozabil, le čakal sem, da bi zbral ves znesek. Vam se pa za denar menda mudi. Če vam je prav, vam bom vračal po malem. Vsak mesec nekaj. Drugače zdaj še ne morem. Tu je prvi obrok. Prosim, napišite mi potrdilo.»

S tresočo roko je preštela denar in mu napisala potrdilo. Ne, tako zelo se ni mudilo, je jecljala. Če zdaj težko da, lahko še nekaj časa počaka. On pa ni ničesar rekel na to. Trdo se je obrnil in šel.

Dolgo je stala nepremično in gledala za njim. Denar, ki ga je držala v roki, jo je skoraj pekel v dlan. Bili so sami drobni kovanci. Koliko podplatov je moral urezati in koliko žebeljev zabiti, da jih je zaslužil! Ona pa zdaj tega denarja niti ne potrebuje. Streho ima in hrano, tudi oblečena je, še tiste majhne plačice, ki jo prejema, ne porabi sproti. Možato je pa le napravil, da je prišel. Da, Lovrenc. On ni tak, kakršni so drugi. Boljši je. Ona je slabša od njega. Sama je največ kriva, da se je razdrla zaroka. In zdaj je še tako grdo terjala denar...

Drugi mesec je prinesel denar pomočnik. Povedal je, da je mojster bolan. Lenka se je prestrašila. «Kaj mu je?» je hitro vprašala. Prehladil se je in dobil vročino. Najbrž bo pljučnica, je rekel zdravnik. Zdaj mora ležati. Kdo mu streže, je zanimalo Lenko. Vajenec in stara sosedka, ki mu kuha čaje in pripravlja obkladke. Vso noč je Lenko mučila misel: če bi Lov-

Vseeno - kakšen je predmet..

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse: boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmlete substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omehčajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

renc bil zaročen, bi mu dekle moralo streči. Torej so vse prazne čenče. Morda pa vendarle še ni na vse tako pozabil? In zdaj, ko je bolan, je sam. Morala bi biti pri njem, da bi mu stregla. V mislih se je videla, kako sedi ob njegovi postelji in mu streže. Kakor majhnemu otroku, mu nežno podpira glavo in z žličko vliva zdravila v usta. Ta misel se ji je zdela tako lepa. Kar šla bi k njemu in ostala bi, čeprav bi jo podil. Toda razburil bi se, in to bi mu lahko škodovalo. Kolebala je, ali naj gre ali ne. Zvečer drugega dne se je odločila: šla je. Če me bo zapodil, pa odidem, si je mislila.

Ko je vstopila, je spal. Ležal je na svoji stari postelji in hropeče dihal. Obraz mu je kar gorel v vročici. V sobi je bilo še razpostavljeno novo pohištvo. Vse je ostalo natanko tam, kakor sta se domenila. Samo Marijine slike še ni bilo, in postelji nista imeli pregrinjala. Pogled na pohištvo jo je zbodel. Morda ima pa vendarle nevesto, jo je bolelo. Morda je celo tukaj kje ali pa pride. Z muko je zatrla to misel in stopila k njegovi postelji. Rahlo ga je pobožala po licu in mu vzela z glave obkladek, ki je bil že mlačen. Nato je šla v kuhinjo. Tam je ob štedilniku našla starejšo žensko, ki jo je veselo pozdravila: «O, kajne, zdaj boste pa vi pri njem?» Lenka je odkimala: «Ne, prišla sem samo mimogrede gledat. Pa saj ima menda koga, ki mu streže?» je ostro zapičila pogled v žensko. Ta je odkimala. «Nikogar nima, siromak. Podnevi mu streže vajenec, kakor ve in zna, zvečer pa včasih jaz pogledam k njemu, da mu segrejem čaj ali premenjam obkladek. Toda jaz moram gledati na svoje ljudi in se ne utegnem dosti muditi. Siromak bi res potreboval nekoga, da bi bil pri njem, vsaj zvečer.»

Lenka je sproščeno vzdihnila: «Kaj res nima nikogar?» se je začudila in dodala: «Meni so pa rekli, da mu streže neko dekle.» Ženska je odkimala. «Ne, prav nobenega dekleta še ni bilo k njemu.»

Če je tako, seveda, potem bo ostala ona tukaj. Saj zvečer ima čas. Ženska ji je hvaležno prepustila prostor ob štedilniku in ji razložila, kaj in koliko čaja mora skuhati, kdaj naj meri bolniku vročino in kdaj mu mora dati zdravila.

Potem je Lenka ostala v kuhinji sama. Srce ji je močno tolklo. Zdaj je tu res kakor gospodinja. Pogledala je po kuhinji. Tudi tu je bila nova oprema, ki jo je takrat pri mizarju sama izbrala. Toda marsičesa je še manjkalo. Police na kredenci so bile pokrite kar s časopisnim papirjem. V kredenci je našla samo star ožgan lonec, dva oškrbljena krožnika in skodelico. Za tisti dan, ko mu je na predvečer izročila usodno pismo, sta bila domenjena, da pojdeta kupovat posodo. Ob tem grenkem spominu je začutila v nogah zopet svinčeno težo, kakor že neštetokrat zadnji čas. Kako vse drugače bi bilo z njo in s to svetlo kuhinjsko zdaj, ko bi ne bilo vsega tistega!

V sobi je zaškripala postelja. Lovrenc se je najbrže prebudil. Kako neki jo bo pogledal? Morda se bo razburil in pričel kričati. Potem bo morala hitro oditi, da se še bolj ne razburi. On pa bo ostal spet sam vso dolgo noč in tako hudo bolan. Le kaj naj mu reče? Da je prišla mimogrede in takoj spet odide. Naj se ne jezi. Ko je nalivala čaj, sta ji roki mrzlično trepetali.

Potem je vstopila v sobo. Lovrenc je ležal vznak na postelji in strmel v strop. Ni se zmenil zanjo, ko je stopila k postelji in postavila skodelico čaja na nočno omarico. Šele ko ga je boječe poklicala po imenu, se je sunkoma zdrznil in se začudeno zazrl vanjo.

«Kaj pa iščeš tukaj?» jo je osorno vprašal.

Vsa je vztrepetala. Skoraj ji je vzelo glas, ko je zajecljala: «Prišla sem kar tako. Rekli so mi, da si bolan.»

«Če sem bolan ali ne, to nikomur nič mar. Najmanj pa tebi,» je ostro poudaril in se obrnil k steni.

«Lovrenc, ne razburjaj se!» je tiho zaprosila in umolknila. Hotela je še reči: saj grem, pa se je premislila. On ji ni nič rekel, naj gre. In spet jo je tikal. Morda se je v razburjenju samo zmotil. Toda naj bo kakorkoli, njej je to dobro delo.

Tiho je sedla na stol poleg postelje in v mislih razčlenjevala teh nekaj besed, ki ji jih je rekel. Ni se tako razburil, kakor je pričakovala. Morda mu je pa v srcu vendarle ljubo, da je prišla k njemu. On ni

B. F.: BLATNI OBISK

«Verica, pripravi kaj k čaju! Jutri pride k nam kolega Kosec.»

«Ojej!»

«No, no! Ali ti morda ni prav? Kosec je vendar čisto simpatičen in vesel človek.»

«Ko bi ne bilo blata.»

«Ne razumem.»

«Le poglej, kako bo imel blatne čevlje! In tale preproga potem! Zadnjič sem jo komaj očistila. Če bi si vsaj galoše kupil!»

Gospod Kosec, če boste brali tale razgovor svojih prijateljev, ali boste razumeli, s čim žalite svojo ljubeznivo gostiteljico? Za njeuó prijaznost ji blatite preprogo, za katero je tako dolgo varčevala in hranila.

Da, v ulici, kjer je vaše samsko stanovanje, je veliko blata, to je res. Ampak takšno opravičilo ali takšen izgovor preproge ne očisti! Kaj je gospe Veri do vaše ulice?

Poslušajte, ali bi ne bilo dobro, da bi si vendarle kupili galoše, če se vam že ne ljubi temeljito osnažiti čevljev, preden stopite v stanovanje? Da vam galoše ne ugajajo? Da se slabo hodi v njih? Ali hočete poskusiti, kako se iztepava zablatena preproga? hočete poskusiti, kako se drgnejo blatna tla?

In kaj mislite, ali naj ne povem tega tudi gospodu Sircu? In sploh, zakaj bi tega ne rekli vsem gospodom, gospem in gospodičnam?

več spregovoril. Ležal je, obrnjen k steni, in se delal, kakor da spi.

Čez nekaj časa je Lenka vstala in odšla v kuhinjo, da mu pripravi obkladek. Ko mu je položila na čelo hladno vlažno krpo, se ni zganil. Tudi takrat, ko mu je rahlo odgrnila odejo in mu porinila toplomer za srajco, se ni premaknil, ampak je samo pritajeno zastokal. Ko mu je izmerila temperaturo, je privila in zasenčila luč, tako da je bila njegova postelja v temi. Nato je legla na eno izmed novih postelj in se zvila v klobčič, ker je bila trudna. V polsnu je slišala, kako se je bolnik obrnil, se dvignil in pil čaj, ki mu ga je pripravila na nočno omarico. Ko je vstala, da bi mu pomagala, je pa brž spet legel in se obrnil k steni.

Naslednji dan je bila zelo utrujena in zaspana, vendar pa zelo zadovoljna sama s seboj. Zvečer je spet odšla k Lovrencu. Prej je še kupila nekaj najpotrebnejše posode. Ta večer ni spal. Ko je vstopila in pozdravila ter mu položila dlan na vroče čelo, se ni zmenil zanjo. Zdel se ji je dosti boljši kakor prejšnji večer, in to jo je zelo razveselilo. Tudi soseda ji je povedala, da ji je rekel zdravnik, da je bolnik krizo že prestal in se mu bolezen obrača na bolje.

Ko je pozneje Lenka to pravila Lovrencu, se je samo namrdnil: «To nikomur nič mar.»

Potem je spet ves večer molčal, obrnjen k steni. Lenka pa je tiho in vdano sedela pri njem, mu menjavala obkladke in popravljala odejo. Bilo ji je tako prijetno, da bi bila najrajši vso večnost sedela tako,

Udobnejša in delotvornejša pot k lepšemu teintu!

NEGA KOŽE BREZ MASTI!

Večkrat ste imeli neprijeten občutek, ko ste po čiščenju Vašega obraza imeli mastne roke, mastne brisače in mastno posteljino, kako je pa šele neprivlačno in odurno od masti sijajoče se lice! Scherk Gesichtswasser Vam kaže novo pot, bolj prijeten in bolj učinkujoč način čiščenja. Kanite malo Scherk Gesichtswasser na košček vate in obrišite počasi s tem Vaš obraz. Takoj boste občutili, kako Vam osvežujoče kroženje krvi poživlja kožo. Če potem pogledate tisti košček vate, boste osupnjeni opazili, kako je črn. Toliko nesnage je v porah, ki je s svojimi do sedaj uporabljanimi sredstvi niste mogli odstraniti. Čista koža je predpogoj za lepoto. Scherk Gesichtswasser se vpija globoko v pore. raztaplja sojedice, mozolje in nesnago ter naredi Vašo kožo lepo, nežno in gladko. Vaša koža spet lahko diha, Scherk Gesichtswasser jo osveži, ozdravi in pomladi.

**Scherk
Gesichts-
Wasser**

čeprav se je morala z vso silo premagovati, da ni zaspala.

Ko je tako večer za večerom prihajala k njemu in mu stregla, jo je nekoč nepričakovano vprašal: «Rad bi le vedel, zakaj počenjaš te neumnosti. Morda misliš, da ti bom za tvojo strežbo kaj plačal?»

To jo je zbolelo, vendar se je premagala in tiho odvrnila: «Za to, Lovrenc, ker te imam rada.»

«O da, to ti pa rad verjamem, rada pa rada,» se je grenko posmešnil. «Kolikim si pa že rekla tako, aaa?»

«Lovrenc, kaj vendar misliš o meni?» se ni mogla več obraniti solz. «Res sem kriva, veliko sem kriva, ampak toliko, kakor ti misliš, ne in ne!»

Bridko je jokala. Lasje so ji padli s čela in se ji v luči svetili. Lovrenc jo je molče opazoval. Čez nekaj časa jo je zbodel:

«Seveda, morda boš celo trdila, da si otroka spočela od svetega Duha kakor božja Mati, ne?»

«Lovrenc, Lovrenc, kaj govoriš?» je ihtelo deklet. «Saj sem ti vendar pisala, natanko sem ti vse pojasnila. Niti besedice se nisem zlagala.»

«Seveda, in ko bi ti župnik ne bil zabičil, da mi moraš vse priznati, bi bila lepo molčala. To je zelo pošteno, kajne? Zakaj mi pa nisi prej sama vsega priznala, takrat, ko je bil še čas?»

«Ker sem se bala,» je odkrito priznala, «tako sem se bala, da boš hud in me ne boš več maral.»

(Se bo nadaljevalo.)

Kako črna je postala voda za namakanje!

To je tudi najboljši dokaz, koliko nesnage odstrani iz perila čez noč Ženska hvala. Drugi dan je delo že napol opravljeno, poleg tega pa smo si prihranili tudi mnogo mila.

ŽENSKA HVALA

dobro namočeno, napol oprano

Kaj hoče sodobna indijska žena?

Ivra Sadhani je Indka in sedi v Bombaju v veliki pisarni. Njen sivi angleški kostum je izredno podoben tistemu, v katerem se filmska diva Takaka v Asakusi, nekaj tisoč milj od tod, kaže pri filmskih premierah svojemu občinstvu.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

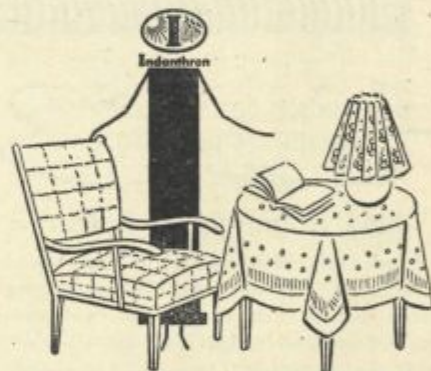
Oglaš. rep. poš. št. br. 7207 od 23. marta 1948.

In pri tem jo je bil njen oče, ko ji je bilo sedem let, omožil s človekom, ki ga še poznala ni; to je gotovo manj kakor sužnja, manj ko domača žival. Indijska deklica, ki ji starši do dvanajstega leta ne najdejo ženina, je v očeh bogov brez vrednosti. Žena mora možu roditi sine, to je njena edina dolžnost, to je edino, kar upravičuje njen življenjski obstanek. Tako pravi postava, po kateri žive milijoni Indk.

Ivra je imela srečo. Njen mož, veleindustrijec, moder, sodoben človek, se je v svojo ženo zaljubil in razumel, da je žena nekaj več, kakor mrtva lastnina brez vrednosti. Dal ji je svoje veliko premoženje v uporabo, da bi mogla uresničiti svoje velike misli. Tako je Ivra Sadhani postala voditeljica modernega ženskega pokreta v Indiji, ki hoče indijsko ženo osvoboditi iz okovov nevednega življenja. Ponosno pripoveduje o uspehih svojega boja:

«Anglija je prepovedala možitev deklet pred štirinajstim letom ravno sto let potem, ko je izšel tisti zakon, ki je prepovedoval sežigati vdove. In kljub temu se pri nas vdove še sežigajo, vzlic temu se je v zadnjem tednu, preden je novi zakon stopil v veljavo, omožilo še tri sto tisoč deklic pod desetim letom z možmi, izmed katerih jih je bilo več tudi petdeset let starih. Nastali so nemiri. V Kalkuti se je štirinajstletno dekle samo usmrtilo s tem, da se je polilo s petrolejem in zažgalo, samo zato, ker še ni bila omožena. Nепrestano je bilo slišati o Indijcih, ki so ubili svoje žene, ker jim niso rodile sinov — pa niso bili kaznovani. Žena je smela jesti šele potem, ko je mož prenehal, smela je govoriti le, če ji je mož dovolil. Tukaj v Bombaju, v Kalkuti, v velikih mestih je žena enakopravno bitje, toda po deželi kraljuje še danes staro praznoverje. Sto in sto tisoč Indk so moderne, inteligentne žene. Sto sedemdeset milijonov jih čaka še zmerom na svoje odrešenje. Pa vendar smo že dosegli

uspel, velike uspehe. Pet odstotkov indijskih žena ima že volilno pravico. Imamo žensko vseučilišče in tri tisoč šol, med njimi dvajset visokih. Toda od dveh milijonov učenc ne pride polovica više iz prvega razreda. In osem in devetdeset odstotkov jih ne zna niti brati niti pisati. Toda delali bomo in čez nekaj let bo vsaka Indka vredna in enakopravna družica moža.»

Vam bo v korist

če pazite na to, da bo pri nabavi tkanin za pohištvo, namizne prte, gardine in vseh drugih tkanin za Vašo hišo vseobarvano z Indanthren-barvami. Indanthren zaščitna znamka Vam daje jamstvo za trpežnost barv, in prav zaradi tega je

prijetna pestrost v hiši

«Očka, prosim te, če bi te hotela tistale gospa ustaviti, nikar ne govori z njo!»

«Ampak Tonček, gospe vendar ne ustavljajo gospodov na ulici. Pa tudi je niti ne poznam. Kdo je?»

«No... naša učiteljica.»

Jod-Kalikloca

Od zdravnikov priporočena zobna krema

vsebuje 0,0075% organskega joda. 0,000035 g tega joda se pri čiščenju zob resorbira od dlesne in s tem porazdeli na notranje organe telesa.

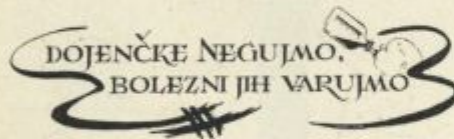
Jod-Kalikloca je prijetno se peneča zobna krema najboljše kakovosti (brez kalijevega klorata), zelo slastnega in osvežujočega vonja. Minimalna količina organskega joda zadostuje za dolgotrajno desinfekcijo ustne votline (znanstveno dokazano) in zaščitenje zob in dlesne pred obolenji, zlasti tudi pred paradentozo, ki je razširjena po vsem svetu.

Dalje je **Jod-Kalikloca** zdravniško priznana kot profilaktikum zoper prehlad, starostne pojave (arteriosklerozo) in kot izpodbudilo za vse telesne funkcije.

Queisser & Co., Hamburg 19.
Zaloga za Jugoslavijo:
Drogerija GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova 5

Prijetno se peneča
zdravstvena
zobna krema!

Naš najmlajši je bolan

Z zdravim dojenčkom je malo dela in sitnosti. Ob času mu damo njegov obrok hrane. Hkrati ga tudi previjemo. S tem smo zadovoljili vse njegove želje in potrebe. Dojenček je vesel, zadovoljen, brca od veselja, čeblja po svoje, mirno in globoko spi, ne joka in ne sitnari.

Kadar pa dojenček zboli, ima mati z njim veliko težav. Dete joka, spi nemirno, rožnata barva lic blede, blato odhaja iz njega neredno. Najpogosteje zboli dojenček zaradi nepravilne prehrane ali zaradi nesnažnosti. Obojega so krive motnje v prebavi; iz tega izvira največ boleznih v prvem letu otrokovega življenja. Nalezljive bolezni so v tem času bolj redke. Če pa nastopijo, so hudo nevarne. Ako imamo otroka na prepihu, ali če ga pustimo dlje časa mokrega, se nam lahko tudi prehladi. Dojenček, ki je nahoden, je velik revček. Skozi nos ne more dihati; ker pa težko diha, se neprestano dramiš iz spanja in joče. Težko pije, ker ne more dihati skozi nos; če pa skuša dihati skozi usta med jedjo, se mu rado zaleti, in potem spet hudo kašlja in joka. Vsaka mlada mati, ki je le enkrat preživela s svojim malčkom takšen nahod, postane skrajno pre-

vidna pri previjanju in zmerom skrbno pazi, da ni otrok na prepihu.

Če opazimo, da otrok ni takšen, kakor po navadi, da je nemiren, razgret, da nima redne prebave, mu moramo takoj izmeriti toploto. Toplomer namažemo z vazelinom ali pa z oljem in ga damo otroku v danko. Pri tem naj otroček leži na trebuhu, oprt na kolence. Če je toplota povišana, pokličemo zdravnika. Dojenčkovo življenje je podobno majhni lučki; časih zadušča najmanjši veter, da ugasne. Bolje je zastonj poklicati zdravnika, kakor pa zanemariti bolezen. Ravnajmo se točno po zdravnikovih navodilih in ne poslušajmo nasvetov vsevednih sosed. Raznih domačih zdravil rajši ne poizkušajmo na otroku! Če pa znaki boleznih niso hudi in toplota ni znatno zvišana, si pomagajmo v prvi sili same.

Če ima otrok krče v trebuhu, mu polagajmo na trebuh tople suhe obkladke. Suho plenico ogrejmo pri Otroku dajmo malo kamiličnega čaja piti. Če se pojavi pri dojenčku driska, mu ustavimo vsako hrano in mu dajajmo le kamilični, kuminov ali pa janežev čaj, ki pa ne sme biti nič oslajen. Sladkor le še pospešuje drisko.

Nahoda se naleze dojenček časih tudi od odraslih, ki prihajajo v otrokovo bližino. Otroku olajšamo dihanje, če mu namažemo nos od znotraj z oljem ali pa z vazelinom. Pred otrokovim ležiščem pa obesimo rjuho, ki smo jo zmočili v terpentini ali evkaliptovi vodi. V skledo vode nakap-

ljamo deset do petnajst kapljic terpentinovega ali evkaliptovega olja in v tej vodi namočimo rjuho. S tem otroku znatno olajšamo dihanje.

Mnogim otrokom se napravijo na glavi kraste, tako imenovani «temenci». Ta izpuščaji nastane navadno zaradi nesnage in priča o tem, da mati premalo umiva dojenčkovo glavo. Temence izperemo s toplo vodo in milom; če so precej močni, namažemo glavo večkrat z vazelinom, da se kraste omehčajo, potem jih odstranimo; odpraskati jih pa ne smemo, da ne ranimo glavice.

Dojenček navadno nima glist, dasi matere pogosto pripisujejo razna obolenja glistam. Samo če nosi otrok v usta razno nesnago bodisi z rokami ali z dudico, se lahko zaredijo v njem gliste. Preženemo jih s santoninom, ki ga dajemo otroku po zdravnikovem navodilu. ab

Naj ne bo slovenske matere, ki bi ne dala svoji doraščajoči hčerki v roke romana ameriške pisateljice Pearl Buck «Mati»! Tu bo Vaš otrok našel vzor brezmejne ljubezni do otroka v sledil težko življenjsko pot kitajske matere. Malo je knjig v svetovni književnosti, ki se morejo po globini materinske epične pesmi meriti s to mojstrovino slavne ameriške pisateljice. Knjigo je založila v slovenskem prevodu Vl. Levstika Tiskovna zadruga v Ljubljani in stane vezana v platno din 58.—.

Sven Hallstrom:

OBZIRNI GUNAR

Per je stopil v Gunarjevo sobo in videl skrbno pogrnjeno mizo za dve osebi, s šopkom in kozarčki za liker.

«To si pripravil za mene?» je vprašal.

«No, za tebe ravno ne,» se je samozavestno smehljal Gunar.

«I kajpak, teh cvetlic morda ne, toda liker? Katera je tokrat tako srečna?»

«Ingeborg Lindbergova.»

Per je izpil kozarček likerja. «Hm, hm... Ingeborg.»

«Zakaj govoriš tako čudno? Kaj je z njo?»

«I no, to je žalostna storija. Ima hudo srčno hibo. Seveda sama za svojo bolezen ne ve, toda zdravnik pravi, da je vsako razburjenje zanjo smrtno nevarno.»

«Tako? To je strašno. Potem moram današnji sestanek takoj preklicati. Morda je še doma!»

«Ne, ne — s tem bi jo ti razžalostil. Sprejmi jo tako, kakor da ti nisem nič povedal. Bodi pozoren — ti to tako znaš — bodi obziren do nje in ji olepšaj teh nekaj ur življenja. Morda jih ni več bog ve kaj...»

Ko je bil Gunar sam, si je zamišljen prižgal cigareto. Kdo bi si bil kaj takega mislil o veseli, živahni Ingeborg? Zmeraj je bila vesela in nasmejana — pri tem pa je tako resno bolna!

Nekdo je pozvonil. Gunar se je prestrašil iz premišljevanja. Šel je odpirat.

Pred vrati je stala Ingeborg, cvetoča, lepa, sveža, kakršne še doslej ni nikoli videl. «Tako sem vesel in srečen, da ste prišli! — Tako,» je nadaljeval, «zdaj lepo sedite, tu imate blazine... tako... in pručko pod noge... Ali sedite udobno?»

«Še vedela nisem, da znate biti tako pozorni, Gunar. Ampak zdaj sedite zraven mene. Se bova malo pogovorila...»

«Da — seveda, pogovorila, ampak rajši bom sedel na stol, naslonilo pri naslanjaču bi se lahko zlomilo.»

Ingeborg se je čudila, kako si je vzel stol in ga postavil dobra dva metra od nje. Nastala je kratka tišina.

«Ah, vi imate gramofon,» je pomagalo dekle presekati molk. «Zaigrajte nekaj!»

Gunar je ubogljivo pripravil ploščo.

Tudi za nego najnežnejše kože se priporoča uporaba preizkušenih

„Albatrin“

PREPARATOV,

KREMA — MILO — PUDER.

Po povzetju pošilja

Lekarna DERENČIN, Koprivnica.

Če je prstan zlat

ali samo pozlačen, spoznamo po vtisnjem znaku. Tudi pravo Kneippovo spoznamo po sliki župnika na zavitku.

Odrpta v vrečah ali v zavitkih brez župnikove slike sploh ne obstoja

Kneippova sladna kava!

«Ali nimate kaj hitrejšega? Zaplesala bova!»

Gunarju se je obraz zgrbančil v skrblljive gube.

«Plesnih plošč na žalost nimam. Toda če hočete poslušati kako opero...»

«Ne!» je odgovorilo dekle. «Nočem opere! Ne morem razumeti, kako je mogoče, da je moderen mladenič brez plesnih plošč. Dajti mi cigareto!»

«Veste, Ingeborg, zdi se mi skrajno neprimerno, če mlada dekleta...!»

«Ah!» je zaklicala Ingeborg razburjeno. «Takšni ste vi? Ali naj morda nosim celo volnene nogavice? Nič me bolj ne razburi...»

«Nate cigareto!» je brž rekel Gunar. «Ta vas bo pomirila!»

«Hvala!» Z užitkom je vdihovala dim. «Tu pri vas je pa res lepo. Tale puška spada gotovo v vašo zbirko orožja, ki ste obljubili, da mi jo boste pokazali?»

«Da — ampak prosim, ne dotikajte se je. Takšne stvari se včasih nenadjevano sprožijo...»

Dekle se je zasmejala. «Ah, moj Bog! Kako ste danes smešni! Če se človek prestraši, se pač potem z nečim pokrepča. In čemu bi se že vnaprej stra-

sili — pokrepčamo pa se lahko takoj!»

«Ingeborg, likerja pa ne!»

«Zakaj ne? Žejna sem!»

«Imam...» je jecljal Gunar, «prinesem vam kozarec mleka.»

«In pa punčko, da se bom igrala z njo, kajne?» se je posmehtilo dekle.

«Za Boga vas prosim, Ingeborg, ne razburjajte se.»

«In pijte mleko pa cuzajte bonbonček!» je jezno rekla Ingeborg. «To delajte vi sami, vi copatar!»

Za dekletom so se zaloputnila vrata. Gunar se je zgrudil v naslanjač in hitro popil kozarček likerja, ki ga je tako brezobzirno odrekel lepi Ingeborg.

Čez teden dni je bral Gunar v časopisu, da se je Per zaročil z Ingeborg. Slutil je izdajo in planil na Pera.

«Lažnivec!» je kričal namesto čestitke. «Ingeborg sploh nima srčne hibe.»

«Ima jo,» je mirno dejal Per, «zlasti za takšnega naskakovalca, kakršen si ti!»

«Saj si mi rekel, da ji razburjenje škoduje.»

«Seveda. Najbolj bi ji bilo škodovalo, če bi se vate zaljubila. To sem hotel preprečiti!»

NOVE NAGRADE

Ta mesec razpisujemo novo nagrado. Vsaka, ki nam pridobi novo naročnico, dobi takoj, ko bo pridobljena naročnica plačala, in sicer: naročnino za „Ženo in dom“, „Prijetelja“ in gospodinjske knjige v znesku 194.— din ali za „Ženo in dom“ in pet

gospodinjskih knjig v znesku 128.— din, dve mapi pisemskega papirja, ali naročnino za „Ženo in dom“ v znesku 79.— din, ali naročnino za „Prijetelja“, v znesku 69.— din, eno mapo pisemskega papirja.

Uprava „Žene in doma“

Vrtna dela v marcu

V hudih časih, ko se draginja razleze v vse panoge prehrane, je najmanjši vrt pravi zaklad. Pametna gospodinja naj zdaj vrt preuredi. Čim več prostora naj pusti za zelenjavo, steze je treba po možnosti odpraviti, vsak najmanjši košček zemlje moramo s pridom izkoristiti. Med gredicami pustimo le toliko prostora, da se lahko gibljemo med njimi. Grede naj ne bodo preširoke, primerna širina je 150 do 200 cm. Tako dosežemo sredino grede od obeh strani in lahko odstranimo plevel, sejemo in okopavamo. Okrasni in cvetlični vrt je v današnjih časih potrata; goji ga naj samo gospodinja, ki ima dovolj dohodkov, da si lahko potrebno zelenjavo kupi.

V skritem kotu vrta naj bo prostor za kompost. Betonirane jame so nerabne, ker se v njih nabira voda, ki prepreči razkroj odpadkov. Kot, kjer kopičimo kompost, lahko zakrijemo z okrasnim grmičevjem, da ne kvari videza.

Zemljo moramo temeljito prekopati. Če nismo jeseni gnojili, storimo to zdaj in ne varčujemo z gnojem. Najboljše gnojilo je kompost. Če ga nimamo, vzemimo navadni hlevni in konjski gnoj. Pametna gospodinja ga pridno pobira. Konjske fige pobirati ni sramotno; vrtnarici so zelo v prid. Umetna gnojila so precej draga. Kdor zmore, lahko z njimi dela. Uporabna so prav tako, kakor naravna gnojila. Stranišnice se na zelenjadnem vrtu ogibajmo! Uporablamo jo lahko za sadno drevje, sadno grmičevje in cvetlične grede.

Topla greda ali gnojak ni neogibno potreben. Spretna in marljiva gospodinja vzgoji sadike tudi v hiši, v majhnih zabojih, in s tem prihrani prostor za toplo gredo. Če je pa vrt dovolj prostoren, je topla greda nekaj dobrega in koristnega. Leži naj na zavaranem in prav sončnem kraju, čim bliže hiše, da je laže dostopna.

Marca meseca posejemo korenček, mesečno redkvico, peteršilj in špinačo na odprte grede. V zabojčke ali v toplo gredo sejemo razne solate, kolerabo in ohrovt. Rabarbara je prav hvaležna za kompot in

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

4089

Ravno v bolniški sobi je klasični »4711« s svojim dragoceno okrepljujočim vonjem tisti, ki pozivljajo telesa in daje živcem novo odpornost in svežost

PRAVI
Eau de Cologne
No. 4711

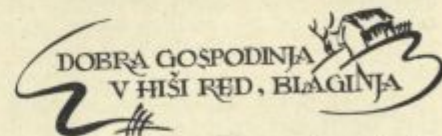
mezgo, ženam pa služi tudi za lepitiče. Preberite knjigo »Kako naj se žena neguje«, in spoznate boste, da je rabarbara najboljšo sredstvo za nego vratu. Zdaj je še čas, da si oskrbite sadiko in vsadite na odprto gredo. Zgodnji krompir in čebulo tudi že zdaj sadiamo, če je le vreme količkaj ugodno.

Gredo za beluše je treba okopati.

V topli gredi zalivamo le z mlačno ali vsaj prestano vodo in pridno zračimo ob sončnih dneh.

Na sadovnjaku ob suhem vremenu pridno zalivamo nanovo nasajeno drevje.

Sobne rastline je treba presaditi, zemljo temeljito zrahljati, slabe liste odtrgati in postaviti lončnice na sončen prostor.

Jedlni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Paradižnikova juha (44). 2. Mesni štrukelj (74) in solata. Zvečer: Krompirjev guljaž (21).

Torek.

Opoldne: 1. Škotska juha. 2. Jetna pečenka in solata. Zvečer: Krompirjevi svaljki (247) in brusnice ali solata.

Sreda.

Opoldne: 1. Goveja juha z vlivanci. 2. Govedina. Poprova omaka. Pražen krompir. Večerja: Mariborski koštrunov ragu.

Prozorno Pelikan nalivno pero

Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!

Četrtek.

Opoldne: 1. Prekajen goveji ali telečji jezik. Špinača. Krompirjev pire.

Zvečer: Žemljevo praženje z orehi.

Petek.

Opoldne: 1. Pretlačena fižolova juha (313). 2. Gobovi cmoki. 3. Češki fritati.

Zvečer: Fižolova solata. Čaj.

Sobota

Opoldne: 1. Goveja juha z jetrnimi cmoki. 2. Polpeti (163). Pražen krompir. Prisiljeno zelje (312).

Zvečer: Goveji guljaž (145). Polenta.

Nedelja.

Opoldne: 1. Goveja juha z zdravimi žličniki. 2. Ocvrta jagnjetina. Krompir v kosih. Solata. 3. Orehovi rogljički.

Zvečer: Kruh. Liptavski sir (113). Čaj in sladica od opoldne.

Opomba: Številke v oklepajih pomenijo številke recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

Škotska juha.

8 dkg čez noč namočenega rumenega graha pristavimo z 1 $\frac{1}{4}$ l sveže vode, osolimo, opopravimo, dodamo 5 dkg drobno zrezane zelenjave in skuhamo, da

razpade. Nato prepražimo na 4 dkg olja eno manjšo, drobno sesekljano čebulo, dodamo štiri žlice paradižnikove mezge in prilijemo grahovi juhi. Končno pridamo še manjšo, na posamezne cvetke razdeljeno evetačo. Tik preden nesemo juho na mizo, jo še potresemo z drobno sesekljanim peteršiljem in z oprazenimi kruhovimi kockami.

Jetrna pečenka.

15 dkg mastne svinine in 30 dkg telečjih, svinjskih ali govejih jeter zmeljemo z mesnim strojem, pridenemo eno namočeno in ožeto pretlačeno žemljo, na masti prepražene čebule, česna in zelenega peteršilja, soli in popra, dve sesekljani sardeli in dve celi jajci. Iz te zmesi napravimo hleček, ki ga v srednje vroči pečici spečemo. Ko je pečen, ga zrežemo na lepe rezine. Masti pridenemo žlico paradižnikove mezge, razredčimo z juho ali z vodo in polijemo na pečenko.

Poprova omaka.

Na 4 dkg masti zarumenimo eno malo žličko sladkorja in 3 dkg moke, dodamo srednje veliko, zrezano čebulo, prepražimo, zalijemo s štirimi žlicami vinskega kisa, dodamo nekaj soli in precej popra ter zalijemo s pol litra goveje juhe. Omaka naj dobro prevre, nakar jo precedimo skozi sito, še enkrat prevremo in takoj serviramo.

Mariborski koštrunov ragu.

$\frac{1}{2}$ kg pustega koštrunovega mesa zrežemo na kocke, osolimo in opopravimo, dodamo malo česna, malo majarona in timijana ter eno zvrhano žlico moke in vse dobro premešamo. Na 6 dkg masti zarumenimo manjšo, drobno zrezano čebulo, dodamo eno majhno žlico sladkorja, še malo popražimo in takoj zalijemo z eno veliko žlico kisa. Nato pridenemo pripravljeno meso in 15 dkg drobno zrezanega korenja in rumene kolerabe ter pražimo tako dolgo, da se meso lepo napne. Nato zalijemo s tri četrti litra vode in pokrito kuhamo. Ko je meso na pol kuhano, pridamo še tri kuhane in na kocke zrezane krompirje in za oreh gorčice; kuhamo dalje, da se lepo zmehča.

Žemljevo praženje z orehi.

Pet starih žemelj zrežemo na kocke, iim primešamo 6 dkg rozin in jih oblijemo z osminko litra mleka, v katerem razžvrkljamo eno celo jajce, eno žlico ruma in eno žlico medu. Ko se žemlje namočijo, denemo zmes na razbeljeno maslo in jo spečemo na pekači v pečici. Ko je praženje pečeno, ga z vilicami razdrobimo ter potresemo s sesekljanimi orehi in sladkorjem.

Gobovi cmoki.

Pet žemelj ali toliko starega kruha zrežemo na majhne kocke. Na 4 dkg masla prepražimo majhno, drobno se-

sekljano čebulo, 15 dkg svežih, drobno sesekljanih gob, nekaj soli, popra, kumne in sesekljanega peteršilja, dodamo zrezane žemlje in dve veliki žlici moke ter dobro premešamo. Posebej razžvrkljamo v osminki litra mrzlega mleka dve celi jajci, vlijemo čez žemlje, spet dobro zmešamo in napravimo štiri cmoke, ki jih v slanem krogu kuhamo 12 minut.

Ceški fritati.

V loncu razžvrkljamo osminko litra mrzlega mleka, 12 dkg moke, eno celo jajce, nekaj soli, malo žličko sladkorja in žlico raztopljenega masla. Ko je testo gladko, ga pustimo, da deset minut stoji, nato pa ga ponovno razžvrkljamo. Iz te zmesi spečemo na razbeljeni masti tenke palačinke, jih namažemo z nadevom, zvijemo ter cele ali na manjše kosce zrezane zložimo v posušeno skledo ali ponev. Polijemo jih s četrti litra sladke smetane ali mleka, v katerem smo razžvrkljali dve celi jajci in 5 dkg zmletih orehov, ter v vroči pečici pečemo približno dvajset minut.

Na de v: 15 dkg goste češpljeve marmelade vmešamo z nekaj kapljicami ruma, dodamo malo cimeta, sok od četrti citrone in 5 dkg na debelo sesekljanih orehov.

Preden damo fritate na mizo, jih še potresemo s sladkorjem.

Orehovi rogljički.

15 dkg moke, 5 dkg masla, 5 dkg sladkorja, eno celo jajce, prav malo soli in cimeta, nekaj mrzlega mleka. Vse to pognetemo v srednje trdo testo in ga pustimo pol ure počivati. Potem ga razvaljamo, zrežemo na četverkotnike, jih nadevamo, zvijemo rogljičke, pomažemo z raztepenim jajcem in spečemo.

Na de v: 15 dkg zmletih orehov, ena žlica drobtin, ena žlica medu, en zavitek vanilijevega sladkorja, ena žlica ruma, malo cimeta in toliko vrelega mleka, da dobimo primerno gosto, sočno zmes.

Posušeno cvetje

Gotovo si ti že tudi dobila šopek rož, ki so ti bile posebno všeč, morda so bile drage ali pa od dragega. Želela si, da bi jih imela vedno enako lepe in sveže. Ali kaj, ko rože tako kmalu ovenejo in segnijo. Pa tudi temu se da odpomoči.

Gotovo bomo lahko dobile nekaj neugašenega apna. Stehtamo ga. Za manjši šopek zadostuje $\frac{1}{2}$ kg neugašenega apna, ki ga, če že ni zdrobljen, zdrobimo in mu pridamo $1\frac{1}{2}$ kg suhega, skozi sito presejanega cestnega prahu ter dobro premešamo. Nato vzamemo lonec, najbolje steklen, damo na dno nekaj apnene zmesi, vanjo pa previdno vtaknemo šopek, ki ga nato popolnoma zasujemo. Na vrhu šopka naj bo

Studeneć zdravja za Vaše zobe.

Če vsak dan uporabite malo zobne kreme ODOL, boste napravili pravo kuro za obnovitev Vaših zob. Po uporabi zobne kreme ODOL bodo Vaši zobje postali blesteče beli, obilna pena prodre v najbolj skrivne kotičke Vaše ustne votline in prepreči škodljivi zobni kamen. Vaš dah bo postal svež in poživljavač.

ODOL

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

vsaj še za dober prst prahu. V lonec vtaknemo toplomer in postavimo vse skupaj na štedilnik in segrevamo do 50° C. V tej toploti naj ostane šopek tri do štiri dni (čim debelejši so cvetni listi, tem dlje časa). Potem previdno izsujemo prah, šopek pa postavimo v vazo brez vode. Čez nekaj ur cvetje na lahko očistimo prahu s finim čopičem. Očiščeni šopek oškropimo s fiksativom, in ko se ta posuši, je šopek dovolj prepariran, da bo ostal kakor svež leta in leta.

Arabski pregovori

Zgovoren petelin poje že v jajcu.

Kdor je ukradel jajce, bo ukradel tudi velbloda.

Kdor hoče norca poboljšati, je sam nor.

Kogar hoče Bog kaznovati, mu razveže jezik.

Revež je tujec v svoji domovini.

Tehnično dovršene
pisalne
stroje

in

v raznih
izvedbah

dobite pri

The Rex Co.

Ljubljana

Gradšče št. 10

Telefon št. 22-68

Jože Žabjek

KNJIGOVESNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za «ŽENO IN DOM»

TELEFON 24-87

Rečem Vam:
"TA HRANA ZA KOŽO
Z BIOCELOM
JE ČUDOVITA!"

To dokazuje, da se koža da hraniti

MOJ zdravnik mi je dejal, da se Bio-cel, vsebovan v tej posebni hrani za kožo, pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Globoko prodre v kožo in dovaja ji hrano ki je potrebna, da postane čvrsta, sveža in mlada. Bio-cel je iznašel neki glasoviti dermatolog. Zdaj je Bio-cel kombiniran z rožnato kremo Tokalon baš v pravem razmerju, da lahko redi kožno tkivo. Uporabljajte to kremo zvečer, zjutraj pa uporabljajte belo kremo Tokalon. V 3 dneh Vam bo pokazala pot, da se rešite napak svoje polti in ohlapnih mišic lica. Pri poskusih, ki jih je na kliniki neke znane univerze ta dermatolog napravil na ženah v starosti od 55 do 72 let, so gube izginile v roku šestih tednov.

To se dogaja.

«Jaz sem zmeraj trdil,» je rekel Karel, «da niti dva človeka na svetu ne mislita enako.»

«Boš kmalu drugačnih misli, ko boš videl najina poročna darila, je odgovorila njegova nevesta.

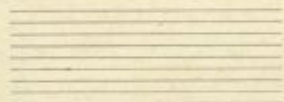
Neposrečena šala.

«Mama, v kuhinji je tuj mož in poljublja našo Micko!»
«No, to je grozno, moramo takoj tja in...»

«April, mama! Jaz sem te samo potegnili! To ni tuj mož, to je naš očka!»

PRAV TAKO, KAKOR TE OČI,
IMAJO SUGESTIVNO MOČ

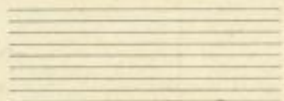
PROSPEKTI

ČE SO DOBRO SESTAV-
LJENI IN ČE IMAJO VAB-
LJIVO BESEDILO TER ČE SO
LEPO TISKANI - Z DOBRI-
M: PROSPEKTI IN REKLAM-
NIMI TISKOVINAMI SI LAH-

KO PRIDOBITE VELIK KROG
NOVIH ODJEMALCEV -
TAKE TISKOVI NE, KI VAM
PRIVEDEJO NOVE KUPCE
IN POVEČAJO PROMET,
VAM SESTAVI IN STISKA

GRAFIČNI ZAVOD

Delniška tiskarna d. d.

V LJUBLJANI

DALMATINOVA 8

TELEFON ŠTEV. 21-32